

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Tillämpade studier, 20 p., HT 2006
Programmet för juris kandidatexamen
Handledare: Filip Bladini

Försäkringsvilkorens överensstämmelse med NFAL

En undersökning av försäkringsbolagens användning av
omfattningsvillkor i hem- och motorfordonsförsäkring

Åsa Brundin och Marielle Eriksson

Innehållsförteckning

Förkortningar

Definitioner

1	Inledning	s. 5
1.1	Syfte och frågeställningar	s. 5
1.2	Avgränsningar	s. 6
1.3	Metod	s. 6
2	Bakgrund	s. 7
2.1	Allmän bakgrund - NFAL	s. 7
2.2	Lagstiftarens syften och målsättningar – NFAL	s. 7
2.3	Invändningar från försäkringsbranschen	s. 8
2.4	Lagens uppbyggnad	s. 9
2.5	Försäkringsteknik	s. 10
2.5.1	Försäkringstekniska hänsyn vid lagstiftningsarbete	s. 11
2.5.2	Försäkringsteknik och NFAL	s. 12
2.6	Omfattningsvillkor	s. 14
2.6.1	Syftet med införandet av regeln i 4:11	s. 15
2.6.2	De tvingande reglerna kontra produktfriheten	s. 16
2.7	Tvingande regler eller tillåtna ansvarsbegränsningar	s. 17
2.7.1	Försäkringsteknikens betydelse för villkorstolkning	s. 19
3	Försäkringsvillkoren och fjärde kapitlet NFAL	s. 20
3.1	Inledning	s. 20
3.2	Övergångsbestämmelser	s. 21
3.3	Upplyningsplikt	s. 21
3.3.1	Regleringen enligt GFAL och KFL	s. 21
3.3.2	Upplyningsplikt i NFAL	s. 22
3.3.3	Upplyningsplikten och försäkringsvillkoren	s. 24

3.4	Riskökning	s. 25
3.4.1	Regleringen enligt GFAL och KFL	s. 26
3.4.2	Riskökning i NFAL	s. 26
3.4.3	Riskökning och försäkringsvillkoren	s. 27
3.4.3.1	<i>Exempel ur motorfordonsförsäkring</i>	s. 28
3.5	Framkallande av försäkringsfall	s. 30
3.5.1	Regleringen enligt GFAL och KFL	s. 30
3.5.2	Framkallande av försäkringsfall i NFAL	s. 31
3.5.3	Framkallande och försäkringsvillkoren	s. 32
3.5.3.1	<i>Försummat underhåll och vanvård</i>	s. 32
3.5.3.2	<i>Vagnskadeförsäkring och alkoholvillkor</i>	s. 34
3.5.3.3	<i>Alkoholvillkor i hemförsäkring</i>	s. 35
3.6	Säkerhetsföreskrifter	s. 39
3.6.1	Regleringen enligt GFAL och KFL	s. 39
3.6.2	Säkerhetsföreskrifter i NFAL	s. 39
3.6.3	Säkerhetsföreskrifter och försäkringsvillkoren	s. 40
3.6.3.1	<i>Låskrav vid stöld och skadegörelse i bostad och gemensamhetsutrymme</i>	s. 41
3.6.3.2	<i>Låskrav vid stöld och skadegörelse i lokal, förvaringsskåp och bil</i>	s. 43
3.6.3.3	<i>Villkor angående stöldbegärlig egendom</i>	s. 45
3.6.3.4	<i>Byggnad under uppförande</i>	s. 46
3.6.3.5	<i>Exempel ur vagnskadeförsäkring</i>	s. 46
3.6.3.6	<i>Krav på kvalifikationer och andra förutsättningar för försäkringens giltighet</i>	s. 47
3.6.3.7	<i>Bristfällig eller olämplig emballering</i>	s. 49
3.7	Räddningsplikt	s. 50
3.7.1	Regleringen enligt GFAL och KFL	s. 50
3.7.2	Räddningsplikt i NFAL	s. 50
3.7.3	Räddningsplikt och försäkringsvillkoren	s. 51
3.7.3.1	<i>Snötryck, läckage och oundvikliga skador</i>	s. 51
3.8	Identifikation	s. 53
3.8.1	Regleringen enligt GFAL och KFL	s. 53
3.8.2	Identifikation I NFAL	s. 54
3.8.3	Identifikation och försäkringsvillkoren	s. 55
3.9	Då nedsättning inte får göras	s. 56

3.9.1	Ansvarsförsäkring	s. 57
3.10	Nedsättning och försäkringsvillkoren	s. 59
3.11	Meddelande om att ansvarsbegränsning åberopas	s. 61
4	Avslutande reflektioner	s. 61
4.1	Omfattningsvillkor eller produktfrihet	s. 61
4.2	Försäkringsvillkorens överensstämmelse med lagen	s. 64
4.3	Har syftet med 4:11 NFAL uppnåtts?	s. 64
4.4	Vad innebär ändringarna?	s. 65
4.5	Regelns effekt för konsumenterna	s. 66
4.6	Ändringarnas effekter i realiteten	s. 67
4.7	Lagens effekter för bolagen	s. 68
4.8	Finns det möjlighet att undkomma de tvingande reglerna?	s. 69

Källförteckning

Bilaga Försäkringsvillkor

Förkortningar

ARN	Allmänna Reklamations Nämnden
GFAL	Lag (1927:77) om försäkringsavtal
JB	Jordabalken
KFL	Konsumentförsäkringslag (1980:38)
NFAL	Försäkringsavtalslag (2005:104)
NFT	Nordisk Försäkringstidskrift
NJA	Nytt juridiskt arkiv, avd. I
Prop.	Proposition
SkVN	Skadeförsäkringens villkorsnämnd

Definitioner

1 kap. 4 § NFAL definitioner:

försäkringstagare: den som har ingått avtal om försäkring med ett försäkringsbolag.

försäkrad: vid skadeförsäkring den vars intresse är försäkrat mot skadan och vid personförsäkring den på vars liv eller hälsa en försäkring gäller.

1 Inledning

En stor del av Sveriges befolkning omfattas av en hem- eller villahemförsäkring. Antalet tecknade försäkringar uppgick den 31 mars 2006 till 4 529 894 stycken. Vid samma tidpunkt fanns det 6 395 972 försäkrade fordon.¹ Reglerna på försäkringsområdet och försäkringens omfattning påverkar således många. Den första januari 2006 trädde en ny försäkringsavtalslag i kraft som förde med sig förändringar bland annat på konsumentområdet. Nya lagregler på försäkringens område innebär ändringar av försäkringsvillkoren. Villkorens utformning och begränsning av det ansvar försäkringsbolaget åtagit sig påverkar konsumenter vid skaderegleringen. Det är därför av stor vikt att villkoren följer lagens tvingande regler och inte inskränker det skydd som ges enligt lag. Det som skall belysas i denna framställning är de svårigheter som följer med den nya regeln om vissa omfattningsvillkor i 4:11 NFAL. Enligt denna regel är villkor som enligt sin lydelse begränsar försäkringens omfattning utan verkan om villkoret egentligen handlar om någon av de förpliktelser som räknas upp i fjärde kapitlet NFAL.

1.1 Syfte och frågeställningar

Det huvudsakliga syftet med denna framställning är att undersöka hur försäkringsvillkoren påverkats av den nya regeln om omfattningsvillkor och hur de står sig i förhållande till denna. En jämförande undersökning av utvalda försäkringsbolags olika villkor före och efter lagens ikraftträdande kommer att göras för att se hur regeln fått genomslag i praktiken. Ett antal frågeställningar kommer att undersökas och försöka besvaras. Har det blivit några ändringar i villkoren sedan paragrafen infördes? Stämmer dessa överens med lagen och dess syften? Finns det fortfarande kvar villkor som är otillåtna och som därför borde ändras? Vi vill även ta reda på vad den nya regeln och de eventuella ändringarna i villkoren får för effekter för försäkringstagare och försäkringsgivare. Har det någon betydelse om försäkringsvillkoren följer den tvingande regleringen eller inte? För att kunna svara på dessa frågor måste det utredas vilka situationer som 4:11 tar sikte på och vilka villkor som kan komma att falla in under regeln. Eftersom regeln i 4:11 endast gäller villkor som åsidosätter reglerna om försäkringstagarens biförpliktelser enligt fjärde kapitlet kommer även undersökas under vilken av dessa regler det utvalda villkoret kan tänkas falla under.

---

¹ Försäkringsförbundets kvartalsstatistik nr 2/2006 – 1: a kvartalet 2006.

1.2 Avgränsningar

Först och främst har vi valt att koncentrera framställningen till konsumentförsäkring. Att titta på företagsförsäkring hade säkert varit intressant men det hade blivit för omfattande om båda områdena skulle ha behandlats. De försäkringar som skall behandlas är hemförsäkring och motorfordonsförsäkring eftersom det är vanligt att konsumenter har denna typ av försäkring och därmed en stor del av befolkningen berörs av reglerna på området. I motorfordonsförsäkringen gjordes ytterligare en avgränsning innebärande att endast villkoren rörande vagnskador valdes ut.

De regler som kommer att vara föremål för diskussionen i framställningen är de tvingande reglerna i fjärde kapitlet NFAL. Utgångspunkten kommer att vara regeln i 4:11 om vissa omfattningsvillkor. Reglerna om biförpliktelserna i lagen kommer också att behandlas. Detta eftersom det skulle vara otillfredsställande att endast konstatera att det rör sig om ett omfattningsvillkor utan att diskutera vilken regel villkoren kan tänkas falla under och vilka effekter som följer med tillämpning av paragrafen.

När det sedan gäller valet av försäkringsbolag motiveras detta av att de utvalda bolagen tillsammans innehar större delen av kunderna på marknaden enligt Försäkringsförbundets statistik.² Ett av bolagen finns dock inte med i denna statistik men finns med i jämförelsen eftersom vi ansåg att det kunde vara intressant att se hur bolagets villkor står sig i förhållande till de större bolagets villkor.³ Alla de utvalda försäkringsvillkor som finns i bilagorna kommer inte att diskuteras. Bilagorna är inte heller uttömmande, det kan finnas andra villkor vars tillåtlighet kan ifrågasättas.

1.3 Metod

Efter urval av försäkringsbolag studerades försäkringsvillkoren ingående för att välja ut villkor som eventuellt kunde tänkas komma att beröras av regeln i 4:11. Villkoren sammanställdes i tabeller (bilaga 1 och 2). Vid behandlingen av villkoren och vad gäller framställningen i övrigt har lagtext, förarbeten, doktrin och praxis på området studerats.

---

² Se försättsblad till bilaga 1 och 2 för statistikuppgifter.

³ TENNANT

2 Bakgrund

2.1 Allmän bakgrund - NFAL

Genom GFAL, som trädde i kraft 1927, antogs de första gemensamma bestämmelserna på försäkringsrättens område. Lagen var resultatet av ett nordiskt samarbete med i stort sett motsvarande lagar i Danmark, Norge och Finland.⁴ Sedan dess har de ekonomiska förutsättningarna förändrats liksom synen på försäkringens uppgift och ställning. För att modernisera GFAL genomfördes ett omfattande utredningsarbete på försäkringsrättens område. 1980 antogs KFL som ett led i detta men reformeringsarbetet slutade inte där. Enligt regeringen var det dags att införa en ny försäkringsavtalslag anpassad till samhällsutvecklingen, både i Sverige och internationellt.⁵ Arbetet med den nya lagen pågick under lång tid och det förslag som lades fram är det mest omfattande civilrättsliga lagförslaget sedan JB antogs 1970.⁶ Vår nya försäkringsavtalslag trädde i kraft den 1 januari 2006. Lagen ersätter både GFAL och KFL.

2.2 Lagstiftarens syften och målsättningar – NFAL

Enligt propositionen till NFAL är det grundläggande syftet med den nya lagen att stärka försäkringstagarnas och andra ersättningsberättigades ställning i förhållande till försäkringsbolagen. Bland annat ansågs bättre skydd behövas sedan den tidigare myndighetskontrollen över villkor tagits bort. Vad gäller skadeförsäkringen uppfyller i stort sett KFL detta krav men däremot ansågs en reform vara nödvändig på personförsäkringens område.⁷ En annan viktig aspekt var att skapa en reglering för kollektiv försäkring.⁸ I och med NFAL samlas regleringen av försäkringsavtal under samma lag. I propositionen har man även tagit hänsyn till den internationella utvecklingen och dess betydelse vid behovet av att modernisera lagstiftningen. Vid arbetet har beaktats den gemensamma finansmarknaden inom EU, där försäkringstjänsterna ingår. I dagsläget verkar dock en omfattande harmonisering på försäkringsområdet långt borta men man anser att det i ett internationellt samarbete är angeläget att Sverige inte är uppbundet av föråldrade regler utan kan arbeta utifrån en modern försäkringslagstiftning med ett bra konsumentskydd. I och med att det numera finns en

---

⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, s. 17.

⁵ Prop. 2003/04:150 s. 125.

⁶ Bengtsson, B., *Nyheter i 2005 års försäkringsavtalslag; en översikt*, s. 138.

⁷ Prop. 2003/04:150 s. 126.

⁸ Bengtsson, B., *Nyheter i 2005 års försäkringsavtalslag; en översikt*, s. 138.

internationell marknad för försäkringstjänster krävs det att den svenska lagstiftningen är tydlig och förutsebar och inte hamnar på efterkälken utan att den står sig internationellt. Det svenska näringslivet bör kunna upphandla ett jämbördigt försäkringsskydd här hemma i jämförelse med vad som erbjuds utomlands.⁹ Mot denna bakgrund utgör alltså också den internationella utvecklingen skäl för en ny lagstiftning på området.

2.3 Invändningar från försäkringsbranschen

Tidigare ville även Försäkringsförbundet att försäkringsavtalslagen skulle reformeras, men de ändrade inställning i slutet av arbetets gång. Orsaken till detta var att de ansåg att svensk lagstiftning borde avvaktas eftersom man räknar med en ökad harmonisering i EU. Enligt regeringen bör man inte undvika nationell lagstiftning när ett sådant behov finns endast för att överväganden också sker på EU-nivå. Regeringen ansåg att man hade kunnat ta denna invändning i beaktande om sannolikheten för en sådan harmonisering var nära förestående, men att så inte var fallet. Regeringen ansåg också att en svensk modern försäkringsavtalslag skulle kunna ge värdefulla bidrag till harmoniseringsarbetet om det skulle bli aktuellt med en harmonisering.¹⁰

Försäkringsbranschen har bland annat uttryckt oro för att lagen skall inskränka avtalsfriheten.¹¹ De ansåg att regleringen begränsade produktfriheten genom att vara alltför detaljerad. Därmed ansågs att lagen motverkade den utveckling som skett på försäkringsområdet som inneburit en avreglering och att konkurrensen på området blivit större.¹² Regeringen har tagit denna oro i beaktande och instämmer i att avtalsfriheten har betydelse även på försäkringsområdet. Det sägs dock vidare i propositionen att det finns andra viktiga aspekter som måste väga tyngre än avtalsfriheten i många fall. Exempelvis är det viktigt att jämlikheten i avtalsförhållandet upprätthålls och att sociala hänsynstaganden beaktas. Lagen bör ges ett sådant innehåll att den beaktar allmänna civilrättsliga principer och på samma gång tar hänsyn till försäkringsavtalets särart. Många gånger kräver skyddssyftet att reglerna är specifika.¹³

Det har också förekommit argument från försäkringsförbundet om ökade kostnader i och med den nya lagen. Samma typ av kostnadsargument framhölls innan KFL trädde i kraft.¹⁴ De premiehöjningar som försäkringsbranschen befarat skulle följa efter införandet av KFL

---

⁹ Prop. 2003/04:150 s. 128.

¹⁰ Prop. 2003/04:150 s. 128 f.

¹¹ Strömbäck, E., *Något om den renoverade försäkringsavtalslagen*, s. 363.

¹² Prop. 2003/04:150 s. 1051.

¹³ Prop. 2003/04:150 s. 129.

¹⁴ Strömbäck, E., *Något om den renoverade försäkringsavtalslagen*, s. 365.

inföll aldrig. Premierna höjdes efter hand men det berodde istället framförallt på ökade kostnader i samhället och inte den nya lagstiftningen.¹⁵ I propositionen framhålls att KFL innehöll större förändringar till nackdel för bolagen än vad som nu är aktuellt. Om den nya lagen trots allt skulle leda till premiehöjningar bör det förbättrade skyddet göra att försäkringstagarna kan tänkas acceptera en sådan ökad kostnad.¹⁶

Enligt NFAL får villkor som särskilt skall framhållas inte åberopas gentemot försäkrade om ett sådant framhållande inte gjorts. Även införandet av en sådan civilrättslig sanktion föranledde stark kritik från Försäkringsförbundets håll. Lagrådet ansåg att det fanns risk för att informationen försämras om det endast finns marknadsrättsliga påföljder samt att det inte är tillräckligt att villkoren kan jämkas enligt 36 § avtalslagen.¹⁷

2.4 Lagens uppbyggnad

NFAL är uppbyggd i sex olika delar. I kapitel 1 återfinns allmänna bestämmelser. Det stadgas bland annat i 1:6 att reglerna i lagen är tvingande till den försäkrades förmån om inget annat anges.¹⁸ Efter det inledande kapitlet avhandlas konsumentförsäkring i kapitel 2-7. Med konsumentförsäkring menas i NFAL all individuell skadeförsäkring som fysisk person eller dödsbo tecknar för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Detta är en nyhet då KFL, som reglerna väsentligen bygger på, endast gällde de försäkringsformer som räknas upp i lagens första paragraf. Till exempel föll husdjursförsäkringar och speciella försäkringar för lös egendom, såsom klockförsäkringar, utanför KFL. Dessa omfattades istället av GFAL. I kapitel 8 regleras annan skadeförsäkring, främst företagsförsäkring, och i kapitel 9 tredje mans ställning vid försäkring. Personförsäkring behandlas i kapitel 10-16 och kollektiv försäkring i 17-20.

Denna framställning är som sagt koncentrerad på konsumentförsäkring i form av hemförsäkring och vagnskadeförsäkring och då främst sådana villkor som kan komma att påverkas av den nya regeln om omfattningsvillkor i 4:11 NFAL. Innan dessa regler diskuteras kommer några frågor kring försäkringsteknik att behandlas eftersom sådana överväganden har stor betydelse för villkorens utformning.

---

¹⁵ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 67

¹⁶ Prop. 2003/04:150 s. 130.

¹⁷ Prop. 2003/04:150 s. 1058 f.

¹⁸ Vissa undantag anges i 1:7 NFAL.

2.5 Försäkringsteknik

Försäkringstekniska hänsyn har stor betydelse vid utformningen av privata försäkringar, till skillnad från socialförsäkringen där andra tankar styr.¹⁹ Någon etablerad definition för innebörden av försäkringsteknik kan vara svårt att ge. Bengtsson låter uttrycket beteckna ”de överväganden och åtgärder från försäkringsbolagets sida som avser förhållandet mellan risk och premie vid en viss försäkringsprodukt”. Till detta räknas matematiska beräkningar gällande risken för försäkringsfall, beräkning av administrativa kostnader och uppskattning av villkorens påverkan på skadefrekvensen. Premien och andra villkor i en försäkring bestäms efter detta. Premien påverkas på det sätt att den blir billigare om vissa risker undantas i villkoren, liksom den blir dyrare om alla småskador skulle utredas.²⁰

Försäkringsgivarna måste först och främst göra en avvägning angående de risker de är villiga att täcka. Skaderisken tar sikte på sannolikheten för att skada inträffar och skadans storlek. Detta är den väsentligaste beståndsdelen när risken skall bedömas.²¹ Risken kan hanteras på olika sätt. Ett alternativ är att låta risken ingå i standardförsäkringen, ett annat att täcka risken endast om tilläggspremie betalas. Konsumentförsäkring är ofta mer standardiserad med mindre behov av tilläggförsäkringar medan företagsförsäkringar är mer individualiserade och försäkringsskyddet skraddarsys. Andra alternativ är att försäkringsgivaren täcker risken efter att ha skapat en biförpliktelse eller genom en ansvarsbegränsning.²² Som kommer att framgå senare kan det vara vanskligt att utforma sådana villkor. Förutom bedömning av den faktiska risken för försäkringsfall, uppskattandet av administrativa kostnader och så vidare som försäkringsbolagen har att ta i beaktande vid bestämmandet av om en viss risk skall ingå i försäkringsskyddet måste även den juridiska risken tas med i beräkningen. Den juridiska risken är den risk det innebär att det inte helt går att förutse hur rättsreglerna påverkar villkoren och tolkningen av dessa.²³

Vidare skall premien bestämmas. Premien är beroende av riskens storlek. Ekvivalensprincipen innebär att värdet av försäkringsbolagets ansvar skall motsvaras av premien och denna princip är viktig inom försäkringstekniken.²⁴ Alla i riskgemenskapen skall betala i förhållande till den risk som försäkrats. Att ta speciella hänsyn till enskilda fall

---

¹⁹ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 13.

²⁰ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilsätt*, s. 9.

²¹ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 35.

²² Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s. 84.

²³ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 36.

²⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 38.

stämmer dåligt ihop med en sådan syn. Det går inte heller att differentiera premier hur mycket som helst på grund av de kostnader och andra komplikationer det skulle medföra.²⁵

Om skyddet i försäkringen blir mera omfattande eller om risken blir större av andra orsaker kan detta leda till att premien höjs. Om det istället rör sig om minskad risk eller att försäkringstagarens ansvar begränsas kan det motivera en sänkning av premien.²⁶ Andra faktorer som påverkar premien är försäkringsbolagets prispolitik och hur stor efterfrågan det finns på marknaden. På grund av konkurrens kan i vissa fall premier sättas lägre än vad som är skäligt i förhållande till risken och andra faktorer.²⁷

Den privata delen av försäkringsbranschen är affärsmässigt motiverad och försäkringsteknik är grundläggande för bedrivande av en vinstgivande verksamhet. Otvivelaktigt kräver försäkringsteknik en viss frihet för försäkringsgivaren att bestämma villkoren för givande av försäkringsskydd men friheten att ansvarsbegränsa behöver inte nödvändigtvis vara total.²⁸

2.5.1 Försäkringstekniska hänsyn vid lagstiftningsarbete

De juridiska reglerna och försäkringstekniken påverkar varandra. Lagreglerna inverkar på storleken på premien och i vissa fall också på möjligheterna att försäkra vissa risker. Detta har i sin tur påverkan på rättsreglerna, framförallt vad gäller försäkringsavtalet. Andra vägar kan sökas om en lagbestämmelse skulle leda till att det blir svårt att hantera en försäkring eller om försäkringen skulle vara olämplig ur ett ekonomiskt perspektiv.²⁹

Försäkringsavtalets två parter har naturligt motstående intressen. Försäkringstagaren är mån om att få ett så heltäckande skydd som möjligt till lägsta möjliga premie. Försäkringsgivaren däremot måste utforma sin produkt så att verksamheten går med vinst. Parternas olika intressen kan illustreras enligt följande. Försäkringsgivaren är vid beslutet att meddela försäkring, beräkning av premien och riskbedömningen beroende av vad försäkringstagaren upplyser honom om. Det naturliga för bolaget är att vilja undanta skador som beror på att försäkringstagaren lämnat felaktiga uppgifter. Försäkringstagaren däremot vill ha skydd trots att felaktiga upplysningar lämnats till exempel om detta gjorts i god tro.

Frågan om vilken vikt som ska läggas vid försäkringstekniska hänsyn har aktualiserats vid lagstiftning om försäkringsavtal. Från försäkringshåll finns det givetvis ett intresse av att lagreglerna är dispositiva så att man kan ta nya försäkringstekniska problem i beaktande och för att kunna sätta gränser för försäkringen och därmed minimera tveksamheter och tvister.

---

²⁵ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 39.

²⁶ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s.23.

²⁷ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 50.

²⁸ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 30.

²⁹ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 10.

Frågan ställs mot behovet av lagstiftning till skydd för försäkringstagaren och andra frågor som exempelvis tydliga regler på området.³⁰

Ett exempel på en lagregel som bygger på försäkringstekniska hänsyn är prorataregeln i 6 § GFAL.³¹ När det gäller KFL anges i motiven att konsumenthänsyn normalt sett tar över försäkringstekniska argument. Sådana hänsyn skulle i och för sig beaktas men ansågs inte ha tillräcklig ekonomisk vikt. Detta synsätt ligger bakom att påföljderna för brott mot biförpliktelser mildrades i jämförelse med GFAL. Detta berodde också på att reglerna om biförpliktelser ansåg spela mindre roll vid konsumentförsäkring.³² När det gällde att ändra försäkringsvillkor och premier under löpande försäkringstid på grund av oriktiga uppgifter uttrycktes en mera välvillig inställning till försäkringstekniska hänsyn.³³

De riktlinjer som låg till grund för KFL har också påverkat arbetet med NFAL. Det har framhållits att det är betydelsefullt att det görs en avvägning mellan försäkringsskydd och försäkringens kostnader på ett skäligt sätt.³⁴ När det gäller standardiserade försäkringar har lagstiftaren inte låtit bolagens kostnadsargument väga särskilt tungt.³⁵ I de fall där en betydande nackdel för en enskild vägs mot begränsade uppoffringar för kollektivet finns ingen anledning att alltid låta kollektivets intresse ta över. Regeringen anser att det finns starka skäl för att förstärka de enskilda försäkringstagarnas och andra ersättningsberättigades ställning. Man anser att detta bör göras på ett sätt som underlättar för försäkringsbolagen att bedriva en ekonomiskt rationell och konkurrenskraftig verksamhet som kan tillgodose det försäkringsbehov som finns. Lagstiftningen skall alltså utformas på sådant sätt att samtliga intressen som gör sig gällande beaktas.³⁶

2.5.2 Försäkringsteknik och NFAL

Enligt regeringen bör en modern försäkringsavtalslag ge uttryck för den traditionella svenska grundsynen att en försäkring inte bara är en finansiell produkt bland andra utan att avtalets särdrag och parternas ansvar särskilt understryks.³⁷ Den största skillnaden mellan försäkringsavtal och andra avtal över längre tid är det intresse som förbinds med en eventuell händelse i framtiden.³⁸ Försäkringsavtalets speciella karaktär beror på den avvägning som

---

³⁰ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 57.

³¹ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 26.

³² Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 64 f.

³³ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 66.

³⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 63.

³⁵ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 66.

³⁶ Prop. 2003/04:150 s. 127.

³⁷ Prop. 2003/04:150 s. 127.

³⁸ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 21.

måste göras mellan den försäkrades behov av skydd och försäkringsgivarens behov av att korrekt kunna uppskatta den risk åtagandet av ansvar innebär. Av denna anledning är det nödvändigt att reglera följderna av kontraktsbrott i lag. Båda sidors intressen har således beaktats vid utformandet av de tvingande bestämmelser om förpliktelser som lagen föreskriver.

Försäkringstagarens huvudförpliktelse är att betala premien och försäkringsgivarens huvudansvar ligger i att utge ersättning om försäkringsfall inträffar. Dessutom har parterna biförpliktelser gentemot varandra. Det rör sig om försäkringstagarens upplysningsplikt, skyldighet att anmäla fareökning, iakttagandet av säkerhetsföreskrifter och så vidare. För försäkringsgivarens del är det bland annat fråga om informationsplikt och förpliktelser vid skadereglering.³⁹ Försäkringsavtalet kan sägas vara ett avtal där parterna är skyldiga varandra att med största noggrannhet iakttaga vad tro och heder kräver (*contractus uberrimae fidei*).⁴⁰

Försäkringsavtalets särart kräver således en speciell rättslig reglering. Enligt propositionen bör det dock undvikas att lagstiftningen får en produktstyrande verkan. Avtalsfrihet och frihet för försäkringsgivaren att utforma sin produkt är grundläggande för att kunna bedriva en vinstgivande verksamhet. Skulle lagen vara produktstyrande skulle detta försvåra utvecklandet av nya försäkringsprodukter och lagen skulle dessutom bli mycket omfattande och svåröverskådlig. Idag finns möjlighet att teckna försäkring för en mängd olika risker och avtalen måste kunna anpassas till de särskilda krav som varje risk för med sig. Lagen har därför inriktats på parternas rättigheter och skyldigheter gentemot varandra och de frågor i avtalet som rör andra ersättningsberättigade och tredje man.⁴¹ I denna framställning är det som sagt försäkringstagarens förpliktelser som står i fokus, försäkringsgivarens förpliktelser och rättsföljderna av brott mot dessa kommer inte att diskuteras.

Eftersom försäkringsbolagen har stor frihet i utformningen av sina produkter får försäkringstekniska hänsyn sin största betydelse utanför de tvingande lagreglerna. Problemet är dock, som kommer behandlas senare, att den tvingande regleringen inte har helt tydliga gränser. Av denna anledning är det viktigt att försäkringsgivaren tar hänsyn även till de konsekvenser lagregler har på villkoren och hur villkor bedöms i praxis. Om försäkringsgivaren velat undanta en risk men villkoret tolkas på ett annat sätt innebär detta en missbedömning i premiekalkylerna och försäkringsgivaren får bära ansvaret.⁴²

---

³⁹ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 20.

⁴⁰ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s. 133.

⁴¹ Prop. 2003/04:150 s. 130.

⁴² Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 23.

2.6 Omfattningsvillkor

Då försäkringstagaren eller den försäkrade åsidosatt sina förpliktelser enligt de tvingande reglerna i fjärde kapitlet NFAL blir följden vare sig hävning eller skadestånd utan det leder till att rätten till ersättning från försäkringen helt eller delvis uteblir medan avtalet kvarstår.⁴³ I försäkringsavtalet och försäkringsbrevet fastställs det objekt försäkringen gäller. Vidare anges ofta på vilken plats försäkringen gäller, under hur lång tid och vilka skadehändelser som täcks. Alla dessa uppgifter begränsar försäkringsgivarens ansvar. Försäkringsgivaren kan också begränsa sitt ansvar genom undantag i villkoren. Omfattningsvillkor, eller ansvarsbegränsningar, är just sådana villkor som bestämmer bolagets ansvar. Dessa villkor anger vilka risker och vilken egendom som täcks av försäkringen.⁴⁴ För skador som faller utanför försäkringens omfattning lämnas i princip ingen ersättning. I 4:11 NFAL stadgas följande:

”Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas också om en försäkring innehåller försäkringsvillkor som enligt sin lydelse begränsar försäkringens omfattning, när begränsningen beror av om någon på den försäkrades sida på förhand har känt till de förhållanden som har orsakat försäkringsfallet eller uppsåtligen eller genom vårdslöshet har medverkat till detta eller på annat sätt åsidosatt sina skyldigheter enligt kapitlet.”

Regeln i 4:11 tar sikte på villkor som enligt ordalydelsen begränsar försäkringens omfattning men som i själva verket inskränker försäkringsbolagets ansvar i strid med reglerna i fjärde kapitlet.⁴⁵ Enkelt uttryckt skall villkor som begränsar försäkringsskyddet inte gälla om de lika gärna kunnat formuleras som aktsamhetskrav. I dessa fall gäller istället reglerna i fjärde kapitlet. Försäkringsgivarna skall alltså inte kunna begränsa det ansvar de har enligt lagens tvingande regler genom formuleringen av villkoren och på så sätt skapa strängare påföljder än vad lagen anger. Det är därför av stor vikt att man skiljer på tillåtna ansvarsbegränsningar som faller under produktfriheten och sådana som är otillåtna enligt 4:11. Motsvarande regler om omfattningsvillkor finns på personförsäkringens område i 12:12 och vad gäller företagsförsäkring hänvisar 8:16 till 4:11.

2.6.1 Syftet med införandet av regeln i 4:11

---

⁴³ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 246.

⁴⁴ Prop. 2003/04:150 s. 426.

⁴⁵ Prop. 2003/04:150 s. 426.

Eftersom gränsdragningen mellan villkor om biförpliktelser och villkor som begränsar försäkringens omfattning varit oklar ansåg man att lagstiftning behövdes på området.⁴⁶ Frågan regleras varken i GFAL eller i KFL. Däremot förekom resonemang redan i propositionen till KFL om att ordalydelsen i villkoren inte ensamt skulle avgöra om de tvingande reglerna skulle tillämpas eller inte. Frågan skulle dock inte regleras i lagen utan det ankom på domstolarna att slutligt avgöra hur villkoren skulle tolkas. Dessutom skulle förhållandet uppmärksammas i den offentliga kontrollen av villkoren som tidigare gjordes.⁴⁷ Syftet med de regler om omfattningsvillkor som nu införts är enligt propositionen att förebygga att de tvingande reglerna om överträdelse av biförpliktelser kringgås genom försäkringsvillkor som formellt är uppbyggda som undantagsbestämmelser för vissa risker. Enligt regeringen skapar sådana försäkringsvillkor osäkerhet om rättsläget. Det är därför av vikt att man drar upp riktlinjer för bedömningen för att ge ledning för rättstillämpningen, då detta innebär att rättssäkerheten stärks för de försäkrade.⁴⁸

De tvingande nedsättningsreglerna skall enligt propositionen tillämpas på omfattningsbestämmelser som ”låter försäkringsskyddet bero på om den försäkrade eller någon annan på hans sida uppsåtligen eller genom vårdslöshet har framkallat försäkringsfallet, om någon sådan person på förhand har känt till de förhållanden som orsakat detta eller om man underlåtit att vidta vissa försiktighetsmått som är ägnade att förebygga eller begränsa skada”.⁴⁹ I dessa fall skall man alltså följa de tvingande reglerna och villkor om att försäkringsskyddet överhuvudtaget inte gäller blir utan verkan. Följden blir istället att ersättning från försäkringen kan sättas ned i enlighet med vad som sägs i respektive paragraf.⁵⁰ I det första fallet är det reglerna om framkallade av försäkringsfall som skall tillämpas. I det andra reglerna om upplysningsplikt och riskökning. I det sista fallet är det regler om säkerhetsföreskrifter eller räddningsplikt som aktualiseras.⁵¹ Den exempeluppräknings som finns i 4:11 är inte uttömmande.⁵² De olika tvingande reglerna om biförpliktelser kommer att behandlas utförligt senare.

2.6.2 De tvingande reglerna kontra produktfriheten

Det framhålls i propositionen att det fortfarande, efter införandet av 4:11 NFAL, är upp till försäkringsbolagen att bestämma produkternas utformning och vilka risker de ansvarar för.⁵³ De förpliktelser som kan läggas på försäkringstagarna är dock reglerade i lag och kan inte fritt utformas av försäkringsgivarna. Av denna anledning är det viktigt att kunna särskilja vilka villkor som utgör tillåtna ansvarsbegränsningar och vilka som ålägger försäkringstagaren

---

⁴⁶ Prop. 2003/04:150 s. 185.

⁴⁷ Prop. 1979/80:9 s. 66.

⁴⁸ Prop. 2003/04:150 s. 185.

⁴⁹ Prop. 2003/04:150 s. 184.

⁵⁰ Prop. 2003/04:150 s. 427.

⁵¹ Prop. 2003/04:150 s. 185.

⁵² Prop. 2003/04:150 s. 427.

⁵³ Prop. 2003/04:150 s. 185.

förpliktelser.⁵⁴ Det är också viktigt eftersom följderna blir olika, om det rör sig om en tillåten ansvarsbegränsning lämnas ingen ersättning alls, medan en tillämpning av de tvingande reglerna om biförpliktelser leder till nedsättning av ersättningen eller i vissa fall full ersättning.

När ett försäkringsbolag angett att de svarar för en risk får bolaget således acceptera att skyddet i försäkringen följer de tvingande lagreglerna. Om de däremot anger att de inte vill svara för vissa risker oavsett skadornas uppkomst har de utnyttjat sin produktfrihet.⁵⁵ Försäkringsbolagen kan alltså i vissa fall använda sig av omfattningsvillkor och de kan också undanta vissa skador på grund av försäkringstekniska skäl. Att avgöra vilka situationer som är vilka kan vara oklart, vilket kommer behandlas närmare senare.

Ett exempel som bör falla under försäkringsbolagens produktfrihet är försäkringsvillkor som anger att skador endast täcks om de är oförutsedda. Detta eftersom det är naturligt ur ett försäkringstekniskt perspektiv att inte täcka förutsedda skador.⁵⁶ I villaförsäkringen förekommer villkor som anger att läckageskador ersätts endast då vätska oberäknat strömmat ut.⁵⁷ Om någon öppnat kranen med vilje ersätts inte eventuella skador eftersom dessa då inte kan ses som oförutsedda.⁵⁸ Liknande villkor finns i reseskyddets olycksfallsdel.

*”Med olycksfallsskada menas – kroppsskada som drabbar dig ofrivilligt genom plötslig yttre händelse, ett utifrån kommande våld mot kroppen.”*⁵⁹

Genom att definiera olycksfallsskada som en ofrivillig yttre händelse har försäkringsgivaren liksom ovan undantagit förutsedda skador. Enligt propositionen faller ett sådant undantag utanför den tvingande regleringen.⁶⁰ Vad som skall tolkas som oförutsedd respektive förutsedd skada kan dock diskuteras.

Orsaken till att svensk rätt inte innehåller tvingande regler angående omfattningen av försäkringsgivarens ansvar är oklart. Förmodligen har tysk och schweizisk rätt, som följer samma princip, haft visst inflytande. Genom principen om produktfrihet binds inte utvecklingen på området och detta underlättar anpassningen av villkor till nya behov. Dessutom skulle lagen bli alltför omfattande och stel om den innehöll regler om hur ansvaret

---

⁵⁴ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 5.

⁵⁵ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 137.

⁵⁶ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 140.

⁵⁷ Alla bolag, (se Läckage, bilagan s. 62).

⁵⁸ Baur, AC., och Roos, CM., *Vad täcker hemförsäkringen?* s. 41.

⁵⁹ TryggHansa, nya villkor (se Reseskydd, bilagan s. 49).

⁶⁰ Prop. 2003/04:150 s. 534.

ska begränsas. Följden av att produktens utformning inte omfattas av lagen, medan regleringen av de förpliktelser som anges i fjärde kapitlet utgör tvingande rätt, leder till gränsdragningsproblem. Detta då försäkringsgivaren kan formulera villkor på ett sådant sätt att det inte direkt går att utläsa om villkoret anknyter till lagens tvingande regler eller om de utgör fria ansvarsbegränsningar.⁶¹

2.7 Tvingande regler eller tillåtna ansvarsbegränsningar

Vilka omständigheter skall då vara avgörande för om de tvingande reglerna skall tillämpas? Man ville som sagt vid införandet av NFAL ge vägledning för gränsdragningen i lagtexten och på så vis undvika att de tvingande reglerna försvagades genom olika omfattningsbestämmelser. Det ansågs omöjligt att dra någon otvetydlig gräns mellan biförpliktelser och omfattningsbestämmelser men man ville åtminstone att det skulle finnas principiella riktlinjer fastslagna för att ge ledning för rättstillämpningen och på detta sätt stärka de försäkrades rättssäkerhet. NFAL:s gränsdragningsproblem kan uppfattas som ett godkännande av den praxis som utvecklats i Allmänna Reklamationsnämnden.⁶² Det finns alltså numera ett direkt stöd i lag för att tillämpa de tvingande reglerna oavsett villkorens begränsande ordalydelse.

Hur olika villkor skall behandlas och hur gränsdragningen skall göras när det gäller räckvidden av den tvingande lagstiftningen har diskuterats av olika författare även långt innan NFAL trädde i kraft. Dessa åsikter kan ha stor betydelse vad gäller gränsdragningsproblematiken även om de rör äldre lagstiftning. Enligt Hellner ligger vissa villkor helt klart utanför den tvingande regleringen. Det är endast de villkor som behandlar omständigheter som påverkas av den försäkrades handlande som behöver övervägas. Den försäkrades handlande är dock inte den enda omständigheten som skall övervägas och är inte nödvändigtvis den avgörande.⁶³ Man skall vid gränsdragningen hålla i minnet att bara för att villkoret ålägger försäkringstagaren en förpliktelse behöver det inte handla om en otillåten ansvarsbegränsning. Enligt Hellner är det omöjligt att avgränsa de tvingande reglernas omfattning genom en enhetlig formel. Man får försöka utläsa ur lagen för varje enskilt fall, upplysningsplikt, säkerhetsföreskrift och så vidare hur regeln är tänkt att tillämpas och jämföra med de aktuella villkoren.⁶⁴ Varje tvingande regel har en kärna av omständigheter som regeln alltid täcker, annars skulle regeln vara verkningslös. Angående de omständigheter

---

⁶¹ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s. 63.

⁶² Bengtsson, *Försäkringsavtalsrätt*, s. 135–137.

⁶³ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 44.

⁶⁴ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s. 78

som täcks av kärnan måste de tvingande reglerna segra oavsett villkorets ordalydelse. Det finns också ett stort område som är mera osäkert och där domarens egna åsikter kommer att spela en större roll. När det gäller mer tveksamma fall kan försäkringsgivaren välja olika vägar bland annat säkerhetsföreskrift, riskökning eller ansvarsbegränsning.

Försäkringsgivaren visar valet genom sin formulering och får finna sig i de rättsföljder som varje val för med sig. Generellt sett har försäkringsgivaren större frihet att välja mellan de tvingande reglerna än att göra en ansvarsbegränsning. Enligt Hellner kommer vissa villkor alltid att bli betraktade som tillåtna ansvarsbegränsningar även om de ser ut att höra hemma inom den tvingade regleringens sfär.⁶⁵ Han anser att man i mera tveksamma fall bör använda analogier från specialregler, etablerad försäkringspraxis och konsekvenserna av att reglerna blir tillämpliga eller inte. Om ett villkor har accepterats i praxis under lång tid är det ett tungt argument för att det tillåts även i framtiden.⁶⁶ Utgångspunkten för avgörandet om det handlar om en förpliktelse eller om det är en tillåten ansvarsbegränsning bör, enligt Hellner, vara ordalydelsen och tolkningen. Han anser att det finns risk för att försäkringsgivarna hittar andra metoder att skydda sina intressen om domstolarna är för hårda i sina bedömningar och att dessa kan vara ännu sämre för de försäkrade.⁶⁷

Hellner tar även upp andra tolkningar som framförts i doktrinen. En åsikt är att villkor som tar sikte på den försäkrades handlande alltid måste falla under de tvingande reglerna i annat fall vore reglerna tandlösa. Detta oavsett om handlandet eller uppförandet direkt går att utläsa av villkoret eller är underförstått.⁶⁸ Mot detta står åsikter om att försäkringsgivarna bör ha relativt stor frihet att uppställa ansvarsbegränsningar. Det har, enligt Hellner, också framförts synpunkter om att en fri tolkning skall avgöra om klausulen ligger under de tvingande reglerna eller inte.⁶⁹ En avvägning mellan försäkringsgivarens och den försäkrades intressen i de fall ett villkor är oklart har också förespråkats.⁷⁰

Enligt Bengtsson är den förhärskande uppfattningen att de tvingande reglerna ofta skall användas då villkoren är utformade som omfattningsbegränsningar. Detta gäller de fall där den egentliga betydelsen av villkoret är att styra den försäkrades agerande på samma sätt som enligt de tvingande reglerna.⁷¹ Bengtsson har diskuterat gränsdragningen i ljuset av NFAL. Enligt honom är meningen med 4:11 inte att hindra bolagen från att undanta risker bara för att

---

⁶⁵ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 53.

⁶⁶ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 54.

⁶⁷ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 41.

⁶⁸ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 23.

⁶⁹ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s. 78.

⁷⁰ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 24.

⁷¹ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 134.

de försäkrade kan påverka dem. Han anser att man skall se till om villkoret handlar om ett agerande av den försäkrade eller om det istället är fråga om ett förhållande som innebär en avsevärt ökad risk. Enligt Bengtsson kan endast den första situationen ses som ett kringgående av lagens tvingande regler.⁷² Det är alltså då ett villkor objektivt sett framstår som en omskrivning av en tvingande regel som 4:11 tillämpas. Villkoret skulle istället lika gärna ha kunnat formuleras som ett aktsamhetskrav.⁷³ Vid gränsfall skall man ta i beaktande om det finns starka försäkringstekniska skäl som talar för att villkoret skall tolkas i enlighet med dess ordalydelse. Då rättsläget fortfarande är oklart tror Bengtsson att domstolarna många gånger kommer att ta fasta på Hellners idéer och anknyta till hans allsidiga bedömningar trots att det rör sig om tankar gällande ett äldre rättsläge. Han tror dock att ett prejudikat på området inte kommer att bli särskilt användbart i praktiken. Han anser att det är svårt även för kunniga försäkringsmän att göra en avvägning där både försäkringsmässiga hänsyn och allmänna ändamålssynpunkter beaktas och att detta således är ännu mera komplicerat för en domstol att genomföra. Han anser att hans eget förslag gör gränsdragningen något enklare och att det stämmer ganska väl överens med det synsätt som legat bakom NFAL:s reglering. Enligt honom löser dock inte heller detta synsätt alla problem.⁷⁴

2.7.1 Försäkringsteknikens betydelse vid villkorstolkning

Vid tvist om hur villkor ska tolkas åberopar försäkringsbolagen av naturliga skäl ofta bakgrunden till villkoret och till premien som uttagits. På detta sätt kan försäkringstekniska resonemang komma in vid villkorstolkning. Försäkringsbolagen anger då ofta att de varit tvungen att undanta vissa risker från försäkringen för att den skulle kunna försvaras ekonomiskt. I andra fall kan de framhålla att den aktuella försäkringen överhuvudtaget inte skulle ha kunnat meddelas om inte risken undantagits. Men även vid villkorstolkning i domstolar understryks ofta försäkringstagarnas skyddsintresse framför försäkringstekniska hänsyn.⁷⁵

Ett annat argument som ofta framförs av försäkringsbolagen för att de skall få undanta vissa risker är att kostnader för skaderegleringen och administration minskar, vilket påverkar

---

⁷² Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 139 f.

⁷³ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 140.

⁷⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 143.

⁷⁵ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 83.

premien. Detta argument tycks lagstiftare och domstolar inte ta särskilt stor hänsyn till, utan hänvisar istället till bedömningar efter skälighet och så vidare.⁷⁶

När det gäller villkorstolkning vid konsumentförsäkring gör tillämpningen av oklarhetsregeln att utrymmet för försäkringsgivaren att åberopa försäkringstekniska hänsyn är ganska litet. Oklarhetsregeln är lagfäst i 10 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, som sedan den första januari 2000 är tillämplig på försäkringsavtal. Innebörden är att oklara avtalsvillkor, skall tolkas till konsumentens förmån, om inte villkoret varit föremål för individuell förhandling, vid tvister mellan näringsidkare och konsument. Försäkringstekniska argument har ett lite större utrymme på företagsförsäkringens område. Premierna är då också mycket mer differentierade än vid hemförsäkring.⁷⁷

3 Försäkringsvillkoren och fjärde kapitlet NFAL

3.1 Inledning

Nedan kommer de olika tvingande reglerna i fjärde kapitlet att behandlas tillsammans med exempel på försäkringsvillkor som kan komma att falla in under dessa oavsett deras begränsande ordalydelse samt vilken effekt det får. Det är dock som ovan diskuterats väldigt svår att dra en gräns för de tvingande reglernas tillämpningsområde och många gånger kommer det finnas argument för en annan lösning än den som valts nedan. Både vad gäller om de tvingande reglerna överhuvudtaget är tillämpliga på det aktuella villkoret och vilken regel som i så fall skall tillämpas. De villkorsexempel som ges kommer alltså inte att följas av några självklara svar eller lösningar utan det rör sig om argument och förslag på hur villkoren kan tänkas tolkas. Argumenten backas många gånger upp av uttalanden i propositionen och i doktrinen på området.

3.2 Övergångsbestämmelser

Enligt NFAL:s övergångsbestämmelserna skall de äldre reglerna i GFAL och KFL fortfarande gälla för avtal ingångna före 2006 och som inte förnyats därefter.⁷⁸ Detta motiveras av att de nya reglerna inte skiljer sig nämnvärt från tidigare reglering, varken för konsumenter eller för företag. Vidare tecknas konsumentförsäkringsavtal vanligen för ett år i taget och

---

⁷⁶ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 13.

⁷⁷ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 96.

⁷⁸ Försäkringsavtalslag (2005:104) övergångsbestämmelser p. 2.

övergångsperioden blir därför relativt kort.⁷⁹ NFAL har nu varit i kraft i snart ett år vilket innebär att få konsumentförsäkringsavtal fortfarande skall bedömas enligt KFL.

Angående individuellt tecknade personförsäkringar gäller äldre rätt fram till att avtalet förnyas förutom då detta skulle leda till resultat som är uppenbart oskäligt mot försäkringstagaren eller dennes rättsinnehavare. Dessutom skall de nya reglerna om information enligt 10:5-12 NFAL gälla även äldre avtal.⁸⁰

3.3 Upplyningsplikt

Då avtalet ingås är det av särskild vikt att försäkringstagaren lämnar uppgifter om risken till försäkringsgivaren. Detta för att bolaget skall kunna göra en korrekt bedömning av den risk som åtagandet innebär. Enligt 4:11 NFAL skall de tvingande reglerna tillämpas på villkor som tar sikte på att någon på försäkringstagarens sida på förhand känt till de förhållanden som orsakat skadan. Det är således nedanstående regler om upplyningsplikt och riskökning (framförallt försäkringstagarens anmälningsplikt vid riskökning) som aktualiseras. Avgörande för om reglerna skall tillämpas är, enligt Bengtsson, om försäkringsskyddet uteblir just på grund av att skadan berott på förhållanden på försäkringstagarens sida som det kan antas att denne men inte försäkringsgivaren haft kännedom om.⁸¹

3.3.1 Regleringen enligt GFAL och KFL

Reglerna om upplyningsplikt i GFAL finns i 4-10 §§. I de fall upplyningsplikten åsidosätts tillämpas som huvudregel prorataregeln. Det innebär att en jämförelse görs mellan den premie som faktiskt erlagts och den premie som borde ha betalats samt de övriga villkor som skulle ha gällt om försäkringsbolaget skulle ha fått riktiga uppgifter från början. Ersättningen sätts ner i enlighet med detta då uppsåt eller oaktsamhet förekommit på försäkringstagarens sida. Om man vid denna bedömning kommer fram till att försäkring överhuvudtaget inte skulle ha meddelats lämnas ingen ersättning alls. Avtalet är ogiltigt om försäkringstagaren handlat svikligt eller i strid mot tro och heder.

Upplyningsplikten i KFL regleras i 30 § och här beaktas orsakssambandet mellan försäkringsfallet och den felaktiga uppgiften och nedsättning görs efter skälighet. Man skall bland annat väga in graden av skuld hos försäkringstagaren. Om försäkringstagaren endast

---

⁷⁹ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 570.

⁸⁰ Försäkringsavtalslag (2005:104) övergångsbestämmelser p. 3-4.

⁸¹ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 139.

gjort sig skyldig till ringa oaktsamhet leder förfarandet inte till någon nedsättning av ersättningen.

3.3.2 Upplysningsplikt i NFAL

Reglerna om upplysningsplikt på konsumentområdet har införts i 4:1 och 4:2 NFAL.

Regeringen ansåg att den nya lagen, till skillnad från KFL, borde innehålla relativt utförliga regler om upplysningsplikt också på konsumentområdet. Detta motiverades med att upplysningsplikten kan ha stor betydelse bland annat när det gäller försäkring av lösa saker som fördes in under konsumentförsäkring i och med NFAL. Det ansågs också kunna ha betydelse vid villaförsäkring.⁸² Reglerna spelar dock mycket mindre roll när det gäller konsumentförsäkring än vid företagsförsäkring och personförsäkring. Ur rättvis- och preventionsperspektiv bör dock försäkringstagarens uppsåt och oaktsamhet i dessa fall leda till påföljder även vid konsumentförsäkring.⁸³

Upplysningsplikten på konsumentområdet innebär att försäkringstagaren skall svara på frågor från försäkringsgivaren. Svaren skall vara korrekta och fullständiga. Det finns inte något krav på att försäkringstagaren skall lämna spontana upplysningar utöver svaren på frågorna.⁸⁴ Svaren kan påverka premiesättningen för försäkringen men också bolagets vilja att överhuvudtaget meddela den önskade försäkringen.⁸⁵ Försäkringstagaren är utöver svar på frågor enligt 4:1 skyldig att självantäcka felaktiga uppgifter som denne (eller annan) lämnat om förhållanden av uppenbar betydelse för försäkringsgivarens riskbedömning. Det krävs också att försäkringstagaren insett att bolaget fått oriktig information och att den hade uppenbar betydelse. Bevisbördan för detta ligger på bolaget.⁸⁶

Påföljden av att upplysningsplikten inte följts behandlas i 4:2 NFAL. Enligt första stycket tillämpas reglerna i avtalslagen om den försäkrade förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder. Bolaget går alltså fritt från ansvar i sådana fall. I andra stycket regleras följden, nedsättning, av att försäkringstagaren åsidosatt upplysningsplikten med uppsåt eller av oaktsamhet.

På samma sätt som i KFL bör nedsättning av ersättning endast göras om det är försäkringstagaren själv, eller mäklare med fullmakt, som åsidosatt sin upplysningsplikt. Nedsättningen görs efter en skälighetsbedömning. Detta gäller både vid åsidosättande av

---

⁸² Prop. 2003/04:150 s 171.

⁸³ Bengtsson, *Försäkringsavtalsrätt*, s. 248.

⁸⁴ Bengtsson, *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, s. 59.

⁸⁵ Bengtsson, *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, s. 58.

⁸⁶ Bengtsson, *Försäkringsavtalsrätt*, s. 251.

upplysningsplikten och vid underlåtenhet att rätta tidigare felaktiga uppgifter. Att försäkringstagaren eftersatt sin upplysningsplikt drabbar alla ersättningsberättigade. Detta gäller även vid ansvarsförsäkring. Det beror på att det är av så stor vikt att försäkringsbolaget är medveten om de faktorer som avgör om försäkring skall meddelas eller inte och vilken premie som skall betalas.⁸⁷ Innebörden är att även godtroende drabbas av påföljden. Regeln om identifikation i 4:8 NFAL tillämpas inte. Vid bedömningen av hur stor nedsättningen skall bli kan man dock ta i beaktande att den skadelidande var i god tro.⁸⁸ Även betydelsen som förhållandet skulle ha haft för försäkringsgivarens riskbedömning, omfattningen av försäkringstagarens skuld och övriga omständigheter skall beaktas. Detta innebär att slarv normalt sett bedöms mindre strängt än uppsåt och att man bland annat kan ta i beaktande hur hårt den försäkrade drabbas av en minskad ersättning.⁸⁹

Enligt 4:4 NFAL får ersättningen inte sättas ned om bolaget insåg eller bort inse de rätta förhållandena då avtalet träffades. Inte heller då uppgifterna saknade betydelse eller senare har upphört att ha betydelse för innehållet i avtalet får ersättningen sättas ned. Exempel på sådana situationer är om försäkringstagaren utelämnat uppgifter som försäkringsgivaren själv bör ha iakttagit vid en besiktning eller då en fastighetsägare uppgett att en byggnad är uppförd senare än vad den egentligen är och detta saknat betydelse för premien.⁹⁰

Enligt GFAL var försäkringsbolaget inte ansvariga om försäkring överhuvudtaget inte skulle ha meddelats om riktiga uppgifter lämnats, 6 § 1 st. Detta oavsett om uppgifterna haft betydelse för försäkringsfallet eller inte. I ett avgörande från ARN nekades en försäkringstagare ersättning med motiveringen att försäkringen inte alls gällde. Detta sedan det uppdagats att hon lämnat en oriktig uppgift vid tecknandet av försäkringen. Den oriktiga uppgiften hade ingen betydelse för den skada som försäkringstagaren begärde ersättning för men hade bolaget fått uppgiften vid avtalets ingående hade försäkring inte alls meddelats.⁹¹ Enligt NFAL blir följden nedsättning i dessa fall. I nedsättningsbedömningen tas hänsyn till om försäkring inte alls skulle ha meddelats vilket kan leda till en kraftig nedsättning.

3.3.3 Upplysningsplikten och försäkringsvillkoren

Vid införandet av KFL lanserades även en enhetlig påföljd vid åsidosättandet av de olika förpliktelseerna. Påföljden skulle i konsumentförhållanden vara nedsättning efter skälighet då

---

⁸⁷ Prop. 2003/04:150 s 172.

⁸⁸ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 252.

⁸⁹ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, s. 64.

⁹⁰ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, s. 60.

⁹¹ Avgörande 1998-0379.

både prorataregeln och kausalitetsregeln ansågs för stränga. Nedsättning efter skälighet gäller som sagt även i de fall då oriktiga uppgifter lämnats. Försäkringsbranschen invände att detta inte borde gälla vid åsidosättandet av upplysningsplikten men möttes av argument från lagstiftaren att en prorataregel är alltför svår att tillämpa och kunde ge oskäliga resultat. Trots detta uttalades att försäkringstekniska hänsyn borde ges relativt stor betydelse när det gäller nedsättning på grund av oriktig eller ofullständig uppgift. Försäkringsgivaren skall därför tillåtas avgöra vilka uppgifter som skall anses ha betydelse för försäkringsavtalet. Enligt propositionen till NFAL har inte KFL:s regler inneburit några nackdelar och regleringen bör därför behållas även i den nya lagstiftningen.⁹² I 4:2 andra stycket NFAL anges att ersättningen kan sättas ned ”med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för försäkringsbolagets bedömning av risken...”. Formuleringen kan tyckas något olycklig då den ger visst utrymme för nedsättning enligt prorataregeln. Enligt motiven skall dock nedsättningen inte göras utifrån hur försäkringsskyddet skulle ha utformats om riktiga upplysningar lämnats från början.⁹³

I försäkringsvillkoren finns allmänna bestämmelser om vad som gäller när upplysningsplikten åsidosatts. Det vanligaste är att bolagen endast anger att ersättningen kan komma att sättas ned i dessa situationer beroende på grad av försummelse och så vidare.⁹⁴ Ett bolag har ändrat sina villkor:

*”När försäkringen tecknas är du skyldig att lämna riktiga och fullständiga uppgifter. Om de uppgifter som står i försäkringsbrevet är felaktiga måste du genast tala om det för oss. Om de förhållanden som försäkringen gäller för ändras under löpande försäkringsår ska du anmäla det till oss innan nästa försäkringstid börjar. Om du känner till ett fel eller ett ändrat förhållande (enligt ovan) och inte talat om detta för oss, minskas din ersättning vid en eventuell skada med lika många procent som den premie du betalt är lägre än den premie som du skulle betalat om du anmält felet eller det ändrade förhållandet.”*⁹⁵

”Har du lämnat oriktig uppgift när du tecknade försäkringen eller låtit bli att ändra felaktig uppgift, kan ersättningen sättas ned, det vill säga minskas med ett särskilt avdrag. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna, bland annat försummelsens betydelse för skadan. Vid allvarlig försumlighet kan du till och med bli helt utan ersättning.”⁹⁶

---

⁹² Prop. 2003/2004:150 s. 173.

⁹³ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 65.

⁹⁴ If, Länsförsäkringar, Folksam, äldre och nya villkor (se Upplysningsplikt och riskökning, bilagan s. 51).

⁹⁵ Dina Försäkringar, äldre villkor (se Upplysningsplikt och riskökning, bilagan s. 53).

⁹⁶ Dina Försäkringar, nya villkor (se Upplysningsplikt och riskökning, bilagan s. 54).

Bolaget stadgade således tidigare i sina villkor en prorataregel, ersättning nedsattes med den procentsats som motsvarade förhållandet mellan den betalda premien och den premie som borde ha betalats. Sådana villkor är inte förenliga med varken KFL eller NFAL. Det mer allmänt hållna villkor som nu införts stämmer bättre överens med gällande reglering.

Ett annat bolag har följande stadgande som del av deras villkor:

*”Har försäkringstagaren annars uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt sin upplysningsplikt, kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt med hänsyn till **den betydelse förhållandet skulle ha haft för Trygg-Hansas bedömning av risken**, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter.”*⁹⁷

Även här anges att i nedsättningsbedömningen hänsyn skall tas till den betydelse den oriktiga uppgiften haft för bolagets bedömning av risken. Denna formulering följer ordalydelsen i lagtexten. Lagtexten ger som sagt utrymme för en proratabedömning när oriktiga uppgifter lämnats men enligt motiven får nedsättning inte grundas på en hypotetisk bedömning av det försäkringsskydd som skulle ha meddelats om de fått korrekta uppgifter. Bolagets formulering torde dock inte strida mot lagens skälighetsbedömning om bolaget med denna endast avser att förtydliga att de har rätt att avgöra vilka uppgifter som har betydelse för försäkringsavtalet som ett led i den sammantagna skälighetsbedömningen.

3.4 Riskökning

Reglerna om riskökning liknar reglerna om upplysningsplikt. För att reglerna om riskökning skall bli tillämpliga krävs att den försäkrade risken ökar på ett tydligt sätt. Detta innebär nämligen att premien inte längre står i proportion till risken. Man måste dock även ta i beaktande den försäkrades behov av den trygghet ett försäkringsskydd skapar.⁹⁸ Reglerna har mindre betydelse vid konsumentförsäkring än vid företagsförsäkring där riskökningsfall är vanligt förekommande eftersom de många gånger aktualiseras vid ändring av verksamheten.⁹⁹ Ett exempel på ändring av verksamheten kan vara att försäkringstagaren börjar bedriva en brandfarlig verksamhet i en byggnad som är försäkrad mot brand.¹⁰⁰

3.4.1 Regleringen enligt GFAL och KFL

---

⁹⁷ TryggHansa, nya villkor (se Upplysningsplikt och riskökning, bilagan s. 54).

⁹⁸ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt- några huvudlinjer*, s. 65.

⁹⁹ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 255.

¹⁰⁰ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt- några huvudlinjer*, s. 65.

45-50 §§ i GFAL behandlar riskökning, eller fareökning som det tidigare kallades, och reglerna är ganska utförliga. Om försäkringstagaren underlåter att anmäla fareökning eller om risken ökar i visst avseende med dennes vilja tillämpas som huvudregel prorataregeln. Reglerna är utformade på samma sätt som vid överträdelse av upplysningsplikten.¹⁰¹ I GFAL:s motiv nämns när det gäller riskökning att försäkringsvillkoren som förutsättning för att avtalet skall vara giltigt föreskriver att ett visst riskökande förhållande inte inträder.¹⁰²

I 31 § KFL sägs att försäkringsersättningen kan komma att nedsättas om den försäkrade uppsåtligt eller av oaktsamhet har åsidosatt sina åligganden enligt försäkringsvillkoren. Ett sådant åliggande kan exempelvis vara att då faran ökar skall detta anmälas till försäkringsbolaget.¹⁰³ Nedsättningen görs efter skälighet. Det finns alltså inga särskilda regler om riskökning i KFL.

3.4.2 Riskökning i NFAL

Regler om riskökning har som sagt främst betydelse på företagsförsäkringens område men vissa regler bör ändå finnas på konsumentområdet. Om det föreskrivs i villkoren är försäkringstagaren skyldig att anmäla fall där risken påtagligt har ökat enligt 4:3. Försäkringsbolaget har en skyldighet att särskilt framhålla villkor om anmälningskyldighet avseende riskökning enligt 2:8 NFAL. Försäkringstagaren riskerar bara att få sin ersättning nedsatt om han underlåtit att anmäla ett förhållande av mera väsentlig betydelse för risken. Regeln gäller alltså inte vilka riskökningar som helst.¹⁰⁴

Ovan nämnda regel i 4:4 gäller även vid riskökning. I de situationer då 4:4 är tillämplig får alltså inte ersättningen sättas ned. Anmälningsplikten faller endast på försäkringstagaren. Andra försäkrade kan dock drabbas av nedsättning även om man kan ta i beaktande att den försäkrade varit oskyldig till försummelsen. Den skadelidandes intresse kan tas i beaktande vid ansvarsförsäkring.¹⁰⁵

3.4.3 Riskökning och försäkringsvillkoren

Reglerna om riskökning är kopplade till risk för skada enligt erfarenhet och statistik och uppskattandet av försäkringspremien. Som riskökning räknas bland annat att sätta ett mindre

---

¹⁰¹ Prop. 2003/04:150 s. 173.

¹⁰² Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 139.

¹⁰³ Prop. 2003/04:150 s 174.

¹⁰⁴ Prop. 2003/04:150 s 174.

¹⁰⁵ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt* s. 256

eldsäkert tak på ett hus.¹⁰⁶ Vissa riskökningar faller dock utanför reglerna och ses istället som tillåtna ansvarsbegränsningar. Enligt Hellner bör företeelser som egentligen påverkar premiesättningen behandlas enligt reglerna om riskökning även om de formuleras som ansvarsbegränsningar. Ett exempel på ett sådant villkor kan vara att försäkringen inte gäller om inte åskledaren var i gott skick.¹⁰⁷

Samma omständigheter som bestämmer premien kan dock även användas för att beskriva den skada som försäkringen täcker eller identifiera den försäkrade egendomen. Även om det som är undantaget är kopplat till sannolikhet för att skadan skall inträffa bör undantaget vara tillåtet om det har en individualiserande funktion. Exempelvis gäller detta villkor som säger att vid försäkring mot skada av vatten som strömmat ut från vattenledning undantas skador på egendom som förvarats i källare, om ej annat har överenskommit. Om villkoret anses falla under reglerna om riskökning måste den försäkrade försäkra godset särskilt eller räkna med nedsättning vid eventuell skada. Om villkoret ses som en ansvarsbegränsning för sådant gods som förvaras i källaren skulle detta gods vara helt oförsäkrat men det skulle inte inverka på rätten till ersättning för skador på annat gods. Den försäkrade skulle inte ha någon anledning att informera försäkringsgivaren om godset i källaren såvida han inte särskilt vill ha det försäkrat.¹⁰⁸

Om uppgiften inte är nödvändig för att identifiera försäkrad egendom kan bedömningen av villkoret variera.¹⁰⁹ När det gäller uppgifter om att egendom förvaras i kassaskåp, under lås och så vidare kan reglerna om fareökning, alternativt säkerhetsföreskrifter, bli tillämpliga.¹¹⁰ Om det istället behandlas som en ansvarsbegränsning blir resultatet strängt mot försäkringstagaren eftersom det då inte görs någon prövning av om den oriktiga uppgiften eller underlåtenheten att informera haft någon betydelse för skadan.¹¹¹

3.4.3.1 Exempel ur motorfordonsförsäkring

Ett exempel på riskökning som anges i propositionen är om den faktiska körsträckan för ett fordon som är försäkrat överstiger den sträcka som angivits.¹¹² Nedan följer andra exempel hämtade ur motorfordonsförsäkringen som är vanligt förekommande hos försäkringsbolagen, med något varierande formuleringar.

---

¹⁰⁶ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 45.

¹⁰⁷ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 46.

¹⁰⁸ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 47.

¹⁰⁹ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s.86.

¹¹⁰ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s. 87.

¹¹¹ Hellner, J., *Försäkringsrätt* s. 88.

¹¹² Prop. 2003/04:150 s. 412.

”Försäkringen gäller inte vid skada, För fordon som byggts om eller trimmats (t.ex. chipstrimming av personbil eller borttagen strypning hos mopeder och motorcyklar), om inte fordonet därefter registreringsbesiktigats och ägaren underrättat bolaget om ändringen.”¹¹³

”Försäkringen gäller inte för skada som hänt under tävling med fordonet eller träning för tävling eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former (till exempel ”streetrace”) om inte särskilt avtal träffats med oss.”¹¹⁴

I motorfordonsförsäkring undantas ofta skador på bilen, som i exemplet ovan, som orsakats i tävlingssammanhang eller om bilen använts till ett annat syfte än det som försäkringsbrevet påbjuder. Det kan anses att föreskrifter om hur bilen får användas bör vara accepterade som ansvarsbegränsningar. Även i propositionen nämns att skador som orsakats under tävling med fordonet bör få undantas eftersom det handlar om farlig verksamhet.¹¹⁵ Det är dessutom så att den obligatoriska trafikförsäkringen inte gäller för tävling med fordonet¹¹⁶ och det finns särskilda försäkringsprodukter för tävlingsfordon. Detta gäller dock inte tävling som sker under tävlingsliknande former som exempelvis streetracing. Enligt Hellner kan det dock röra sig om riskökningsvillkor. Då försäkringsgivaren troligen kan tänka sig att täcka risken med rätt information och mot rätt premie bör riskökningsreglerna gälla.¹¹⁷

Hellners idéer är visserligen skrivna långt före motiven till nuvarande lag men när det gäller ovanstående exempel stöds argumentet att det rör sig just om riskökningsvillkor av bolagens egna formuleringar. Det som sägs i villkoret är ju att försäkringen gäller om den försäkrade hade underrättat om den ökade risken vilket är den situation som regeln i 4:3 tar sikte på. Riskökningsreglerna bör därför gälla trots att villkoret enligt sin lydelse begränsar försäkringens omfattning. Detta stöds även av Bengtsson som anser att den avgörande frågan för om upplysningsplikt och riskökning skall gälla är om försäkringsskyddet bortfaller just på grund av att bolaget inte fått in önskade uppgifter.¹¹⁸ Detsamma borde då också gälla villkoret som behandlar trimning eftersom villkoret även i detta fall anger att den försäkrade har rätt till ersättning om denne anmäler förhållandet till försäkringsbolaget. Skillnaden blir alltså att

---

¹¹³ Dina Försäkringar, nya villkor, (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 81).

¹¹⁴ Länsförsäkringar, nya villkor, (se vagnskadeförsäkring bilagan s. 78, se också Folksam, Dina Försäkringar, TENNANT).

¹¹⁵ Prop. 2003/04:150 s. 428.

¹¹⁶ 1 § Trafikskadelagen

¹¹⁷ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 61.

¹¹⁸ Bengtsson, B., *2005 års försäkringsavtalslag, Mera om omfattningsbestämmelser*, s. 309.

försäkringen gäller trots att plikten att anmäla riskökning inte uppfyllts. Följden av detta är att nedsättning efter vad som är skäligt kan göras, inte att försäkringen inte gäller.

Vissa bolag har ändrat sina regler när det gäller denna typ av villkor. Nedan följer två exempel på hur de äldre respektive nya villkoren ser ut hos två olika bolag.

”Försäkringen gäller inte vid skada: Om du använder hastighetshöjande komponenter på mopeden som inte överensstämmer med svenskt typgodkännande.”¹¹⁹

”Föreskrifter: Om du använder hastighetshöjande komponenter på mopeden som inte överensstämmer med svenskt typgodkännande, sätts ersättningen ned med hundra procent. Kan du visa att skadan hänt oberoende av åsidosättandet av denna föreskrift sker ingen nedsättning.”¹²⁰

”Allmänna begränsningar, Försäkringen gäller inte för skada på försäkrat fordon eller tillbehör som uppkommer: Under tävling eller träning för tävling, eller vid körning på inhägnat tävlingsområde.”¹²¹

”Säkerhetsföreskrifter: Du måste se till att fordonet inte används under tävling eller träning för tävling, eller på inhägnat tävlingsområde”¹²²

Förmodligen hade bolagen kunnat ha kvar denna typ av ansvarsbegränsning i sina villkor på grund av att sådana objektivt ökade risker kan undantas enligt resonemanget i propositionen. Avgörande för om det skulle ha setts som en tillåten ansvarsbegränsning eller riskökning beror dock på om de hade varit villiga att täcka den ökade risken om de hade vetat om den. Att bolaget inte som i de första exemplen antytt att så skulle vara fallet behöver inte betyda att de inte skulle ha gjort det. Istället får ses till om det finns möjlighet att täcka sådan risk hos bolaget. Det tyder i så fall på att riskökningsreglerna skulle ha gällt även om bolaget ej gjort en ändring i villkoren och att föreskriften således fortfarande skall bedömas enligt 4:3. Finns inte möjlighet att täcka sådana risker hos bolaget kan villkoren istället, i och med ändringen, komma att behandlas enligt reglerna om säkerhetsföreskrifter i 4:6. Detta eftersom bolagen har valt att utforma villkoret som en säkerhetsföreskrift och villkoret dessutom är precist och har till syfte att dirigera den försäkrades handlande. Reglerna om säkerhetsföreskrifter kommer behandlas senare.¹²³

---

¹¹⁹ Länsförsäkringar, äldre villkor, (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 77).

¹²⁰ Länsförsäkringar, nya villkor, (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 78).

¹²¹ If, äldre villkor, (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 77).

¹²² If, nya villkor, (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 78).

¹²³ Se avsnitt 3.6.

3.5 Framkallande av försäkringsfall

Alla former av oaktsamhet som den försäkrade kan göra sig skyldig till bör inte inverka på rätten till ersättning. Det finns dock andra synpunkter som gör sig gällande i dessa fall. Från försäkringshåll kan hävdas att de inte räknat med onormal oaktsamhet hos de försäkrade i riskbedömningarna. Det skulle vara oskäligt om försäkringen gav skydd i fall då den försäkrade framkallat ett försäkringsfall uppsåtligen eller grovt vårdslöst. Det kan många gånger vara svårt att bevisa att ett försäkringsfall framkallats uppsåtligen vilket talar för att man bör kunna undanta eller sätta ned ersättningen vid åtminstone grov vårdslöshet som är lättare att påvisa.¹²⁴

3.5.1 Regleringen enligt GFAL och KFL

Enligt 18 – 20 §§ GFAL får den som framkallat ett försäkringsfall uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet, med undantag för livförsäkring, ingen ersättning. Enligt 18 § ansvarar bolaget vid vårdslöshet som inte är grov. Reglerna är dock inte tvingande. Detta innebär att försäkringsgivaren kan välja att utesluta ansvar redan vid ringa oaktsamhet hos försäkringstagare.

KFL:s regler om framkallande av försäkringsfall i 32 § är tvingande. Om den försäkrade framkallat försäkringsfall uppsåtligen svarar inte försäkringsbolaget mot honom. Ersättningen sätts ner efter skälighet då någon genom vårdslöshet framkallat ett försäkringsfall. Detta gäller när vårdslösheten varit grov och vid oaktsamhet som inte var ringa om förbehåll gjorts i försäkringsvillkoren. Sådana förbehåll godtas dock bara när preventionshänsyn eller andra skäl talar för det.¹²⁵ Vid skälighetsprövningen skall man ta hänsyn till graden av oaktsamhet hos den försäkrade samt omständigheterna i övrigt.

3.5.2 Framkallande av försäkringsfall i NFAL

4:5 NFAL behandlar försäkringsgivarens ansvar i situationer då den försäkrade har framkallat eller förvärrat följderna av ett försäkringsfall genom uppsåt eller oaktsamhet. När det rör sig om uppsåtligt framkallande av försäkringsfall är försäkringsbolaget liksom enligt tidigare reglering fritt från ansvar i förhållande till den försäkrade.¹²⁶ Om en annan försäkrad inte kan anses vara medskyldig eller om identifikationsreglerna i 8 § inte kan tillämpas kan försäkringsbolaget få utge ersättning till denne.¹²⁷

---

¹²⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt - några huvudlinjer*, s. 70.

¹²⁵ Prop. 2003/04:150 s. 175.

¹²⁶ Prop. 2003/04:150 s. 176.

¹²⁷ Prop. 2003/04:150 s. 415.

Inte heller då den försäkrade uppsåtligen förvärrat följderna av ett försäkringsfall blir bolaget ersättningskyldigt. Exempel på detta kan vara att den försäkrade vid brand öppnar dörrar så att branden får större spridning för att ersättningen skall bli högre än annars. Det utgår då ingen ersättning för den del av skadan som orsakats av den försäkrades åtgärder. Det behöver inte röra sig om uppsåtligt framkallande av försäkringsfall bara av den anledning att en försäkrad uppsåtligen brutit mot en säkerhetsföreskrift. Den försäkrade kan ha uppsåt till att bryta mot en säkerhetsföreskrift utan att vilja framkalla ett försäkringsfall. Då någon på den försäkrades sida förhållit sig passiv rör det sig normalt sett istället om brott mot räddningsplikten enligt 4:7, till exempel om denne inte ringer räddningstjänsten vid brand.¹²⁸

Reglerna om försäkringsbolagets möjlighet att sätta ned ersättningen vid framkallande genom grov vårdslöshet finns i 4:5 2 st. Med grov vårdslöshet jämföras ”om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa”. Det som menas med detta är alltså att den försäkrade gjort ett medvetet risktagande.¹²⁹ Ibland anses ett sådant handlande innefatta grov vårdslöshet men inte alltid.¹³⁰ En anledning till att medveten oaktsamhet infördes var att man ville komma åt fall där den försäkrades handlande påverkats av det faktum att han har ett försäkringsskydd.¹³¹ När det gäller innebörden av betydande risk krävs det att det måste ha förefallit sannolikt att skada skulle komma att inträffa.¹³²

Vid skälighetsbedömningen skall graden av vårdslöshet hos den försäkrade och försäkringens art beaktas. De följder som den försäkrade drabbas av utöver nedsättningen av ersättningen skall också beaktas. Det har också betydelse hur stor risken för skada var samt hur höga värden som stod på spel. Att handlandet inneburit fara för personskada kan också påverka bedömningen. Även den försäkrades ålder och mognad kan spela roll vid bedömningen av hur stor nedsättningen skall bli.¹³³

Liksom i KFL finns i 4:5 3 st. en möjlighet att sätta ner försäkringsersättning även vid enkel oaktsamhet. För att en nedsättning i sådana fall skall kunna göras krävs att ett förbehåll har gjorts i villkoren och att det är påkallat på grund av försäkringens särskilda beskaffenhet. Att denna möjlighet infördes berodde på att det krävdes ett undantag av detta slag vid speciella försäkringsformer, till exempel allriskförsäkring, för att försäkringen skulle vara försvarlig ur försäkringstekniskt hänsyn. Till exempel skall försäkring kunna meddelas till en rimlig

---

¹²⁸ Prop. 2003/04:150 s. 415.

¹²⁹ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, s. 70.

¹³⁰ Prop. 2003/04:150 s. 416.

¹³¹ Prop. 2003/04:150 s. 177.

¹³² Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 263.

¹³³ Prop. 2003/04:150 s. 416.

premie. Det ansågs betydelsefullt att sådana försäkringar kan tecknas.¹³⁴ Ett sådant förbehåll kan möjligen också godtas när det gäller vissa andra konsumentförsäkringar som till exempel djurförsäkringar och andra specialförsäkringar av lösa saker.¹³⁵

3.5.3 Framkallande och försäkringsvillkoren

Att ett försäkringsfall framkallats av den försäkrade innebär att det skall ha orsakats av denne. Om den uppsåtliga eller vårdslösa handlingen inte orsakat försäkringsfallet faller alltså inte ersättningen bort. För att man skall gå miste om ersättningen eller få den nedsatt torde också krävas att skadan var en adekvat följd av den uppsåtliga eller vårdslösa handlingen.¹³⁶ Att uppsåt eller vårdslöshet ligger försäkringshavaren till last är försäkringsgivarens sak att bevisa. Om försäkringsgivaren lyckas styrka detta är det sedan upp till försäkringshavaren att visa att det inte finns något kausalsamband.¹³⁷ Det finns många typer av villkor som kan falla in under reglerna för framkallande av försäkringsfall.

3.5.3.1 Försummat underhåll, vanvård, m.m.

I ansvarsförsäkringen finns villkor som undantar skada, oftast på hyrd eller lånad bostad, som beror på vanvård.¹³⁸ Vanvård kan likställas med ett försummat underhåll av den försäkrade egendomen. Villkor som undantar skador som beror på eftersatt underhåll kan ses som en föreskrift från försäkringsbolaget att försäkringstagaren skall ta hand om den försäkrade egendomen med omsorg. Sådana villkor har ansett falla under framkallandereglerne.¹³⁹ När det gäller vanvård och försummat underhåll bör det således inte vara några problem att tillämpa reglerna i fjärde kapitlet. Om det finns starka försäkringsmässiga argument bör försäkringsgivaren, enligt Bengtsson, tillåtas undanta sådana skador om undantaget är motiverat av andra orsaker än vårdslöshet från den försäkrade. Det ligger på försäkringsbolaget att visa på att det finns sådana försäkringstekniska skäl för att de skall få göra undantag för bristande underhåll.¹⁴⁰ Ett exempel kan tänkas vara att bolagen vill skydda sig mot försummat underhåll som inte kan härledas till den försäkrade utan en tidigare ägare av egendomen. Detta torde dock inte vara vanligt förekommande utan normalt sett är det den

---

¹³⁴ Prop. 2003/04:150 s 177.

¹³⁵ Prop. 2003/04:150 s. 416.

¹³⁶ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s.183.

¹³⁷ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s.184.

¹³⁸ Alla bolag (se Ansvarsförsäkring, bilagan s. 5).

¹³⁹ Bengtsson, B., *Nyheter i 2005 års försäkringsavtalslag; en översikt*, s.142.

¹⁴⁰ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 140 f.

försäkrades oaktsamhet som bolaget vill komma åt. I begreppen vanvård och försummat underhåll ligger att den försäkrade förfarit mer eller mindre oaktsamt med egendomen.

I villkoren finns många exempel på undantag av denna typ. Nedanstående exempel är hämtat ur villaförsäkringen angående skador orsakade av snötryck.

”Försäkringen ersätter inte skada - som beror på bristfälligt utförande, ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.”¹⁴¹

När det gäller undantag för bristfällig konstruktion kan försäkringsmässiga skäl göras gällande i högre grad.¹⁴² Även krav på utföranden enligt gällande byggnorm eller branschregler bör behandlas på samma sätt. Denna typ av undantag finns också i villkoren rörande skador orsakade av läckage.¹⁴³ I denna del är inte villkoret i samma utsträckning beroende av handlande från den försäkrade som vid försummat underhåll. Den försäkrade kan till exempel ha köpt ett hus med felaktig takkonstruktion utan att det för den skull finns någon oaktsamhet från denne med i bilden. Det kan många gånger vara så att villkoret tar sikte på den ökade risk för skada det innebär oavsett försumlighet eller inte. Detsamma bör också gälla för ingrepp i bärande stomme. När det gäller undantag för skador som orsakats genom angrepp av röta eller skadeinsekter beror skadorna normalt sett inte på den försäkrade. Sådana undantag bör enligt Bengtsson därför godtas.¹⁴⁴ Det kan dock tänkas att undantaget även i denna del motiverats av försummat underhåll från den försäkrade. I sådana fall gäller samma resonemang som förts ovan.

Om ett bolag istället skulle formulera villkor enligt ovan som aktsamhetskrav med nedsättning som följd kommer villkoret med större sannolikhet att behandlas enligt 4:5. Detta eftersom det kan ses som en indikation på att bolaget undantagit skadorna just på grund av att den försäkrade varit oaktsam och inte av försäkringstekniska skäl. De måste då följa de tvingande reglerna och då krävs ett visst mått av oaktsamhet för att ersättningen skall kunna nedsättas. Ett exempel från ARN kan illustrera detta.¹⁴⁵ I ett motorfordonsförsäkringsvillkor fanns ett aktsamhetskrav som stadgade att vissa elkablar skulle vara fackmannamässigt utförda för att skador orsakade av dessa skulle ersättas. En person som köpt en begagnad bil ansågs inte ha varit vårdslös när han inte upptäckt att elkablarna som orsakat skada på bilen

---

¹⁴¹ Dina Försäkringar, nya villkor, (se Snötryck, bilagan s. 61, liknande formulering finns hos alla bolag).

¹⁴² Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 141.

¹⁴³ Alla bolag, (se Läckage, bilagan s. 62).

¹⁴⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 141.

¹⁴⁵ Avgörande 2000 – 0013.

inte varit utförda på rätt sätt. På grund av att ingen oaktsamhet från den försäkrade förekommit kunde ingen nedsättning göras.

3.5.3.2 Vagnskadeförsäkring och alkoholvillkor

I vagnskadeförsäkringen, överfallskyddet, vid rån och i reseskyddet finns olika typer av begränsningar i försäkringsskyddet för fall då den försäkrade varit påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. När det gäller bilkörning har denna situation diskuterats särskilt i förarbetena till NFAL. Enligt propositionen skall reglerna om framkallande av försäkringsfall, eller möjligen säkerhetsföreskrifter, tillämpas då någon kört bil under alkoholpåverkan. I propositionen sägs uttryckligen att sådana situationer inte får undantas från försäkringsskyddet enligt regeln i 4:11.¹⁴⁶ Från företrädare för försäkringsbranschen framfördes invändningar mot regeln eftersom de ansåg att det skulle vara oskäligt att försäkrade skulle få ersättning i dessa fall. Vidare kan sägas att ett aktsamhetskrav med nedsättning som följd har mindre preventionseffekt än om villkoret skulle vara utformat som en ansvarsbegränsning. Regeringen ansåg att eftersom det innebär en hög grad av trafikfara och eftersom den försäkrades beteende skall tas i beaktande vid skälighetsbedömningen kommer tillämpningen av de tvingande reglerna ändå leda till att det oftast inte lämnas någon ersättning. 4:11 skulle vara tillämplig i dessa situationer eftersom det i vissa fall kan förefalla för strängt att den försäkrade inte får någon ersättning om det inte är denne själv som gjort sig skyldig till trafikbrottet, till exempel vid identifikation.¹⁴⁷

Uttalandena i propositionen har lett till ändringar i försäkringsvillkoren när det gäller vagnskador hos många bolag. Nedan följer exempel på hur ett villkor kunde se ut innan NFAL infördes samt hur villkoret i samma försäkring ser ut efter lagändringen.

”Allmänna begränsningar i egendomsskyddet. Vi betalar inte skada - om föraren gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.”¹⁴⁸

”Gemensamma aktsamhetskrav för egendomsskyddet: Du skall se till att bilen inte körs av förare som - kan göra sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.”¹⁴⁹

---

¹⁴⁶ Prop. 2003/04:150 s.428.

¹⁴⁷ Prop. 2003/04:150 s. 186.

¹⁴⁸ Folksam, äldre villkor, (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 77).

¹⁴⁹ Folksam, nya villkor (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 78, se också Länsförsäkringar, If, Dina Försäkringar och TyggHansa).

I samband med ändringarna infördes även speciella nedsättningsvillkor enligt vilka nedsättning ofta görs med 100 % i dessa situationer. Betydelsen av detta diskuteras senare i framställningen. Alla försäkringsbolag har dock inte följt det som sägs i propositionen utan har kvar omfattningsbegränsningen i villkoren.¹⁵⁰ Detta gör dock som sagt ingen skillnad vid tillämpningen av villkoret, det kommer ändå att följa reglerna för framkallande av försäkringsfall (eller säkerhetsföreskrifter). Däremot kan det leda till bristande förtroende för försäkringsbolagen då de inte rättar sig efter lagändringarna. Vidare drabbas konsumenter som förlitar sig på villkoren.

3.5.3.3 Alkoholvillkor i hemförsäkring

Det är som sagt inte bara vid bilkörning som berusning kan påverka rätten till ersättning från försäkringen. Det kan då ligga nära till hands att snegla på vad som gäller vid bilkörning eftersom denna fråga behandlats i propositionen när tillåtligheten av undantag i andra liknande villkor skall bedömas.

När det gäller skyddet mot rån i hemförsäkringen görs många gånger undantag för skador som orsakats både när den försäkrade varit berusad och då denne utsatt sig för en betydande risk att skadas. I vissa fall har aktsamhetskrav ställts upp vid sådana skador.¹⁵¹ Det finns också exempel där villkoren varken har undantag eller aktsamhetskrav.¹⁵²

”Vi lämnar inte ersättning för förlust eller skada som inträffat

- när du var påverkad av alkohol, narkotika, annat berusningsmedel eller sömnmedel såvida du inte kan visa att skadan saknar samband med denna påverkan.

.- när du utan skälig anledning utsatt dig för risken för förlust eller skada.”¹⁵³

När det gäller undantaget för påverkan bör detta falla in under reglerna om framkallande av försäkringsfall på samma sätt som när det gäller bilkörning. Det skulle vara inkonsekvent om det finns en möjlighet till ersättning om någon kört bil rattfull men inte om någon blivit rånad då denne varit onykter. I propositionen lämnas endast exempel på när de tvingande reglerna skall tillämpas och dessa skall inte uppfattas som uttömmande. Även Bengtsson anser att bolagen befinner sig nära lagens tvingande bestämmelser när de gör undantag för stöld av

---

¹⁵⁰ TENNANT, nya villkor, (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 81).

¹⁵¹ TryggHansa och Länsförsäkringar nya villkor (se Rån, bilagan s. 15).

¹⁵² Folksam och TENNANT, Dina Försäkringar, nya villkor, (se Rån, bilagan s. 15).

¹⁵³ Moderna Försäkringar, nya villkor, (se Rån, bilagan s. 15).

medförd egendom om den försäkrade utan skälig anledning utsätter sig för risk, eller då denne är påverkad av alkohol eller narkotika.¹⁵⁴

Vid en tillämpning av framkallandereglererna krävs som sagt att den försäkrade varit grovt eller medvetet vårdslös för att ersättningen skall sättas ned. Att villkoren undantar situationer där den försäkrade utsatt sig för risk eller varit berusad kan innebära att det presumeras att denne varit kraftigt oaktsam oberoende av omständigheterna i övrigt. I dessa fall borde det många gånger kunna visas att grov eller medveten vårdslöshet förekommit, och då kan ersättningen sättas ned.¹⁵⁵ Medveten oaktsamhet uttrycks i 4:5 som fall då ”den försäkrade annars handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skada skulle inträffa”. I de fall som rör situationer då den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risk att skadas, och en sådan vetskap funnits, bör då beteendet ses som ett medvetet risktagande och ersättningen kan då komma att nedsättas. I vissa fall kan dock säkert den försäkrades beteende inte anses som grovt eller medvetet vårdslöst till exempel om denne endast varit måttligt berusad eller om han inte förstått att han utsatt sig för risk att skadas. I sådana fall kan alltså ersättningen som sagt inte sättas ned alls. Detsamma gäller givetvis om denne inte alls varit oaktsam.

Nedanstående exempel är hämtade från överfallsskyddet respektive reseskyddet. Även här finns villkor som undantar skador som orsakats av berusning och då man utsatt sig för risk att skadas.

”Överfallsskydd: Gäller inte för skada som du::

- har tillfogats när du var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska medel. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott

- har tillfogats när du utan skälig anledning utsatt dig för risken att skadas. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott.”¹⁵⁶

”Reseskydd: Försäkringen gäller inte

- för kostnader vid sjukdom eller olycksfall som berott på att du varit påverkad av alkohol, narkotika annat berusningsmedel eller sömnmedel.”¹⁵⁷

---

¹⁵⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 140.

¹⁵⁵ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 140.

¹⁵⁶ Länsförsäkringar, nya villkor, (se Överfallsskydd, bilagan s. 12, se också Folksam, If, Moderna Försäkringar, TENNANT och Dina Försäkringar).

¹⁵⁷ Moderna Försäkringar, nya villkor, (se Reseskydd, bilagan 45, se också If, Länsförsäkringar, TENNANT, Dina Försäkringar).

Vad som ovan sagts kan då det gäller samma typ av villkor sägas gälla också för undantag i överfallsskyddet och reseskyddet. Försäkringen täcker i denna del personskada vilket behandlas i 12 kapitlet NFAL. Dessa regler motsvarar i stort reglerna i 4:5 och 4:11 och kommer att behandlas kort då det rör sig om viktiga villkor i hemförsäkringen.

Enligt 1:8 NFAL gäller bestämmelserna om skadeförsäkring även för personförsäkringen om en sådan ingår som en del i en skadeförsäkring om inte annat anges. I 4:12 NFAL sägs att om en personförsäkring ingår i en konsumentförsäkring gäller inte kapitlets regler på personförsäkringen utan tolfte kapitlet skall tillämpas istället. Det finns dock en motsvarande regel till 4:11 i 12:12 som fungerar på samma sätt. Den tar sikte på paragraferna 1 – 4 och 8 – 11 i tolfte kapitlet. Resterande paragrafer i kapitlet omfattas inte. Reglerna om framkallande av försäkringsfall finns på personförsäkringens område i 12:8 och 12:9. Uppsåtligt framkallande behandlas i 12:8. Den försäkrade behöver inte ha handlat i syfte att få ut ersättning från försäkringen utan regeln gäller oavsett avsikten med handlingen.¹⁵⁸ Nionde paragrafen gäller fall där den försäkrade genom grov vårdslöshet eller därmed jämförbart handlande framkallat eller förvärrat följderna av ett försäkringsfall vid sjuk- eller olycksfallsförsäkring. I sådana fall kan ersättningen komma att sättas ned såvitt angår honom efter skälighet.

Propositionen lämnar exempel på när 12:12 kan komma att tillämpas. Det sägs att villkor i olycksfallsförsäkringen som inte ersätter skada då skadan kan antas ha orsakats av att den försäkrade var påverkad av alkohol eller narkotika bör behandlas enligt reglerna om vårdslöst framkallande av försäkringsfall i 12:9.¹⁵⁹ Då bör rimligtvis också undantagen i överfallsskyddet behandlas på samma sätt eftersom det rör sig om samma typ av begränsning. Att undantag görs i försäkringen för berusning och då försäkrad utsatt sig för risk att skadas beror antagligen på att man inte vill täcka skador som uppstått då den försäkrade uppträtt provocerande och av den anledningen till exempel blivit utsatt för misshandel. SkVN har i ett avgörande bedömt att en försäkrad hade rätt till ersättning för skada som uppkommit då denne varit berusad trots att försäkringen gjorde undantag för sådana skador.¹⁶⁰ Anledningen var att det i detta fall inte fanns tillräckligt samband mellan skadan och berusningen.¹⁶¹ Idag har kausalitet mellan skadan och berusningen ingen betydelse för försäkringens giltighet eftersom sådana villkor skall bedömas enligt reglerna för framkallande av försäkringsfall. Däremot får

---

¹⁵⁸ Prop.2003/04:150 s. 528 f.

¹⁵⁹ Prop.2003/04:150 s. 534.

¹⁶⁰ Avgörande s46/1976

¹⁶¹ Baur, AC och Roos, CM., Vad täcker hemförsäkringen s. 153 f.

det betydelse vid nedsättningsbedömningen. Om samband saknas har inte den försäkrade framkallat försäkringsfallet och ersättningen kan således inte sättas ned.

När det gäller olycksfallsförsäkringen görs ofta undantag för deltagande i farliga aktiviteter, exempelvis fallskärmschoppning. Sådana preciserade undantag är motiverade av den objektivt ökade risk för skada som detta innebär.¹⁶² Om istället undantag görs för situationer där den försäkrade utsatt sig för risk att skadas bör villkoren behandlas enligt 12:9 eftersom undantaget är så allmänt hållet.

Då nedsättningens storlek skall bestämmas skall hänsyn tas till den försäkrades skuld i sammanhanget. På samma sätt som när det gäller rattfylleri kan det säkert många gånger leda till en kraftig nedsättning. Däremot finns det vid tillämpningen av 4:5 och 12:9 möjlighet till ersättning i många lindrigare fall som annars ej skulle ersättas alls såvida den försäkrade inte kan visa/göra sannolikt att skadan saknat samband med beteendet vilket många gånger säkert kan vara svårt. Det skall också tas hänsyn till att det rör sig om en personskada vilket gör att bedömningen ofta blir mildare mot den försäkrade än vid skadeförsäkring. Något som kan motivera att försäkringen åtminstone lämnar viss ersättning är enligt propositionen sociala och humanitära hänsyn.¹⁶³

Till skillnad mot liknande villkor i motorfordonsförsäkringen är det endast ett bolag som har ändrat villkoren i denna del till aktsamhetskrav med nedsättning som följd.

*”Överfallsskydd, försäkringen ersätter inte skada om du är påverkad av alkohol eller narkotika. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan denna påverkan och skadan.”*¹⁶⁴

*”Överfallsskydd: Aktsamhetskrav, ersättningen kan sättas ned om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas. Den kan också sättas ned om du genom att vara påverkad av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel utsätter dig för risken att skadas. Normalt sätts ersättningen ned med 25 %. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan alkoholpåverkan och skadan.”*¹⁶⁵

3.6 Säkerhetsföreskrifter

I 4:6 NFAL återfinns den tvingande regeln om säkerhetsföreskrifter. Med säkerhetsföreskrift menas en ”föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade,

---

¹⁶² Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s.143.

¹⁶³ Prop. 2003/04:150 s. 531.

¹⁶⁴ TryggHansa gamla villkor, (se Överfallsskydd, bilagan s. 13).

¹⁶⁵ TryggHansa, nya villkor, (se Överfallsskydd, bilagan s. 13 ,jmf reseskydd där liknande formulering används av TryggHansa).

dennes anställda eller andra medhjälpare”. Ett exempel kan vara att det skall finnas åskledare på en byggnad. Genom att i avtalet införa förbud mot vissa farliga åtgärder eller föreskriva att vissa försiktighetsmått mot skada skall iakttas kan försäringsgivaren söka kontrollera risken. Säkerhetsföreskrifter minskar inte bara risken för skador utan de kan också ha en preventiv effekt på så sätt att de försäkrade blir mer försiktiga. Säkerhetsföreskrifter har störst betydelse för företagsförsäkring men återfinns även i konsumentförsäkringsavtalen.¹⁶⁶

3.6.1 Regleringen enligt GFAL och KFL

Vid överträdelse av en säkerhetsföreskrift är försäkringsbolaget enligt 51 § GFAL ersättningskyldigt ”endast om och i den mån skadan, efter vad antagas må, skulle hava inträffat även om föreskriften blivit iakttagen”. Det är alltså inte prorataregeln som tillämpades i dessa fall utan kausalitetsregeln. Försäringsgivaren ansvarar således bara i de fall då skadan skulle ha inträffat även om och i den mån man hade iakttagit föreskriften. Lyckas den försäkrade göra det antagligt att det saknas ett orsakssamband mellan åsidosättandet av föreskriften och försäkringsfallet svarar försäringsgivaren fullt ut. Brott mot säkerhetsföreskrifter får inte leda till nedsättning om den som var ansvarig för att se till att föreskriften följdes var utan skuld.¹⁶⁷ 51 § är tvingande. Kausalitetsregeln gäller fortfarande för företagsförsäkring enligt 8:12 NFAL. GFAL:s regler gäller som sagt också på konsumentområdet i de fall då försäkringen faller utanför KFL:s regler, till exempel husdjursförsäkringar.

Omfattas försäkringen av KFL tillämpas, enligt 31 §, nedsättning efter skälighet. Nedsättning kan enligt KFL ske vid varje form av oaktsamhet, det vill säga även vid ringa oaktsamhet.

3.6.2 Säkerhetsföreskrifter i NFAL

NFAL bygger även i denna del på KFL:s regler. Säkerhetsföreskriften måste framgå av försäkringsvillkoren eller en lag som dessa hänvisar till för att kunna åberopas av försäkringsbolaget.¹⁶⁸ Vidare krävs att den förpliktelse som läggs på försäkringstagaren är tillräckligt preciserad.¹⁶⁹ Enligt Bengtsson kan inte alltför allmänt hållna aktsamhetskrav benämnas som säkerhetsföreskrifter. Har försäkringsbolaget endast föreskrivit allmän omsorg och aktsamhet bör reglerna om framkallande av försäkringsfall bli tillämpliga. Det krävs då

---

¹⁶⁶ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, s. 67 f.

¹⁶⁷ Prop. 2003/04:150 s. 179.

¹⁶⁸ Prop. 2003/04:150 s. 180.

¹⁶⁹ Prop. 2003/04:150 s. 418.

en viss grad av vårdslöshet på den försäkrades sida för att ersättningen skall kunna sättas ned.¹⁷⁰

Har en säkerhetsföreskrift åsidosatts gäller fortfarande att nedsättning kan göras efter en skälighetsbedömning. Vid denna bedömning beaktas försummelsens betydelse för försäkringsfallet (kausalitetsresonemang), graden av skuld och övriga omständigheter. Vid skuldbedömningen får beaktas om den försäkrade har åsidosatt föreskriften med uppsåt eller av ren tanklöshet. Dessutom behöver uppsåt till åsidosättande av föreskriften inte betyda att uppsåt funnits till skadans inträffande. Har åsidosättandet av föreskriften förvärrat försäkringsfallet kan ersättningen sättas ned i denna del men får ingen betydelse för den skada som skulle ha inträffat ändå.¹⁷¹ Ett exempel på detta skulle kunna vara en föreskrift om att brandfarligt material inte får förvaras i en byggnad som omfattas av brandförsäkringen. Uppstår brand i byggnaden på grund av blixtnedslag kan ersättningen sättas ned men inte för den skada som skulle ha inträffat oavsett den otillåtna förvaringen av det brandfarliga materialet. De flesta omständigheter som har betydelse för nedsättningen är sådana som föreligger vid själva försäkringsfallet men det spelar även roll hur den försäkrade drabbas av en nedsättning. Försvårande omständigheter vid nedsättningsbedömningen är om den försäkrade under längre tid ignorerat föreskriften eller inte efter påpekanden uppfyllt den.¹⁷²

Enligt 2:4 p.4 skall särskilt viktiga säkerhetsföreskrifter, och följderna av att sådana inte följs, särskilt framhållas för försäkringstagaren snarast efter avtalsslutet. Görs inte detta får säkerhetsföreskriften inte åberopas av bolaget enligt 2:8.

3.6.3 Säkerhetsföreskrifter och försäkringsvillkoren

Liksom övriga förpliktelser som åläggs försäkringstagaren i fjärde kapitlet är den om säkerhetsföreskrifter tvingande. Försäkringsgivaren är fri att i villkoren föreskriva vilka säkerhetsföreskrifter den försäkrade har att följa för att behålla fullt försäkringsskydd. Däremot kan försäkringsgivaren inte avvika från de rättsföljder som följer av lagen, det vill säga nedsättning efter skälighet.¹⁷³ Försäkringsgivaren kan inte undkomma sitt ansvar genom att formulera försäkringsvillkor som säger att försäkringen inte gäller om eventuell säkerhetsföreskrift åsidosatts. Huruvida en föreskrift faller under den tvingande regeln om säkerhetsföreskrifter eller utgör en tillåten ansvarsbegränsning är dock inte helt enkelt att avgöra. I försäkringsavtalen finns flera villkor som kan diskuteras.

---

¹⁷⁰ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 268.

¹⁷¹ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 267.

¹⁷² Prop. 2003/04:150 s 418.

¹⁷³ 4:11 NFAL jmf. 4:6 NFAL.

3.6.3.1 Låskrav vid stöld och skadegörelse i bostad och gemensamhetsutrymme

Villkor som stadgar att man skall låsa sin bostad när man lämnar den är ett exempel på en säkerhetsföreskrift som faller under regleringen i 4:6 NFAL.¹⁷⁴ Just detta exempel har tidigare utgjort problem och har varit föremål för prövning. I det så kallade Landskronafallet hade domstolen att bedöma ett aktsamhetskrav i hemförsäkringsvillkoren om att ytterdörrar skulle vara låsta – i annat fall skulle ersättningen sättas ned med 100 % om egendom stals i bostaden. Försäkringstagaren blev bestulen sedan frun i familjen glömt att låsa ytterdörren när hon gått till arbetet. Försäkringstagaren yrkade i domstol att bolaget skulle åläggas att utge halv ersättning trots nedsättningsregeln i villkoren. Domstolen gav försäkringstagaren rätt och grundade sitt resonemang på att oaktsamheten varit av mindre allvarlig art och det dessutom var så att strängare nedsättningsregler skulle komma att drabba den försäkrade alltför hårt.¹⁷⁵ Att tillåta försäkringsbolagen att göra 100 % nedsättning i dessa fall utan individuell skälighetsbedömning skulle vara detsamma som att tillåta en begränsning.

En typisk säkerhetsföreskrift är just ett sådant villkor som stadgar att dörrar och fönster skall hållas låsta och reglade. Vanligast är att ersättningen sätts ned schablonmässigt vid stöld i bostad om föreskrifterna åsidosatts, oftast med 25 %. Det finns dock möjlighet till individuell bedömning.

Däremot begränsar försäkringsgivaren sitt ansvar när det gäller stöld och skadegörelse i bostad till att gälla skada som orsakats av att gärningsmannen olovligen tagit sig in i bostaden eller använt sig av tvång eller hot för att komma in. Vidare stadgas att försäkringen inte gäller om gärningsmannen tagit sig in med nyckel som denne haft tillåtelse att inneha.

”Vi ersätter stöld och skadegörelse om gärningsmannen olovligen tagit sig in i bostaden. Har gärningsmannen tagit sig in med nyckel gäller försäkringen endast om han obehörigen innehade nyckeln. Har han blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in”¹⁷⁶

Detta villkor begränsar otvivelaktigt försäkringens omfattning. Frågan är om det skall anses vara en sådan omfattningsbegränsning som avses i 4:11. Här är ansvarsbegränsningen inte motiverad av handlande på den försäkrades sida utan syftar istället till att undanta en ökad risk. Genom att formulera villkoret på detta sätt undantar försäkringsgivarna stölder som begås av personer som på ett eller annat sätt har tillåtelse att vistas i bostaden.

---

¹⁷⁴ Prop. 2003/04:150 s 181.

¹⁷⁵ NJA 1984 s. 829.

¹⁷⁶ Folksam, nya villkor (se Stöld och skadegörelse i bostad, bilagan s. 19, liknande formuleringar finns dock hos alla övriga bolag).

Försäkringstagaren anses lättare kunna skydda sig mot sådana stölder och dessutom minskar risken för försäkringsbedrägerier.¹⁷⁷ Det bör därför vara tillåtet att undanta stöld av sådana personer. Enligt ovanstående villkor gäller försäkringen dock inte heller för de fall en gärningsman tagit sig in genom vilseledande. Om en ansvarsbegränsning i denna del skall tillåtas kan diskuteras. Ett argument för att ett undantag inte skall tillåtas är att det är möjligt att skapa ett aktsamhetskrav om att den försäkrade skall visa omsorg då okända släpps in i bostaden. Villkoret skulle i så fall komma att behandlas enligt 4:5, framkallande av försäkringsfall, då aktsamhetskravet blir allmänt hållet. Mot detta står att försäkringsbolaget förmodligen vill undanta en ökad risk oberoende av om den försäkrade visar aktsamhet eller inte.

I de flesta försäkringsbolags villkor anges att stöld i gemensamhetsutrymme, det vill säga utrymme som du inte ensam ha nyckel till (till exempel tvättstuga eller cykelförråd), endast ersätts om gärningsmannen brutit sig in med våld.¹⁷⁸ Tidigare användes sig bolagen av formuleringen att försäkringen endast täckte stöld genom inbrott. I ARN:s avgörande 1997-0255 utreds vad som skall förstås med begreppet inbrott. I detta ingår att någon med våld tränger in i en sluten lokal, att någon klättrar över mur eller kryper in genom fönster i sådan lokal, att någon tar sig in i lokalen med falsk nyckel eller dyrk och att någon med våld eller list eller falsk nyckel tar sig in i stängt skåp eller annan sluten förvaringsmöbel. Oavsett om formuleringen att gärningsmannen skall ha brutit sig in med våld överensstämmer med begreppet inbrott eller inte torde i formuleringen ligga att utrymmet måste hållas låst. I annat fall skulle gärningsmannen inte behöva bryta sig in. Även i detta fall verkar det vid första anblicken som om försäkringsgivaren istället borde kunna använda sig av en säkerhetsföreskrift, som i fallet med att bostad skall hållas låst. Detta är dock en mer komplicerad situation då den försäkrade inte ensam har tillgång till utrymmet. Viktigare är att försäkringsgivaren genom denna formulering begränsar sitt ansvar när det gäller stöld och skadegörelse av andra som har nyckel till utrymmet. Begränsningen av bolagets ansvar verkar således vara betingat av den ökade risk det innebär att flera har tillgång till samma utrymme och inte försäkringstagarens beteende. Eftersom villkoret inte primärt tycks avse att påverka försäkrads handlade bör det heller inte falla under den tvingande regleringen. Enligt propositionen avser regleringen ingen ändring i sak och försäkringsgivarna torde därför obehindrat kunna tillämpa villkoret enligt dess lydelse.¹⁷⁹

---

¹⁷⁷ Hellner, J., *Försäkringsrätt*, s. 361.

¹⁷⁸ se Folksam, Moderna, TENNANT, TryggHansa, (se Stöld i gemensamhetsutrymme, bilagan s. 24).

¹⁷⁹ Prop. 2003/04 s. 427.

Däremot kan diskuteras om inte nedanstående situation bör behandlas annorlunda:

”Om du använt de låsmöjligheter som finns gäller försäkringen för tvätt i tvättstuga även om gärningsmannen inte brutit sig in med våld. Ersättning lämnas dock inte om nyckel lämnats kvar eller gömts i närheten.”¹⁸⁰

I motsatts till det föregående exemplet har detta villkor en tydlig hänvisning till ett handlande av den försäkrade. Av denna anledning borde detta villkor men inte det förra falla under reglerna om säkerhetsföreskrifter. Således borde villkorets lydelse bortses ifrån och ersättning vid eventuell skada bestämmas efter en skälighetsbedömning.

3.6.3.2 Låskrav vid stöld och skadegörelse i lokal, förvaringsskåp och bil

För situationer när egendom förvaras i lokal eller skåp i lokal, till exempel i förvaringsskåp på gymmet eller i badhuset, finns särskilda villkor. Vanligast är att försäkringen inte täcker stöld i de fall förvaringsskåpet eller lokalen inte varit låst. Formuleringen mellan bolagen skiljer sig åt:

”Försäkringen ersätter stöld genom inbrott i låst förvaringsskåp”¹⁸¹

”Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom i lokal, förvaringsskåp om någon bryter sig in med våld”¹⁸²

Innebörden är dock densamma. Försäkringen ersätter inte förlorad egendom om skåpet eller lokalen varit olåst. Frågan blir då om denna situation skiljer sig från den som i propositionen helt klart faller under säkerhetsföreskriftsreglerna, det vill säga fallet med att bostad skall hållas låst. Enligt regeringen bör reglerna om säkerhetsföreskrifter omfatta villkor som behandlar situationer där man på förhand kan förebygga eller begränsa skada.¹⁸³ I båda fallen minskar risken för skada genom att den försäkrade låser respektive utrymme. Risken för försäkringsfall är möjligen högre då egendom förvaras utanför hemmet men å andra sidan kan försäkringsgivaren skydda sig genom andra åtgärder. Vanligt är att stöldbegärlig egendom helt undantas från försäkringsskyddet när det gäller förvaring i skåp eller annan lokal.

Villkoret verkar främst ha till syfte att påverka den försäkrades handlande och det borde därför falla under den tvingande regleringen. Detta stöds även av att en försäkringsgivare har

---

¹⁸⁰ Moderna Försäkringar, nya villkor (se Stöld i gemensamhetsutrymme, bilagan s. 25).

¹⁸¹ Moderna Försäkringar, nya villkor (se Stöld och skadegörelse i annan lokal/skåp, bilagan s. 28).

¹⁸² TryggHansa, nya villkor (se Stöld och skadegörelse i annan lokal/skåp, bilagan s. 30).

¹⁸³ Prop. 2003/04:150 s 179.

formulerat sitt villkor som ett aktsamhetskrav med nedsättning som påföljd och inte som en begränsning i försäkringsskyddet:

*”Aktsamhetskrav – Är det ett utrymme som bara du har nyckel till gäller som aktsamhetskrav att utrymmet skall vara låst och fönster stängda och reglade.”*¹⁸⁴

Det som talar för att ansvarsbegränsningen hos de andra bolagen är betingat av den högre risken det innebär att förvara egendom i skåp eller annan lokal är att ett bolag valt att inte täcka risken med vanliga förvaringsskåp överhuvudtaget. Villkoret stadgar följande:

*”Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse - då någon olovligen bryter sig in i värdeskåp godkänt av Svenska Stöldskyddsföreningen (vanligt förvaringsskåp som finns på till exempel idrottsanläggningar, badhus och järnvägsstationer är inte värdeskåp)”*¹⁸⁵.

Detta kan möjligen tolkas så att den ökade risken i dessa situationer inte i huvudsak beror på den försäkrades handlande och kanske är det så att dessa villkor därför skall tillämpas enligt sin lydelse och inte tolkas som en säkerhetsföreskrift.

Situationen borde dock kunna jämföras med stöld ur bil. Även vid stöld ur bil bör sannolikt risken för skadefall vara högre än vid stöld i bostad. Denna situation och stöld ur förvaringsskåp behandlas dock inte lika i villkoren. Som sagt ovan har de flesta bolag begränsat sitt ansvar när det gäller stöld ur skåp och lokal genom att stadga att skåpet/lokalen måste hållas låst. När det gäller stöld ur bil används istället aktsamhetskrav om att bilen skall hållas låst när den lämnas och påföljden av åsidosättande av föreskriften är nedsättning av ersättningen.¹⁸⁶ Av de bolag som finns med i jämförelsen är det endast ett bolag som idag inte har formulerat sitt villkor som en säkerhetsföreskrift utan stadgar istället att:

*”Försäkringen gäller vid stöld ur låst bil parkerad i anslutning till bostaden.”*¹⁸⁷

Att bilen varit låst vid tillfället är således enligt villkoret en förutsättning för att försäkringen skall gälla. I äldre villkor har dock även detta bolag låskravet som en säkerhetsföreskrift.¹⁸⁸

---

¹⁸⁴ Folksam, äldre och nya villkor (se Stöld och skadegörelse i skåp/lokal, bilagan s. 27).

¹⁸⁵ If, äldre och nya villkor (se Stöld och skadegörelse i skåp/lokal, bilagan s. 27).

¹⁸⁶ Folksam, If, TENNANT, Dina Försäkringar, (se Stöld ur bil, bilagan s. 31).

¹⁸⁷ Moderna Försäkringar, nya villkor (se Stöld ur bil, bilagan s. 32)

¹⁸⁸ Moderna Försäkringar, äldre villkor (se Stöld ur bil, bilagan s. 31).

Finns det då några omständigheter som gör att dessa två situationer bör behandlas olika? En möjlig orsak kan vara att stöld ur bil är en praktiskt viktig fråga för försäkringstagarkollektivet och försäkringsbolagen därför väljer att täcka denna risk. Detta bör dock ej föranleda att villkoren behandlas olika utan båda situationerna bör falla under den tvingande regeln om säkerhetsföreskrifter.

3.6.3.3 Villkor angående stöldbegärlig egendom

En vanlig begränsning när det gäller stöld ur bil och på annan plats är att stöldbegärlig egendom inte ersätts.¹⁸⁹ Ett bolag ersätter dock förlust av stöldbegärlig egendom ur bil men bara under vissa förutsättningar. Stöldbegärlig egendom som lämnats kvar nattetid ersätts inte alls och under övrig tid gäller som säkerhetsföreskrift att egendomen ska vara inlåst i handskfack eller från kupén inte åtkomligt utrymme.¹⁹⁰ Följs inte säkerhetsföreskriften kan ersättningen komma att sättas ned. Frågan är då om undantaget från ersättningskyldighet angående stöldbegärlig egendom som lämnats kvar nattetid är en tillåten ansvarsbegränsning eller inte. Trots att vårdslöshet ofta föreligger på den försäkrades sida är det, enligt Bengtsson, acceptabelt att undanta stöldbegärlig egendom som lämnas kvar i bil, båt eller husvagn och så vidare. Grunden för att hans åsikt är att det typiskt sett medför en större skaderisk än normalt.¹⁹¹ Däremot torde det inte vara tillåtet att undanta sådan egendom endast nattetid eller liknande. Vill bolaget inte täcka den ökade risken med stöldbegärlig egendom måste de undanta den i sin helhet.

Utöver detta har vissa bolag en särskild beloppsbegränsning för stöld ur bil. Sammantaget kan därmed konstateras att när det gäller förlust av egendom på dessa platser kommer inte den tvingande regleringen leda till någon större förbättring för den enskilde försäkringstagaren. Trots att det av försäkringsvillkoren framgår att man får ersättning även när aktsamhetskravet åsidosatts är det i realiteten inte mycket kvar av försäkringsskyddet eftersom detta så kraftigt inskränkts. Detta kan dock inte angripas utan faller under produktfriheten.

3.6.3.4 Byggnad under uppförande

I villahemförsäkringen finns ännu ett exempel på villkor med låskrav. Det gäller stöld av och skadegörelse på material och verktyg under den tid byggnad uppförs eller är under om- eller tillbyggnad.

---

¹⁸⁹ Se Moderna Försäkringar, Folksam, TryggHansa, Dina Försäkringar, TENNANT (se Stöld ur bil, bilagan s. 31).

¹⁹⁰ If, äldre och nya villkor (se Stöld ur bil, bilagan s. 31).

¹⁹¹ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 140.

”Försäkringen gäller också för arbetsbodar, verktyg och material för bygget med följande begränsningar: stöld av verktyg och material ersätts endast om stölden sker genom inbrott i låst utrymme”¹⁹²

Detta villkor skiljer sig inte åt bolagen emellan, förutom språkliga olikheter. Försäkringen täcker stöld av material och verktyg endast om egendomen förvarats i låst utrymme.

Klausulen verkar vara ett sådant omfattningsvillkor som avses i 4:11 NFAL. Visserligen kan det diskuteras om verktyg och material kan vara jämförbart med stölbegärlig egendom. Är detta fallet bör egendomen alltid undantas från skyddet för att det skall vara tillåtet. Däremot kan skyddet inte göras beroende av om egendomen är inlåst eller inte. Således bör villkoret behandlas enligt 4:6.

3.6.3.5 Exempel ur vagnskadeförsäkring

Villkor i vagnskadeförsäkringen har tidigare diskuterats under avsnitt 3.5.3.2 angående framkallande av försäkringsfall. Nedan skall behandlas villkor som innehåller krav på körkort, att fordonet inte får ha meddelats körförbud och krav på kvalifikationer som gäller vid övningskörning. Dessa villkor ser i stort sett lika ut hos försäkringsbolagen och gemensamt är, med ett undantag¹⁹³, att de alla har ändrat sina villkor efter att NFAL infördes. Här ges endast ett exempel men i bilaga 2 kan resterande bolags lydelse studeras.

”Vi betalar inte skada - som uppstått under körning med bil för vilken körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.

Allmänna begränsningar i egendomsskyddet. Vi betalar inte skada

- Om föraren kört bilen utan att ha giltigt körkort.

- Om läraren/eleven vid övningskörning inte uppfyllt de regler som gäller för övningskörning.”¹⁹⁴

*”**Aksamhetskrav** Du skall se till att bilen inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.*

Gemensamma aksamhetskrav för egendomsskyddet

Du skall se till att bilen inte körs av förare som - saknar giltigt körkort.

Du skall se till att vid övningskörning såväl lärare som elev uppfyller de regler som gäller vid övningskörning.”¹⁹⁵

---

¹⁹² Folksam, nya villkor (se Byggnad under uppförande, bilagan s. 67).

¹⁹³ Se TENNANT, äldre och nya villkor (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 79).

¹⁹⁴ Folksam, äldre villkor (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 77).

¹⁹⁵ Folksam, nya villkor (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 78).

Enligt propositionen kan ett krav från försäkringsbolaget om att föraren skall inneha giltigt körkort ses som en säkerhetsföreskrift.¹⁹⁶ Detta torde även gälla kravet på kvalifikationer vid övningskörning och att körförbud inte får vara meddelat av den anledning att detta är preciserade föreskrifter från bolaget som inverkar på den försäkrades handlande.

Som sagts ovan görs vid nedsättningsbedömningen en kausalitetsprövning mellan åsidosättandet av föreskriften och den inträffade skadan. I dessa fall kan det dock vara svårt att veta om olyckan berott på att föreskriften inte följts. Även om föraren saknar körkort är det inte säkert att han saknar den skicklighet eller kunskap som behövs, körkortet kanske har blivit indraget och föraren är förmodligen inte en sämre förare under den tid körkortet är indraget än annars. En tillämpning av kausalitetstestet skulle då få resultatet att ju mer man kör utan körkort desto mer erfarenhet får man och desto mindre betydelse får ett brott mot föreskriften.¹⁹⁷ I nedsättningsbedömningen tas som sagt hänsyn även till andra faktorer. Fem av sex bolag har ändrat sina villkor efter lagändringen.

3.6.3.6 Krav på kvalifikationer och andra förutsättningar för försäkringens giltighet

I vissa fall har försäkringsgivaren angivit vissa förutsättningar som skall vara uppfyllda för att försäkringen skall gälla. I andra juridiska sammanhang är ett avtals giltighet beroende av om angivna förutsättningar är uppfyllda. Uppställda krav i försäkringsvillkor tyder således på en ansvarsbegränsning men det kan diskuteras om inte många gånger villkoren tar sikte på handlande av den försäkrade. I rättsskyddsförsäkringen finns följande villkor.

”För att försäkringen ska gälla måste du anlita ett ombud”

Villkoret återfinns hos alla bolag med något varierad ordalydelse. Vidare stadgas att ombudet skall uppfylla vissa krav, till exempel skall ombudet vara advokat eller jurist anställd på advokatbyrå och vara lämpligt med hänsyn till ärendets natur. Enligt villkoren gäller inte försäkringen om ombud med tillräckliga kvalifikationer inte anlitas. Visserligen innehåller dessa villkor föreskrifter om bestämda handlingssätt av den försäkrade, denne får inte representera sig själv i tvisten och måste vid valet av ombud ta hänsyn till bolagets krav, men det kan hävdas att villkor som dessa skall tillåtas som ansvarsbegränsningar. Risken för att den försäkrade skall förlora en tvist är i normalfallet högre om denne för tvisten själv eller

---

¹⁹⁶ Prop. 2003/04:150 s. 428.

¹⁹⁷ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s. 59.

anlitar ett ombud som inte är lämpligt. Dessutom omfattas ett ombud som arbetar på juridisk byrå oftast av en ansvarsförsäkring vilket är positivt för den försäkrade.

I reseförsäkringen finns villkor av ett annat slag. I denna stadgas vanligtvis att behandling vid sjukdom eller olycksfall utomlands skall godkännas av bolaget eller internationell organisation som detta samarbetar med. Liknande villkor finns när det gäller ersättning för bland annat outnyttjad resekostnad och merkostnader för hemresa.¹⁹⁸ I dessa fall skall färdstället eller hemresan vara medicinskt nödvändig, föreskrivet av läkare och godkänd av försäkringsbolaget eller internationell organisation. I annat fall utges ingen ersättning för dessa kostnader. I dessa fall torde inte undantaget vara motiverat av att risken för försäkringsbolaget ökar om inte föreskriften följs. Förmodligen är det så att försäkringsbolaget samarbetar med vissa läkare och organisationer i utlandet och kan på detta sätt hålla nere kostnaderna för läkarvård och så vidare. Denna omständighet borde inte kunna grunda ansvarsfrihet i de fall föreskrifterna ej följs. Däremot är det möjligt att sätta ned ersättningen i den del den överstiger den ersättning som skulle ha lämnats om föreskrifterna följts. Vidare kan den försäkrade vid åsidosättande av sådana föreskrifter förlora rätten till ersättning om han genom grov vårdslöshet eller medvetet risktagande har förvärrat skadan enligt reglerna om framkallande av försäkringsfall.¹⁹⁹ En liknande fråga bedömdes i ett avgörande av ARN.²⁰⁰ Frågan var om en försäkrad hade rätt till återbetalning av resekostnad trots att denne inte skaffat ett läkarintyg som enligt försäkringsvillkoren var nödvändigt för att ersättning skulle lämnas från försäkringen. Den försäkrade hade brutit foten under en resa till Österrike. Det konstaterades att den försäkrade inte visat upp något läkarintyg från en Österrikisk läkare, däremot fanns ett intyg som införskaffats från en svensk läkare efter hemresan. Enligt ARN var den försäkrade berättigad till ersättning eftersom han drabbats av just den typ av skada som försäkringen var ämnad att täcka. Detta tyder på att den försäkrade har rätt till ersättning även om denne inte uppfyllt de uppställda kraven så länge skadan är sådan som normalt täcks av försäkringen.

3.6.3.7 Bristfällig eller olämplig emballering

Många försäkringsbolag undantar i sina villkor skador på egendom under transport som orsakats genom bristfällig eller olämplig emballering. Visserligen borde försäkringsgivaren ha möjlighet att ställa krav på att försäkringstagaren skyddar egendom under transport men att

---

¹⁹⁸ Alla bolag (se Reseskydd, bilagan s. 43).

¹⁹⁹ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s.143.

²⁰⁰ Avgörande 1997-2125.

tillåta en fullständig ansvarsbegränsning för bolaget är tveksamt. Skador av denna typ beror normalt sett på att den försäkrade inte tagit hand om sin egendom med omsorg. För att den tvingande regleringen skall tillämpas bör också krävas att risken för försäkringsfall typiskt sett har samband med ett handlande på den försäkrades sida. Kraven uppfylls i detta fall och då kan ett sådant villkor möjligen ses som en dold handlingsklausul och bör därför falla under den tvingande regleringen.²⁰¹

Bengtsson anser att villkor som gör undantag för skada som beror på bristande omsorg skall behandlas enligt de regler som rör framkallande av försäkringsfall.²⁰² Detta beror på att sådana villkor inte innehåller föreskrifter om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada, vilket är definitionen på säkerhetsföreskrift enligt 4:6 NFAL. Han anser när det gäller krav på god emballering att det är svårt att avgöra huruvida ett sådant villkor skall ses som en tillåten ansvarsbegränsning eller falla in under reglerna om framkallande av försäkringsfall.²⁰³ Det kan dock ifrågasättas om inte reglerna om säkerhetsföreskrifter bör tillämpas istället i sådana fall eftersom ett krav på god emballering är en mera precis föreskrift om den försäkrades handlande än ett allmänt krav på omsorg.

Ett bolag har ändrat i formuleringen efter införandet av NFAL och har numera aktsamhetskrav istället för ett undantag, vilket kan tyda på att försäkringsbolaget anser att det rör sig om ett villkor som hör hemma under de tvingande reglerna, därmed inte sagt vilken regel.

*”Skada som orsakats av skavning, slitage, **bristfällig emballering** eller som bara är ytlig (såsom t.ex. bucklor och repor på resväskor och liknande) **ersätts inte** och inte heller skada genom att vätska eller smetande vätska rinner ut.”*²⁰⁴

*”**Aktsamhetskrav**, egendomen skall vara välemballerad. Du skall se till att vätska eller smetande ämne inte rinner ut och skadar annan egendom.”*²⁰⁵

Att vissa försäkringsbolag inte ändrat sina villkor i denna del har ingen betydelse för om de tvingande reglerna skall tillämpas eftersom ordalydelsen som sagt inte är avgörande.²⁰⁶

Konsekvensen av åsidosättandet av förpliktelsen är nedsättning, oavsett om det är en säkerhetsföreskrift som har försummats eller om försäkringstagaren vårdslöst har framkallat

---

²⁰¹ Hellner, J., *Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, s 65.

²⁰² Bengtsson, B., *Nyheter i 2005 års försäkringsavtalslag – en översikt*, s.142.

²⁰³ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 140.

²⁰⁴ Folksam, äldre villkor, (se Transport- och trafikskador, bilagan s. 39).

²⁰⁵ Folksam, nya villkor, (se Transport- och trafikskador, bilagan s. 40).

²⁰⁶ Se If, TENNANT och Dina Försäkringar äldre och nya villkor (Transport- och trafikskador, bilagan s. 39).

försäkringsfallet. Ses kravet som en säkerhetsföreskrift kan ersättningen sättas ner även om försummelsen inte varit grov, det räcker i dessa fall med att den försäkrade inte följt föreskriften, medan det enligt huvudregeln i 4:5 krävs att den försäkrade förfarit grovt oaktsamt.

3.7 Räddningsplikt

Räddningsplikten ställer krav på den försäkrade att vidta olika åtgärder för att förhindra eller minska skador då ett försäkringsfall inträffar eller är nära förestående. Exempel kan vara att tillkalla brandkåren vid brand eller att stänga huvudkranen vid läckage.

3.7.1 Regleringen enligt GFAL och KFL

Enligt 52 § GFAL kan ersättningen sättas ned eller bortfalla om den försäkrade vid inträffat eller omedelbart förestående försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte efter förmåga försökt avvärja och minska skada, i enlighet med försäkringsbolagets föreskrifter, om det kan antas ha varit till skada för försäkringsbolaget. Regeln är tvingande till förmån för den försäkrade.

Det finns inga särskilda regler om räddningsplikt i KFL utan dessa situationer faller också in under den allmänna regeln i 31 § om brott mot föreskrifter i försäkringsvillkoren, som behandlats ovan.

3.7.2 Räddningsplikt i NFAL

I NFAL behandlas räddningsplikten i 4:7. För att reglerna skall kunna tillämpas krävs inte att det i försäkringsvillkoren finns föreskrifter om räddningsplikt. Skyldigheten inbegriper att både försöka hindra uppkomsten av försäkringsfall och att försöka begränsa en uppkommen skada. Vid bedömningen av omfattningen av den försäkrades räddningsplikt skall hänsyn tas till dennes förutsättningar att agera i samband med försäkringsfallet. Det kan till exempel inte krävas att någon som skadats allvarligt i en brand skall vidta åtgärder för att släcka den.²⁰⁷

Om den försäkrade uppsåtligen eller med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skada skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet åsidosatt räddningsplikten kan ersättningen sättas ned efter skälighet såvitt gäller honom. Även här har alltså begreppet medveten oaktsamhet införts. I propositionen ges exemplet att en försäkrad underlåter att handla då dennes hus börjar brinna, trots att han borde ha haft förmåga att göra något. Detta

---

²⁰⁷ Prop. 2003/04:150 s. 419.

ses vanligtvis som ett uppsåtligt åsidosättande under förutsättning att han förstått att han kunnat begränsa omfattningen av skadorna.²⁰⁸

I fall den försäkrades försummande av räddningsplikten inte har haft betydelse för skadan bör ingen nedsättning göras. Endast ersättningen till den ansvarige kan reduceras. Den som inte brutit mot räddningsplikten själv och som inte skall identifieras med den som varit vårdslös enligt 4:8 skall inte drabbas av nedsättning. Enkel vårdslöshet skall inte leda till att ersättningen reduceras.²⁰⁹

3.7.3 Räddningsplikt och försäkringsvillkoren

I villaförsäkringen finns villkor som kan anses falla in under reglerna om räddningsplikt. I dessa fall är det den försäkrades underlåtenhet att handla som kan komma att föranleda en nedsättning av ersättningen.

3.7.3.1 Snötryck, läckage och oundvikliga skador

Nedan behandlade exempel rör skador orsakade av snötryck och läckage.

”Försäkringen ersätter

- skada på bostadshus när skadan består i eller orsakas av att yttertak bryter samman på grund av snötryck
- **Oundviklig skada** på egendom i bostadshuset till följd av att yttertaget skadas genom snötrycket.²¹⁰

Att skadan skall vara oundviklig för att ersättning skall utgå kan tolkas som ett krav på åtgärder från den försäkrade. Har man inte gjort vad man kunnat för att undvika skada får man heller ingen ersättning. Eftersom villkoret uppställer ett sådant handlingskrav kan det ses som en form av räddningsplikt. Detta villkor skulle då komma att falla in under reglerna i 4:7. I villkor där det, som ovan, uttrycks ett krav på att skadan skall vara oundviklig för den försäkrade anser Bengtsson att 4:7 (eller 4:5) kan bli tillämplig. Detta eftersom villkoret undantar en skada som försäkringen normalt täcker på grund av att den försäkrade medverkat till att skadan uppkommit genom att inte göra vad han kunnat för att undvika den.²¹¹ Det krävs att grov eller därmed likställd vårdslöshet skall ha förekommit för att nedsättning skall få göras.

I vissa fall finns ett aktsamhetskrav i villkoren gällande snötryck och läckageskador.

---

²⁰⁸ Prop. 2003/04:150 s. 419.

²⁰⁹ Prop. 2003/04:150 s. 420.

²¹⁰ TryggHansa, nya villkor, (se Snötryck, bilagan s. 61).

²¹¹ Bengtsson, Försäkringsavtalsrätt, s. 142.

”Aktsamhetskrav: Ersättning lämnas endast om snötrycket uppkommit i direkt samband med extrem nederbörd eller andra extrema förhållanden och om det p.g.a. väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snötrycket och att tidigare snöbelastning på taket inte väsentligt påverkat skadan.”²¹²

Enligt ordalydelsen i villkoret har man endast rätt till ersättning ifall det varit omöjligt att undanröja snötrycket och att tidigare snöbelastning inte påverkat skadan. Innebörden kan sägas vara att den försäkrade så långt möjligt är skyldig att undvika skada genom att till exempel röja undan snön på taket och inte låta den ligga och samlas. I den mån det rör en fara som är nära förestående skulle det kunna ses som ett krav på räddningsplikt. Om den försäkrade däremot under en lång period låtit mer och mer snö samlas på taket och detta sedan orsakar en kollaps av taket skulle det istället kunna tänkas röra sig om vårdslöst framkallande av försäkringsfall och således falla in under 4:5 istället.²¹³

”Aktsamhetskrav, utöver generella aktsamhetskrav gäller följande särskilda aktsamhetskrav. Förebyggande skydd: Du skall förebygga och begränsa skada genom att se till att taket blir skottat om snömängden blir hotande stor.”²¹⁴

”Aktsamhetskrav: För att undvika läckageskada genom vattentätt skikt, infästningar och anslutningar i våtrum ska du vara uppmärksam på brister som uppstår och snarast åtgärda dessa. För att förhindra frysning av ledningssystem ska skäligen åtgärder vidtas.”²¹⁵

I ovanstående villkor anges tydligt vad den försäkrade skall utföra för åtgärder, eller med andra ord vad räddningsplikten innebär, för att full ersättning skall utgå. I fall där den försäkrade vårdslöst framkallat skadan för att han inte vidtagit åtgärder under lång tid skulle även dessa villkor kunna komma att behandlas enligt reglerna om framkallande av försäkringsfall, enligt resonemang ovan.

Många gånger kan det alltså vara svårt att skilja räddningsplikt och framkallande av försäkringsfall åt. Det rör sig om liknande situationer, men när det gäller räddningsplikten kan man bara drabbas av påföljder på grund av att man underlåtit att handla.²¹⁶ I jämförelse med vad som gäller vid framkallande av försäkringsfall bedöms den försäkrades oaktsamhet

---

²¹² Moderna Försäkringar, nya villkor (se Snötryck, bilagan s. 59, jmf äldre villkor där ansvarsbegränsning användes).

²¹³ Jmf vad som tidigare sagts om försummat underhåll i 3.5.3.1.

²¹⁴ Dina Försäkringar, nya villkor, (se Snötryck, bilagan s. 61, se också TENNANT äldre och nya villkor).

²¹⁵ TENNANT, nya villkor, (se Läckage, bilagan s. 66, se också Länsförsäkringar, If, TryggHansa, Dina Försäkringar och Moderna Försäkringar).

²¹⁶ Bengtsson, B., *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, s. 75.

ofta mildare eftersom det kan anses mer acceptabelt att åsidosätta räddningsplikten än att framkalla ett försäkringsfall.²¹⁷ Många gånger spelar det mindre roll om man tillämpar 4:5 eller 4:7 men ibland kan det ha betydelse eftersom paragraferna på vissa punkter skiljer sig åt. Vid uppsåtligt åsidosättande av räddningsplikten kan viss ersättning lämnas medan hela rätten till ersättning faller bort då den försäkrade gjort sig skyldig till uppsåtligt framkallande eller förvärrande av försäkringsfall. När det gäller enkel oaktsamhet kan man enligt 4:5, som sagt, sätta ned ersättning i vissa undantagsfall vilket däremot aldrig är tillåtet vid åsidosättande av räddningsplikten.

3.8 Identifikation

Enligt huvudregeln är det bara handlande av den försäkrade själv som kan leda till nedsättning. Att någon handlar med den försäkrades samtycke jämställs dock med handlande av den försäkrade utan att det finns någon uttrycklig bestämmelse om detta. Det gäller dock bara om samtycket avser själva handlandet (och inte bara tillsyn över egendom).²¹⁸ Utöver detta fall finns regler om identifikation som gör det möjligt att nedsätta ersättning vid handlande av annan än den försäkrade.

3.8.1 Regleringen enligt GFAL och KFL

GFAL innehåller inga allmänna regler om identifikation.²¹⁹

KFL har två olika regler för identifikation. 31 § gäller vid överträdelse av försäkringsvillkor och 32 § vid framkallande av försäkringsfall. Den försäkrade tillräknas handlande av personer som handlat med den försäkrades samtycke och personer som haft en väsentlig ekonomisk intressegemenskap med den försäkrade beträffande den försäkrade egendomen. Dessutom finns, när det gäller överträdelse av försäkringsvillkor, möjlighet att i villkoren göra förbehåll om identifikation när det gäller personer som tillsammans med eller istället för den försäkrade haft tillsyn över den försäkrade egendomen.

3.8.2 Identifikation i NFAL

I förarbetena till NFAL hävdas att KFL:s reglering inte har medfört några större problem och att den nya lagens regler bygger på dessa. Dock har reglerna förenklats något.²²⁰ Enligt 4:8 NFAL ”skall handlande av (1) den som med den försäkrades samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen och (2) den försäkrades make, sambo och annan familjemedlem, när

---

²¹⁷ Prop. 2003/04:150 s. 181.

²¹⁸ Prop. 2003/04:150 s. 421.

²¹⁹ Dock identifikation med make vid brandförsäkring 85 § GFAL.

²²⁰ Prop. 2003/04:150 s. 182.

den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i en sådan bostad jämställas med handlande av den försäkrade”.

För att identifikationsreglerna skall bli tillämpliga krävs att handlandet kan inordnas under de förpliktelser som gäller för den försäkrade enligt reglerna om framkallande av försäkringsfall, säkerhetsföreskrifter och räddningsplikt i fjärde kapitlet. Det finns ingen motsvarande regel när det gäller brott mot upplysningsplikten i 1-3 §§. Det krävs också att förbehåll om identifikation har gjorts i försäkringsvillkoren. Förbehållet skall innehålla en uttrycklig föreskrift om identifikation och tydligt ange vilken kategori av personer som åsyftas.²²¹

Stadgandet om identifikation i NFAL är tvingande. Villkoren får alltså inte föreskriva identifikation som går utöver vad som anges i lagens p 1 och 2. Den första punkten avser fall där någon med den försäkrades samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen. För att identifikation skall ske behöver inte samtycket ha uttryckts i varje enskilt fall utan det är tillräckligt att personen regelbundet brukar ha tillsyn över egendomen. Det är till exempel vanligt att försäkringstagarens bil får nyttjas av andra familjemedlemmar.²²² Den andra punkten rör identifikation med make, sambo och annan familjemedlem men gäller endast sådan egendom som utgör gemensam bostad eller gemensamt bohag. Gäller försäkringsfallet annan egendom sker ingen identifikation enligt denna punkt (första punkten kan dock bli tillämplig). Kan identifikation inte ske på grund av att personen som handlat varken faller under punkt 1 eller 2, kan den försäkrade endast drabbas av försummelsen om det kan anses ha varit oaktsamt av den försäkrade att anlita personen och att oaktsamheten är tillräckligt allvarlig för att nedsättning skall kunna ske enligt 4:5-7 NFAL.²²³

Ett exempel då identifikationsreglerna kan bli tillämpliga är då en husvakt eller ett barn i familjen glömt att låsa dörren, vilket då kan påverka ersättningen vid eventuellt försäkringsfall. Regeln saknar dock betydelse om oaktsamhet inte bara ligger den handlande till last utan också den försäkrade. Har den försäkrades båt förstörts sedan dennes barn oaktsamt framkallat försäkringsfallet spelar barnets oaktsamhet ingen roll om det kan anses varit oaktsamt av den försäkrade att låta barnet köra båten.²²⁴

Om identifikation sker bedöms nedsättningen av ersättningen enligt den paragraf handlandet faller under. Som huvudregel sätts ersättningen inte ner lika mycket om nedsättningen grundas på handlande av annan än den försäkrade. Enligt 4:8 2 st. NFAL skall handlande av

---

²²¹ Prop. 2003/04:150 s. 421.

²²² Prop. 2003/04:150 s. 421.

²²³ Prop. 2003/04:150 s. 422.

²²⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 272

annan inte läggas den försäkrade till last i synnerliga fall. Stadgandet är avsett att användas i situationer där ena maken uppsåtligen skadar den andre makens egendom och andra liknande fall där resultatet annars skulle bli obilligt.²²⁵

3.8.3 Identifikation och försäkringsvillkoren

Fyra bolag har anpassat sina villkor i hemförsäkringen till regleringen enligt NFAL.²²⁶ Det är dock två bolag som inte ändrat lydelsen av villkoren ännu. Dessa stadgar fortfarande:

*Med dig jämställs annan som handlat med ditt samtycke eller i ditt ställe eller tillsammans med dig haft tillsyn över försäkrad egendom eller som har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (tex din make) beträffande den försäkrade egendomen.*²²⁷

Denna lydelse begränsar det försäkringsskydd som ges enligt lagen eftersom identifikation med make, sambo eller annan familjemedlem numer endast görs när det handlar om egendom som utgör gemensam bostad eller egendom som ingår i bohag i sådan bostad. Därmed inte sagt att villkoret i praktiken får annan tillämpning än den som gäller enligt lag. Förmodligen har ändringen av detta villkor blivit bortprioriterad i det arbete som fick läggas ner innan lagen trädde i kraft. Bolagen har genomfört relevanta ändringar av många andra villkor och även detta kommer troligen att omarbetas.

Ett bolag har inget villkor om identifikation utan hänvisar allmänt till nedsättningsreglerna i KFL och NFAL i äldre respektive nya villkor.²²⁸ Detta bolag kan då inte likställa handlande av annan med handlande av den försäkrade eftersom det i lagen anges att identifikation endast kan göras om det uttryckts i försäkringsvillkoren.

3.9 Då nedsättning inte får göras

I 4:9 NFAL anges fall då ersättningen inte får sättas ner trots att handlandet innebär ett brott mot kapitlets förpliktelser. Nedsättning får inte göras vid ringa oaktsamhet eller vid handlande av någon som var allvarligt psykiskt störd eller under tolv år. Inte heller vid försvarliga handlingar i vissa nödlägen får ersättningen nedsättas. Stadgandet gäller även identifikationsfallen.

---

²²⁵ Prop. 2003/04:150 s. 423.

²²⁶ Länsförsäkringar, Folksam, TryggHansa, Dina Försäkringar (se Identifikationsvillkor, bilagan s. 56).

²²⁷ If, nya villkor (se Identifikationsvillkor, bilagan s. 56, se även Moderna Försäkringar, nya villkor).

²²⁸ TENNANT

Vad som skall anses vara ringa oaktsamhet får bedömas från fall till fall. Mindre förbiseenden och misstag skall som regel inte påverka ersättningen men situationen som helhet skall beaktas. Hänsyn bör tas till värdet av försäkrad egendom. Består oaktsamheten i att en säkerhetsföreskrift inte följts skall hänsyn tas till föreskriftens vikt och förhållandena runt överträdelsen. I ett avgörande från ARN bedömdes frågan huruvida det varit oaktsamt att under två tillfällen lämna bilen olåst och utan uppsikt under några minuter.²²⁹

Försäkringsbolaget ville sätta ned ersättningen med 25 % eftersom bilen inte varit låst. Att lämna bilen olåst under så kort tid, mindre än fem minuter, ansågs inte vara så vårdslöst att det skulle föranleda nedsättning. Däremot anses det enligt propositionen mer än ringa oaktsamt att lämna bilen olåst under ens en kort stund.²³⁰ Här har man således gjort avsteg från praxis vilket innebär att dessa fall kommer att bedömas annorlunda i framtiden. Har den försäkrade glömt att låsa bostaden under kortare tid torde detta ses som ringa oaktsamhet.²³¹

Vidare skall, enligt punkt två, nedsättning inte göras om den som åsidosatt förpliktelsen vid tillfället var allvarligt psykiskt störd eller under tolv år. Avgörande för om undantaget är tillämpligt är de förhållande som rådde då handlingen företogs.²³² Har till exempel stöld skett i bostaden sedan barnet i familjen glömt att låsa dörren sker alltså ingen nedsättning om barnet var under tolv år.²³³

Har handlande, som i och för sig kan föranleda nedsättning enligt fjärde kapitlet, utförts i ett sådant nödläge att handlandet varit försvarligt skall ingen nedsättning ske enligt tredje punkten. Även här görs en helhetsbedömning av situationen. Beteendet som företogs behöver inte ha varit det lämpligaste, tillräckligt är att det kan anses försvarligt.²³⁴

3.9.1 Ansvarsförsäkring

Enligt 4:9 andra stycket skall inte reglerna om nedsättning av ersättning i 5 § andra stycket och 6 och 7 §§ tillämpas vid ansvarsförsäkring i förhållande till den skadelidande. När det gäller ansvarsförsäkring sätts alltså ersättningen i princip inte ner i dessa fall till den skadelidande utan ersättning lämnas från försäkringen fullt ut. Då en skada orsakats uppsåtligen av den försäkrade täcks den däremot inte av försäkringen. Den skadelidande kan få sin ersättning nedsatt om reglerna om upplysningsplikt och riskökning åsidosatts av försäkringstagaren. En nyhet som införts genom NFAL är att försäkringsbolagets ansvar är

---

²²⁹ Avgörande 1997-2070.

²³⁰ Prop. 2003/04:150 s. 423 f.

²³¹ Prop. 2003/04:150 s. 423 f.

²³² Prop. 2003/04:150 s. 424.

²³³ Prop. 2003/04:150 s. 422.

²³⁴ Prop. 2003/04:150 s. 424.

subsidiärt vid ansvarsförsäkring. Detta innebär att den skadelidande först måste få fastslaget att den försäkrade är ansvarig för skadan och att denne inte kan betala hela den ersättning som den skadelidande har rätt till. Det räcker i denna del enligt propositionen att försök till utmätning misslyckats. Att den försäkrades ekonomi kan tänkas förbättras längre fram har ingen betydelse utan det är de förhållandena som gäller vid skaderegleringen som skall beaktas.²³⁵ Omfattas skadan av en obligatorisk ansvarsförsäkring kan den skadelidande dock vända sig direkt till försäkringsbolaget.²³⁶

Alla bolag, utom ett²³⁷, täcker dock fortfarande skador orsakade av grov vårdslöshet i de nya villkoren och har inte infört det subsidiära ansvaret. En anledning till detta kan, enligt Bengtsson, vara att reglerna är krångliga samt att det kan leda till motstridiga intressen. Att ersättningen skall nedsättas innebär att försäkringsbolaget är skyldiga att direkt utge en minskad ersättning och för resterande del är ansvaret subsidiärt. Enligt villkoren skall bolaget företräda den försäkrade i processen angående skadeståndsskyldigheten samtidigt som de gentemot den försäkrade kan åberopa att de endast är subsidiärt ansvariga för den del som kan nedsättas om denne agerat grovt oaktsamt eller på annat vis brutit mot reglerna i 4:5 – 7.²³⁸

Ett bolag har som sagt infört det subsidiära ansvaret. Detta kan utläsas av företagets allmänna villkor. *”Vid ansvarsförsäkring tillämpas inte bestämmelserna om nedsättning av ersättning för skada som orsakats eller förvärrats genom grov vårdslöshet eller vid brott mot reglerna om säkerhetsföreskrifter och räddningsplikt i förhållande till den skadelidande. Om den försäkrade inte enligt någon författning är skyldig att ha någon ansvarsförsäkring som omfattar skadan, är Trygg-Hansa skyldigt att lämna ersättning bara i den utsträckning denna inte kan utges av den försäkrade”.*²³⁹

Ovanstående formulering överensstämmer med bestämmelsen i 4:9 2 st. Problemet är dock att bolaget i villkoret rörande ansvarsförsäkringen helt undantar grov vårdslöshet från försäkringens omfattning. Villkoret stadgar följande:

*”Försäkringen ersätter inte skada som du orsakar genom uppsåtlig handling eller genom grov vårdslöshet....”*²⁴⁰

Villkoren motsäger således varandra. Att helt undanta vårdslöshet på detta sätt är inte förenligt med lagen och kommer således inte att tillåtas vid en eventuell prövning. Det kan

---

²³⁵ Prop. 2003/04:150 s. 425.

²³⁶ Prop. 2003/04:150 s. 425.

²³⁷ TryggHansa

²³⁸ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 275.

²³⁹ TryggHansa, nya villkor, (se Ansvarsförsäkring bilagan s. 6).

²⁴⁰ TryggHansa, nya villkor, (se Ansvarsförsäkring bilagan s. 6).

dock orsaka problem för en konsument som förlitar sig på innehållet i villkoren då det inte finns någon hänvisning till det allmänna villkoret.

Många av bolagen har infört följande villkor i ansvarsförsäkringen.

”Försäkringen gäller inte skada som hänt när du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning som skulle kunna leda till fängelse.”²⁴¹

Ett sådant villkor kan enligt Bengtsson sägas gå utanför vad som gäller enligt 4:9 2 st. Skadan som villkoret undantar behöver inte ha orsakats uppsåtligen. Det finns således inget stöd för att göra en ansvarsbegränsning i denna del utan bolagen får förlita sig på reglerna om framkallande av försäkringsfall och göra nedsättning efter denna regel. Om skadan då inte heller orsakats genom grov eller medveten oaktsamhet kan inte ersättningen sättas ned alls enligt 4:5, (såvida inte undantaget är tillämpligt). Om skadan inte orsakats med uppsåt är bolaget åtminstone subsidiärt ansvarig gentemot den skadelidande.²⁴²

Samma typ av begränsning förekommer också i överfallsskyddet.²⁴³ Eftersom även dessa villkor tar sikte på handlande från den försäkrade och även i detta fall skadan inte behöver ha orsakats med uppsåt bör dessa villkor omfattas av 4:11 och behandlas enligt 4:5.²⁴⁴ Om grov vårdslöshet förekommit kan många gånger reglerna tillåta en kraftig nedsättning och detta bör vara tillräckligt för bolagen.

3.10 Nedsättning och försäkringsvillkoren

Faller den inträffade skadan utanför det ansvar som försäkringsgivaren åtagit sig täcks skadan inte av försäkringen och försäkringstagaren blir utan ersättning. Är det däremot en förpliktelse i fjärde kapitlet som åsidosatts kan försäkringsersättningen komma att sättas ned.²⁴⁵

Nedsättningen skall enligt den tvingande regleringen göras efter en skälighetsbedömning. I skälighetsbedömningen skall beaktas ett flertal olika omständigheter vilket kan leda till att bedömningen inte blir densamma trots att situationerna liknar varandra. Exempelvis torde ersättningen sättas ned mer om huset lämnats olåst när familjen åkt på semester och stöld sker än om huset lämnats olåst en kort stund. Vid bedömningen av hur stor nedsättningen skall bli skall hänsyn tas till vilka andra följder som kan drabba den skadelidande. I

---

²⁴¹ If, nya villkor, (se Ansvarsförsäkring, bilagan s. 5, se också Länsförsäkringar, Folksam, Moderna Försäkringar, TryggHansa, Dina Försäkringar).

²⁴² Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 275.

²⁴³ Alla bolag, (se Överfallsskydd, bilagan s. 11).

²⁴⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 280.

²⁴⁵ I 3:7 och 3:8 NFAL finns regler om andra påföljder som kan drabba den försäkrade.

försäkringsvillkoren anges dock ofta fastställda procentsatser för hur stor nedsättning som skall göras vid åsidosättande av olika förpliktelser.

”Om du inte uppfyller säkerhetsföreskrift eller annat åliggande kan ersättningen vid en skada minskas med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna.

Om följande säkerhetsföreskrift inte uppfylls är avdraget som regel:

<i>Ang. dörrar, fönster, nyckel eller låsbyte</i>	<i>25%</i>
<i>Ang. förvaring i bil</i>	<i>50%</i>
<i>Övrigt</i>	<i>50%</i>

o.s.v.

Avdraget kan bli större i allvarliga fall, men det kan också bli mindre om försummelsen varit mindre allvarlig”.²⁴⁶

Villkor av detta slag, innehållande standardiserade kvotnedsättningar, diskuterades i förarbetena till KFL.²⁴⁷ Enligt regeringen accepteras kvotnedsättningar eller nedsättningar med ett visst belopp så länge det rör sig om en uttrycklig och preciserad säkerhetsföreskrift.²⁴⁸ Sådana villkor innebär således en presumtion för att nedsättningen skall göras efter dessa kvotsatser. Man måste dock pröva om nedsättningens angivna storlek är förenlig med den aktuella paragrafen, vilket det också finns utrymme för enligt den sista meningen i exemplet ovan.

Ett exempel som tidigare diskuterats under avsnittet om riskökning är villkor om trimning i motorfordonsförsäkringen:

”Föreskrifter: Om du använder hastighetshöjande komponenter på mopeden som inte överensstämmer med svenskt typgodkännande, sätts ersättningen ned med hundra procent. Kan du visa att skadan hänt oberoende av åsidosättandet av denna föreskrift sker ingen nedsättning”.²⁴⁹

Tillåtligheten av villkor som stadgar nedsättning till noll när en föreskrift åsidosatts diskuterades livligt i samband med att KFL infördes och har även prövats i praxis. Ett exempel är Landskronafallet som diskuterats under avsnittet om säkerhetsföreskrifter.²⁵⁰ Trots att villkoren stadgat att den försäkrade skulle mista rätten till ersättning om dörren till bostaden lämnats olåst och stöld skedde medgav domstolen den försäkrade halva ersättningen.

---

²⁴⁶ If nya villkor (se Allmänna nedsättningsvillkor bilagan s. 70).

²⁴⁷ Prop. 1979/80:9 s. 63-65.

²⁴⁸ Prop. 1979/80:9 s. 149.

²⁴⁹ Länsförsäkringar, nya villkor, (se Vagnskadeförsäkring gs. 78).

²⁵⁰ NJA 1984 s 829.

HD betonade att omständigheterna i detta fall inte kunnat föranleda en fullständig nedsättning men utslöt inte att detta var möjligt i andra fall. Efter detta ändrades många villkor som angav en 100% nedsättning²⁵¹ men uppenbarligen inte alla.

Tidigare har konstaterats att föreskrifterna i exemplet ovan skall behandlas enligt reglerna om riskökning i 4:3 alternativt enligt reglerna om säkerhetsföreskrifter i 4:6.²⁵² Frågan är om detta uppfyller det krav på skälighetsprövning som lagen föreskriver. Enligt detta villkor är det endast kausaliteten mellan skadan och åsidosättandet av föreskriften som påverkar rätten till ersättning. Motiven stadgar dock att skälighetsbedömningen skall göras utifrån en rad olika omständigheter, exempelvis hur åsidosättandet påverkade försäkringsfallet, den försäkrades skuld och omständigheter i övrigt. En redan i villkoren uttalad nedsättning till hundra procent enbart baserad på kausalitet verkar inte vara förenlig med den skälighetsbedömningen.

Ovanstående villkor kan jämföras med det villkor om alkoholpåverkan och bilkörning som utförligt behandlats i förarbetena till NFAL. Försäkringsgivarna motsatte sig inledningsvis att dessa villkor skulle behandlas enligt den tvingande regleringen då de ansåg det oskäligt att försäkringstagaren skulle kunna erhålla ersättning för skada som orsakats när denne framfört fordon påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel. Regeringen framhåller dock att lagen inte hindrar att nedsättning görs till 100% i vissa fall och bolagen har nu infört föreskrifter istället för begränsningar när det gäller alkoholpåverkan. I detta fall har de dock valt följande formulering:

”Om föraren är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel vid framförandet av fordonet, sätts ersättningen ned med hundra procent. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Ersättning kan lämnas om du kan visa att skadan uppkommit oberoende av alkohol-/drogpåverkan.”²⁵³

Även i detta fall har bolaget infört en presumtion om nedsättning till 100% men har även lämnat utrymme för en skälighetsbedömning. I dessa fall är det alltså inte endast kausaliteten som styr rätten till ersättning och av denna anledning torde detta villkor vara förenligt med lagen.

3.11 Meddelande om att ansvarsbegränsning åberopas

Det är viktigt att konsumenter vet vad deras försäkringsskydd omfattar. Om något förhållande kan föranleda att ersättningen kan komma att nedsättas skall de därför meddelas om detta.

---

²⁵¹ Lindell Frantz, E., Nedsättning av försäkringsersättning, s. 107.

²⁵² Se avsnitt 3.4.3.1.

²⁵³ Länsförsäkringar, nya villkor, (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 78).

Bestämmelserna i 4:10 gäller i de fall då försäkringsgivaren före det att ett försäkringsfall uppstått får kännedom om det förhållande som de vill göra gällande. Det krävs alltså att bolaget har fått faktisk kännedom om ett förhållande som kan föranleda ansvarsfrihet, misstankar innebär inte någon underrättelseplikt.²⁵⁴ Bolagets skyldighet innebär att underrättelse skriftligen skall ske utan oskäligt uppehåll från det att kännedom erhållits till försäkringstagaren och till den som annars kan göra anspråk på ersättning. Rätten att åberopa förhållandet går dock inte förlorad om försäkringstagaren eller den försäkrade förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder.

4 Avslutande reflektioner

4.1 Omfattningsvillkor eller produktfrihet

Det huvudsakliga syftet med denna framställning var att undersöka hur försäkringsvillkoren står sig mot lagens regler om omfattningsvillkor. För att göra detta krävdes att det utreddes vilka villkor 4:11 tar sikte på och vilka situationer som kan tänkas falla utanför. Klart är att lagstiftaren inte haft för avsikt att inskränka försäkringsbolagens frihet att utforma sin försäkringsprodukt och bestämma den risk de vill täcka. Däremot skall det inte vara möjligt att genom ansvarsbegränsningar gå runt de tvingande reglerna om nedsättning i de fall försäkrad har åsidosatt en förpliktelse som anges i lagen.

Att avgöra huruvida en begränsning i försäkringsvillkoren är tillåten eller inte är komplicerat. En förhoppning innan skrivandet började var att det skulle vara möjligt att göra en formel som vid en tillämpning klart kunde visa om ett villkor är begränsande på det sätt som regeln i 4:11 tar sikte på. Detta har dock inte lyckats fullt ut.

Hellner och Bengtsson, som båda skrivit mycket på området, anser inte heller att det är möjligt att låta en enhetlig formel avgöra frågan. De är överens om att det är de villkor som tar sikte på handlande av den försäkrade som kan bli föremål för den tvingande regleringen. I vissa delar skiljer sig deras metoder åt. Hellner kan sägas vara mera komplicerad i sina lösningsförslag då han förordar en mera allsidig bedömning där hänsyn skall tas till en mängd faktorer. När det gäller tveksamma fall bör bland annat analogier från specialregler tillämpas. Han menar också att det är ett tungt vägande skäl för villkorets tillåtlighet om det accepterats i praxis under lång tid. Bengtsson förespråkar en något enklare bedömning. Han menar att starka försäkringsmässiga skäl kan tala för att villkoret skall godtas vid gränsfall. Med detta

---

²⁵⁴ Prop. 2003/04:150 s. 184.

menas att ett undantag som är motiverat av en avsevärt ökad risk bör kunna godtas.²⁵⁵ En fördel med att använda sig av en enklare lösning är att problemet bli mera lätthanterligt. Det skall vara praktiskt möjligt för både försäkringsbolag och domstolar att bedöma frågor av detta slag.

Generellt kan sägas att vi, liksom både Hellner och Bengtsson, anser att det huvudsakligen är villkor som handlar om styrning av den försäkrades handlande som eventuellt kan komma att bedömas enligt regeln om omfattningsvillkor. Kan det konstateras att det begränsande villkoret egentligen stadgar ett handlande av den försäkrade, vilket inte heller är helt lätt, gäller det därefter att inordna villkoret under någon av de förpliktelser som anges i lagen; upplysningsplikt, riskökning, framkallande, säkerhetsföreskrift eller räddningsplikt. Även om detta lyckas kan det ändå vara så att villkoret skall tillåtas på grund av att det främst inte är motiverat av den försäkrades oaktsamhet utan av att risken för försäkringsfall är förhöjd av andra orsaker. Vi anser att det i de flesta fall, även om det är svårt, går att konstatera om regeln har till syfte att dirigera den försäkrade handlande eller om den är motiverad av andra hänsyn. Det är endast i det förra fallet som regeln i 4:11 blir aktuell, i annat fall tillämpas principen om produktfrihet. Försäkringsgivaren skall ha möjlighet att undanta risker som denne inte vill svara för så länge risken beror på ett faktiskt förhållande och inte har att göra med ett icke önskvärt handlande av den försäkrade. Problem uppstår när villkoret både har en handlingsdirigerande funktion och kan sägas innehålla ett undantag motiverat av andra orsaker. I dessa situationer får man väga de försäkringstekniska argumenten mot lagens skyddssyfte. De försäkringstekniska hänsyn som ligger bakom varje villkor varierar och därför blir bedömningen av om begränsningen skall tillåtas eller inte individuell. Hellner har framfört åsikten att det i tveksamma fall skall läggas vikt vid om ett villkor accepterats i praxis under lång tid. Ett sådant synsätt kan sägas gynna rättssäkerheten eftersom konsumenten lättare kan förutse sitt försäkringsskydd. Å andra sidan blir skyddet sämre om villkoren inte följer lagen. Bestämmelsen i 4:11 NFAL innebär visserligen i stort en kodifiering av tidigare praxis men då det numer finns uttryckligt stöd i lag för att underkänna vissa begränsade försäkringsvillkor bör vid en prövning tillåtligheten bedömas utan att allt för stor vikt läggs vid tidigare acceptans.

Exempel på villkor som faller utanför den tvingande regleringen är villkor som undantar vissa risker från försäkringen, till exempel stöld av viss egendom eller stöld från gemensamma utrymmen. I dessa fall beror inte risken på den försäkrades uppträdande utan på

---

²⁵⁵ Se avsnitt 2.7.

andra förhållanden. Försäkringsbolagen kan också undanta skador som orsakats av en viss typ av verksamhet, exempelvis sprängning, eller på viss typ av egendom om undantaget inte ställer några krav på den försäkrade.²⁵⁶ Sådana villkor syftat som sagt till att utesluta vissa risker från försäkringens räckvidd oavsett om den försäkrade visat aktsamhet eller inte. Vissa villkor är svårare att bedöma. Bland annat gäller detta begränsningar för skador på grund av bristande omsorg. Bolagen skall inte förbjudas att undanta risker på grund av att det kan finnas ett samband med brister i omsorg och försiktighet på den försäkrades sida. För att tillämpa de tvingande reglerna bör krävas att risken typiskt sett beror på sådana brister.²⁵⁷ I vissa fall är dock villkoren så allmänt hållna att de inte kan betraktas som föreskrifter om ett särskilt handlande. Då får en prövning göras av i vilken mån villkoret är förenligt med de tvingande reglerna som framgår av lagtexten och motiven. Om det skulle visa sig vara förenligt kan villkoret följas.

Även om ett villkor faller utanför de tvingande reglerna kan det ibland jämkas enligt 36 § avtalslagen om det annars skulle vara oskäligt. Även ifråga om en sådan jämkning kan frågor om försäkringstekniska hänsyn få betydelse. Kan försäkringsvillkoret försvaras ur en försäkringsteknisk synvinkel kan villkoret komma att bedömas som skäligt.²⁵⁸

4.2 Försäkringsvilkorens överensstämmelse med lagen

Som framgått ovan är det svårt att avgöra vilka villkor som faller under den tvingande regleringen. Försäkringsbolagen har gjort vissa ändringar i sina villkor efter att regeln om omfattningsvillkor infördes. Ändringarna är dock inte konsekventa. Till exempel behandlas inte liknande situationer enhetligt i villkoren. När det gäller alkoholvillkor i överfallsskyddet har ändringar till aktsamhetskrav genomförts av endast ett bolag.²⁵⁹ Bedömningen av detta villkor borde bli likadan som bedömningen av alkoholvillkoret i motorfordonsförsäkringen som ändrats av alla bolag utom ett. Även stöld av egendom ur bil och stöld av egendom ur förvaringsskåp torde kunna jämföras men behandlas olika i villkoren. Det finns också exempel på där det införts aktsamhetskrav när en ansvarsbegränsning enligt oss varit tillåten, till exempel undantag för skador orsakade vid biltävling i vissa fall. Det finns som tidigare framgått kvar otillåtna ansvarsbegränsningar i villkoren. Att ändringarna inte är konsekvent genomförda tyder på att den ledning lagstiftaren velat ge med 4:11 inte är tillräckligt tydlig. Möjligen är det så att bolagen anser att det är svårt att avgöra vad som faller in under de

---

²⁵⁶ Se vad som sägs om stölbegärlig egendom och stöld av verktyg och material under avsnitt 3.6.

²⁵⁷ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 139.

²⁵⁸ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt* s. 99 f.

²⁵⁹ TryggHansa, äldre jmf. nya villkor (se Överfallsskydd, bilagan s. 13).

tvingande reglerna. De hade dessutom inte särskilt lång tid på sig att anpassa villkoren och förmodligen kommer vi se fler ändringar i framtiden.

4.3 Har syftet med 4:11 NFAL uppnåtts?

Syftet med införandet av den nya regeln i 4:11 om omfattningsvillkor var som sagt att gränsdragningen mellan villkor om biförpliktelser och villkor som begränsar försäkringens omfattning skulle göras tydligare. Detta som ett led i det övergripande syftet att stärka försäkringstagarnas och övriga ersättningsberättigades ställning i förhållande till försäkringsbolagen. Det skulle förebygga att de tvingande reglerna kringgås genom ansvarsbegränsningar i försäkringsvillkor. På detta sätt skulle rättsläget göras klarare och rättssäkerheten öka på området. Numera finns lagstöd för att tillämpa de tvingande reglerna då dessa kringgåts trots försäkringsvillkors begränsande ordalydelse. Ett förtydligande av när reglerna skall användas har också skett genom att särskilda situationer behandlats i propositionen liksom allmänna uttalanden om reglernas tillämplighet. Det är dock fortfarande väldigt svårt att dra en absolut gräns för de tvingande reglernas omfattning vilket gör att det på sätt och vis kan sägas att rättssäkerheten inte ökat särskilt mycket genom införandet av den nya regeln. Någon sådan otvetydig gräns har dock inte heller lagstiftaren påstått sig kunna åstadkomma.

4.4 Vad innebär ändringarna?

I framställningen har bland annat diskuterats villkor där ändringar från ansvarsbegränsningar till aktsamhetskrav har genomförts. En ändring av ett villkor kan ses som en indikation på att bolaget anser att villkoret behandlar en förpliktelse som anges i fjärde kapitlet. Att ett aktsamhetskrav har införts innebär dock ingen bestämning av vilken tvingande regel som kan bli tillämplig. Ett aktsamhetskrav är inte det samma som en säkerhetsföreskrift och reglerna om säkerhetsföreskrifter blir således inte tillämpliga i alla fall där aktsamhetskrav åsidosatts. För att ett aktsamhetskrav skall anses vara en säkerhetsföreskrift krävs att villkoret innehåller relativt preciserade handlingsföreskrifter. Allmänt hållna krav på att den försäkrade skall vara aktsam uppfyller inte detta krav. I dessa fall kan istället villkoret komma att behandlas enligt reglerna om framkallande av försäkringsfall. Att försäkringsbolagen infört aktsamhetskrav i vissa situationer där det inte handlar om säkerhetsföreskrifter, exempelvis vid skador orsakade av snötryck som borde falla under reglerna om räddningsplikt eller framkallande av försäkringsfall, kan vara en markering från bolagens sida att ersättningen kan komma att

sättas ned även i dessa situationer. Aktsamhetskraven används således ofta för att framhålla att ersättningen kan komma att nedsättas.

Det finns risker för försäkringsbolag om de använder aktsamhetskrav i situationer där en ansvarsbegränsning hade kunnat tillåtas, som i exemplet ovan om biltävling. I de fall då aktsamhetskrav används är sannolikheten högre att villkoret kommer att behandlas enligt de tvingande reglerna eftersom det kan ses som ett tecken på att bolaget vill skydda sig mot skador orsakade genom oaktsamhet hos den försäkrade. Det är i sådana fall svårare att motivera en kraftig nedsättning på grund av försäkringstekniska skäl.

Konsekvensen av åsidosättandet av en förpliktelse är som sagt nedsättning, oavsett om det till exempel är en säkerhetsföreskrift som har försummats eller om försäkringstagaren vårdslöst har framkallat försäkringsfallet. Många gånger har det ingen betydelse vilken regel villkoret faller under eftersom följden alltid är nedsättning. Det finns dock vissa skillnader. Ses kravet som en säkerhetsföreskrift kan ersättningen sättas ned även om försummelsen inte varit grov. Det räcker i dessa fall med att den försäkrade inte följt föreskriften. Vid framkallande av försäkringsfall kan ersättningen sättas ned endast om försummelsen varit grov, såvida inte undantaget i 4:5 3 st. är tillämpligt. Även när det gäller åsidosättande av räddningsplikten krävs att grov eller därmed jämförbar oaktsamhet förekommit. Det är således bättre för konsumenten att ett villkor anses falla under reglerna om framkallande eller räddningsplikt eftersom det är svårare för försäkringsbolagen att göra nedsättning enligt dessa regler. Det faktum att försäkringsbolagen i villkoren förbjudit vissa handlingssätt kan dock leda till att en överträdelse lättare bedöms som grov vårdslöshet eller liknande.²⁶⁰ Trots de ändringar som gjorts från ansvarsbegränsningar till aktsamhetskrav kvarstår problemen med att bestämma vilken tvingande regel som är tillämplig.

4.5 Regelns effekt för konsumenterna

I många delar kan försäkringsskyddet sägas ha stärkts på konsumentområdet efter införandet av NFAL. Vissa skador som tidigare inte enligt villkoren berättigade till ersättning kan numera ersättas i varje fall till viss del. Det har dock konstaterats att det fortfarande många gånger är osäkert vad som gäller för olika försäkringsvillkor. Det kan vara svårt för en enskild försäkringstagare att veta vad som täcks av försäkringen när kanske inte ens erfarna försäkringsmän och domstolar kan avgöra detta. Det är av denna anledning viktigt att villkoren återspeglar lagen så långt möjligt. Att det finns tvingande lagregler som inte får

---

²⁶⁰ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 264.

åsidosättas gentemot en konsument till nackdel mot denne räcker inte för att uppnå rättssäkerhet på området. Det är av stor vikt att villkorens formuleringar inte strider mot de tvingande reglerna även om de skulle visa sig vara utan verkan vid en prövning, eftersom många konsumenter kanske inte söker ersättning på grund av att försäkringsvillkoren anger att försäkringen inte gäller i den aktuella situationen. Detta gäller i alla de fall där otillåtna ansvarsbegränsningar används i villkoren. Gemene man har en begränsad kunskap om lagreglerna och än mindre om vad som sägs i propositionen. De förlitar sig ofta på det som står i försäkringsvillkoren.

Förutom att otillåtna ansvarsbegränsningar inte används är det också viktigt att villkoren är klara och tydliga och inte är motsägelsefulla. I motorfordonsvillkoren finns ett exempel på sådana motstridiga villkor.²⁶¹ I de allmänna reglerna sägs att försäkringen inte gäller i vissa förhållanden samtidigt som det finns specifika regler om säkerhetsföreskrifter med nedsättning som följd för samma situationer. Enligt bolaget har villkoren utformats på detta sätt eftersom de särskilt vill framhålla att de nämnda situationerna, rörande bland annat rattfylleri, i normalfallet inte leder till ersättning från försäkringen. En enskild som inte läser villkoren ingående och som heller inte förstår skillnaden mellan att försäkringen inte gäller och en säkerhetsföreskrift kan uppfatta villkoren som att försäkringen inte alls gäller och därmed inte söka ersättning. I detta specifika fall rör det sig bland annat om situationer som enligt propositionen inte får undantas varför det kan verka än mer omotiverat att använda sig av en sådan dubbeltydighet i villkoren. Bolaget hade istället kunnat ange att förfarandet ofta leder till att ingen ersättning lämnas utan att för den skull formulera det allmänna villkoret om en ansvarsbegränsning.

Villkoren om när identifikation får göras har inte heller ändrats av alla bolag. Vad gäller 4:11 är det som sagt väldigt svårt att utröna vilka villkor som är otillåtna men regeln i 4:8 anger tydligt vilka som får identifieras med den försäkrade. Att villkoren tillåter identifikation i högre utsträckning än lagen kan få negativa effekter för konsumenterna. Detta är säkert något som kommer att ändras efter hand.

En nyhet i NFAL till nackdel för konsumenterna är införandet av subsidiärt ansvar för försäkringsbolagen i ansvarsförsäkringen. Endast ett av bolagen har dock tagit vara på möjligheten att begränsa sitt ansvar i denna del. Vad lagstiftarens tankar och syften bakom införandet av denna regel på konsumentområdet är kan diskuteras då det inte funnits önskemål om detta från försäkringsbranschens håll. Då regeln införs i hemförsäkringen blir

---

²⁶¹ If, nya villkor (se Vagnskadeförsäkring bilagan s. 78, jmf 4.1 med särskilda begränsningar och säkerhetsföreskrifter,). Se också TryggHansa, nya villkor Ansvarsförsäkring bilagan s. 6.

skyddet betydligt sämre för konsumenterna då ersättning från försäkringen endast betalas ut då den försäkrade inte själv kan betala. Detta gäller dock endast vid grov oaktsamhet. Frågan är om lagstiftaren anser att det är fel att kunna försäkra sig mot skadeståndskrav som grundar sig på ett grovt oaktsamt handlande. Ett sådant system drabbar även de skadelidande eftersom regleringen förmodligen kommer att ta längre tid och de måste söka ersättning av den försäkrade först. I denna del kan det bara avvaktas och se om införandet kommer ske längre fram.

4.6 Ändringarnas effekter i realiteten

I många villkor som behandlats föreskrivs att ersättningen sätts ned med 100 % om till exempel en säkerhetsföreskrift åsidosatts. Om sådana villkor tillåts användas direkt i villkoren eller blir norm i vissa situationer betyder det att ändringen från en omfattningsbegränsning till en föreskrift om nedsättning i realiteten inte innebär någon förbättring för den försäkrade. Det finns då fortfarande ingen möjlighet till ersättning. Det spelar ingen roll för en försäkrad om denne blir utan ersättning på grund av att försäkringen inte täcker den aktuella situationen eller att försäkringen gäller men nedsättning alltid görs med 100 %. Enligt de tvingande reglerna skall en skälighetsbedömning göras och villkor som direkt anger 100 % nedsättning utan möjlighet till annan bedömning kan inte anses förenlig med en sådan regel. I propositionen anges till exempel att ersättning ofta inte lämnas då någon kört bil under påverkan. Detta är dock inte samma sak som att ersättning aldrig lämnas utan en prövning skall göras i det enskilda fallet. Det var dessutom orsaken till att dessa situationer skulle behandlas enligt 4:11. Det skulle finnas en möjlighet till ersättning i dessa fall, bland annat när det inte var den försäkrade själv som kört bilen.

I vissa villkor som anger att en 100 % nedsättning görs finns ett tillägg om att ersättningen kan bli mindre beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Ett sådant tillägg kan tänkas vara tillräckligt för att uppfylla kraven på skälighetsbedömning enligt lagen. Det bör då också krävas att en prövning faktiskt görs.

Det är också vanligt att villkor anger att full ersättning kan erhållas om den försäkrade kan visa, alternativt göra sannolikt, att samband saknas mellan beteendet och skadan. Enligt villkoret är det alltså en tillämpning av en kausalitetsregel som är avgörande för om ersättning skall lämnas. Enligt lagen är det dock som sagt en skälighetsbedömning som skall avgöra och olika omständigheter skall beaktas då nedsättningen bestäms. I denna bedömning tas även hänsyn sambandet mellan skadan och åsidosättandet av förpliktelsen. Att ensamt låta

kausaliteten avgöra torde dock ej vara förenligt med lagen. Kausalitetsregeln används i vissa fall i GFAL för att avgöra om den försäkrade har rätt till ersättning men regeln ansågs vid införandet av KFL vara för sträng gentemot konsumenter varför skälighetsbedömningen, som också behölls i NFAL, istället skulle användas. Att låta kausaliteten ensamt avgöra kan dessutom strida mot de tvingande reglerna eftersom det ställs krav på att ett visst mått av oaktsamhet skall ha förelegat. Någon sådan behöver inte ha förekommit bara för att det finns kausalitet mellan handlingen och skadan.

4.7 Lagens effekter för bolagen

Det är svårt att uppskatta den totala effekten av nya lagregler. Relativt klart är ändå att bolagen i ett inledande skede drabbas av ökade administrativa kostnader till följd av att ändringar måste göras i villkoren. De nya reglerna leder som sagt till att det numera finns lagstöd som gör att försäkringen kommer att ersätta en del skador som tidigare undantagits. Detta kan säkert leda till ökade kostnader vad gäller skaderegleringen för försäkringsbolagen. Men som tidigare nämnts ökade inte kostnaderna nämnvärt vid införandet av KFL. Denna lag innebar dessutom mycket större förändringar på konsumentförsäkringarnas område i förhållande till de ändringar som nu gjorts. I vissa speciella fall kan det dock tänkas att det kan bli svårt eller omöjligt att försäkra en risk om ett villkor tolkas på ett speciellt sätt. Om bolagen befarar att de tvingande reglerna kommer leda till ökade kostnader kan de ta det i beaktande vid premiesättningen. En viss höjning kan försäkringstagarna antas acceptera om det medför ett högre skydd.²⁶² Många gånger kan det också säkert vara så att ett villkor i en speciell försäkring spelar så liten roll att det egentligen är ekonomiskt obetydligt för försäkringsbolaget hur det tolkas.²⁶³ Det kan dock få stor betydelse för en enskild individ som är beroende av sitt försäkringsskydd vid skada.

4.8 Finns det möjlighet att undkomma de tvingande reglerna?

Eftersom många omfattningsbestämmelser kommer att underkännas och tolkas enligt de tvingande reglerna kan det tänkas att bolagen söker andra vägar för att begränsa räckvidden av försäkringen. Ett sätt att inskränka omfattningen av försäkringen är, som tidigare nämnts, att helt undanta vissa risker där de tvingande reglerna kan tänkas få stor effekt. Istället för att ha ett aktsamhetskrav kan försäkringsbolaget i vissa fall ange att risken inte täcks alls. Det

---

²⁶² Bengtsson, *Försäkringsavtalsrätt*, s. 247.

²⁶³ Bengtsson, B., *Försäkringsteknik och civilrätt*, s. 48-49.

kan exempelvis göras genom att bolaget undantar stöldbegärlig egendom från stöld ur bil och förvaringskåp helt och hållet. På detta sätt undviks de tvingande reglerna som skulle ha kommit in i bilden om sådan egendom undantogs endast då den ej hållits inlåst till exempel. Ett sådant förfarande kan leda till att skyddet istället inskränks för konsumenterna. Ett annat exempel kan vara att försäkringen inte täcker skador orsakade av snötryck. Det krävs då alltså att denna typ av skador aldrig ersätts för att undantaget skall accepteras. Det kan inte göras beroende av handlande från den försäkrades sida. I sådana fall kan den försäkrade aldrig få ersättning för vissa typer av skador. Om undantag tilläts skulle de istället få ersättning om ingen oaktsamhet förekommit, till exempel om de låst in egendomen och den senare blir stulen. Det skulle kunna tänkas att skyddet kan komma att inskränkas på detta sätt om bolagen befarar att de tvingande reglernas räckvidd kommer att bli för kostsam. Att helt undanta risker oberoende av deras uppkomst på detta sätt kan bolagen göra eftersom det faller under produktfriheten. Meningen med den nya regeln är som sagt inte att principen om produktfrihet skall bortfalla. Någon sådan tendens går dock inte än så länge att utläsa på konsumentområdet och det är inte heller säkert att något sådant kommer att ske längre fram. Å andra sidan är det svårt att uttala sig om eftersom lagen inte varit i kraft så länge att dess effekter för bolagen går att mäta. Enligt Bengtsson kan försäkringstekniska problem oftast lösas så länge behovet från försäkringstagarna att teckna försäkring är tillräckligt stort.²⁶⁴

---

²⁶⁴ Bengtsson, B., *Försäkringsavtalsrätt*, s. 144.

Källförteckning

Offentligt tryck

Regeringens proposition 2003/04:150 Ny försäkringsavtalslag

Regeringens proposition 1979/80:9 om konsumentförsäkringslag, m. m

Författningar

Försäkringsavtalslag (2005:104)

Lag (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden

Konsumentförsäkringslag (1980:38)

Lag (1927:77) om försäkringsavtal

Lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

Rättsfall och övriga avgöranden

NJA 1984 s. 829

Allmänna Reklamationsnämnden

Avgörande 2000-06-29; 2000 - 0013

Avgörande 1998-07-13; 1998 - 0379

Avgörande 1997-09-23; 1997 - 0255

Avgörande 1997-10-29; 1997 - 2125

Avgörande 1997-10-29; 1997 - 2070

Skadeförsäkringens villkorsnämnd

Avgörande s46/1976

Litteratur

Baur, Anna Carolina, och Roos Carl Martin, *Vad täcker hemförsäkringen*, PA Norstedt & Söners förlag, Lund 1979

Bengtsson, Bertil, *Försäkringsavtalsrätt*, Upplaga 1:1, Norstedts Juridik, Stockholm 2006.

Bengtsson, Bertil, *Försäkringsrätt – några huvudlinjer*, 7:e upplagan, Norstedts Juridik AB, Stockholm 2005.

Bengtsson, Bertil, *Försäkringsteknik och civilrätt*, upplaga 1:1, Norstedts Juridik AB, Stockholm 1998.

Hellner, Jan, *Försäkringsrätt*, Andra omarbetade upplagan, Försäkringsjuridiska Föreningens Publikation nr.15, Lund 1965.

Hellner, Jan, *Selected Essays On Insurance Law, Exclusions of risks and duties imposed on the insured*, Försäkringsjuridiska Föreningens Publikation nr.22, Klippan 1977.

Lindell Frantz, Eva, *Nedsättning av försäkringsersättning*, Nerenius & Santérus Förlag AB, 1998 Tierp.

Artiklar

Bengtsson, Bertil, *Nyheter i 2005 års försäkringsavtalslag; en översikt*,
NFT 2/2005

Bengtsson, Bertil, *2005 års försäkringsavtalslag: Mera om
omfattningsbestämmelser*, NFT 3/2005

Strömbäck, Erland, *Något om den renoverade försäkringsavtalslagen*, Juridisk
Tidskrift Nr 2 2004/05

Övrigt

Försäkringsförbundets kvartalsstatistik nr 2/2006 – 1: a kvartalet 2006.

Se bilaga 1 och 2 för information om vilka försäkringsvillkor som använts.

Bilaga
Försäkringsvillkor

Innehållsförteckning

Motivering urval	s. 2
Statistik – Villahemförsäkring	s. 3
Statistik – Motorfordonsförsäkring	s. 4
Ansvarsförsäkring	s. 5
Rättsskydd	s. 7
Överfallsskydd	s. 11
Rån	s. 14
Stöld och skadegörelse i bostad och biutrymmen till bostad	s. 18
Stöld i gemensamhetsutrymme	s. 24
Stöld och skadegörelse i annan lokal/skåp	s. 27
Stöld ur bil	s. 31
Medförd egendom	s. 35
Transport- och trafikskador	s. 39
Reseskydd	s. 43
Upplysningsplikt och riskökning	s. 51
Identifikation	s. 56
Snötryck	s. 58
Läckage	s. 62
Byggnad under uppförande	s. 67
Allmänna nedsättningsvillkor	s. 69
Vagnskadeförsäkring	s. 77
Nedsättningsvillkor vagnskada	s. 83

Motivering av urval

I bilagan finns utvalda försäkringsvillkor från sju olika bolag. Bilagan innehåller både villahem- och vagnskadeförsäkringsvillkor. Försäkringsbolagen har valts utifrån Försäkringsförbundets statistik angående marknadsandelar. Marknadsandelarna för de olika bolagen framgår av uppställningen på sida 3-4. Ett av bolagen, TENNANT, finns dock inte med i denna statistik men finns med i jämförelsen eftersom vi ansåg att det kunde vara intressant att se hur bolagets villkor står sig i förhållande till de större bolagens.

De försäkringsvillkor som finns upptagna i bilagan är sådana som kan diskuteras utifrån fjärde kapitlet NFAL med fokus på bestämmelsen om omfattningsvillkor i 4:11. Jämförelsen åskådliggör hur de olika bolagen valt att lösa olika situationer men kan inte användas i syfte att utläsa det fullständiga försäkringsskydd som respektive bolag erbjuder. Alla försäkringsvillkor som finns i bilagorna diskuteras inte i framställningen. Villkoren är återgiva i fulltext endast då det är av intresse för studien. Bilagorna är inte heller uttömmande, det kan finnas andra villkor vars tillåtlighet kan ifrågasättas.

Villahemförsäkring

Länsförsäkringar:

Marknadsandel ²⁶⁵	40,7%
Äldre villkor	2005:1
Nya villkor	2006:2

Folksam:

Marknadsandel	27,9%
Äldre villkor	1 januari 2004
Nya villkor	1 januari 2006

If:

Marknadsandel	12,5%
Äldre villkor	maj 2004
Nya villkor	1 maj 2006-12-18

Moderna Försäkringar:

Marknadsandel	1%
Äldre villkor	20040401
Nya villkor	20060401

TENNANT:

Marknadsandel	ingen uppgift
Äldre villkor	20050101
Nya villkor	20060101

TryggHansa:

Marknadsandel	11,8%
Äldre villkor	20030101
Nya villkor	20060101

Dina Försäkringar:

Marknadsandel	6%
Äldre villkor	20030101
Äldre Allmänna villkor	20050601
Nya villkor	20050601
Nya Allmänna villkor	20060101

---

²⁶⁵ För samtliga bolag gäller marknadsandelsuppgifterna per 31/3 2006. Uppgifterna är hämtade från Försäkringsförbundets kvartalsstatistik nr 2/2006 – 1: a kvartalet 2006. Siffrorna gäller villahemförsäkring.

Motorfordonsförsäkring

Länsförsäkringar:

Antal försäkrade fordon ²⁶⁶	ca 2,4 miljoner
Äldre villkor	20050101
Nya villkor	20060101

Folksam:

Antal försäkrade fordon	ca 1,1 miljoner
Äldre villkor	1 maj 2005
Nya villkor	1 januari 2006

If:

Antal försäkrade fordon	ca 1,5 miljoner
Äldre villkor	juli 2005
Nya villkor	januari 2006

TENNANT

Antal försäkrade fordon	ingen uppgift
Äldre villkor	20050101
Nya villkor	1 januari 2006

TryggHansa:

Antal försäkrade fordon	ca 1,1 miljoner
Äldre villkor	030101
Nya villkor	060401

Dina Försäkringar:

Antal försäkrade fordon	ca 200 000
Äldre villkor	20030801
Nya villkor	20060101

Moderna Försäkringar har bortsetts från i denna del då det endast går att försäkra fordon hos försäkringsbolaget via medlemskap i intresseorganisation fram till årsskiftet 2006/2007.

---

²⁶⁶ Uppgifterna är hämtade från Försäkringsförbundets statistikrapport nr 2/2006 – 1:a kvartalet 2006. Enligt rapporten finns totalt 6 395 972 försäkrade fordon.

Ansvarsförsäkring

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 7 Skador som aldrig ersätts genom försäkringen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Om du framkallat försäkringsfallet med uppsåt får du ingen ersättning för egen del. <p>s.19 Gäller ej</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada på hotellrum, annan hyrd eller lånad bostad som orsakats av slitage eller vanvård. - skada som uppstått i samband med att du utfört straffbar uppsåtlig gärning. 	<p>C2, Skada orsakad med uppsåt ersätts inte.</p> <p>C6, Ifråga om hyrd bostad gäller försäkringen för skada på byggnaden.</p> <p>Försäkringen gäller inte i något fall för skada genom slitage eller vanvård.</p>	<p>7.2 Försäkringen gäller inte: När kravet gäller Skada som hänt när du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning som skulle kunna leda till fängelse</p> <p>7.2.1 I fråga om hyrd eller lånad bostad. Om skada uppkommit genom slitage eller vanvård omfattas den inte.</p>	<p>11.4 Vi betalar inte skada</p> <ul style="list-style-type: none"> - som uppstått i samband med att försäkrad person utfört uppsåtlig gärning som enligt svensk lag objektivt sett kan leda till fängelse. - som du vållat uppsåtligen. <p>Vi betalar inte skada som uppkommit genom slitage eller vanvård.</p>
Nya villkor	<p>s. 7 Skador som aldrig ersätts genom försäkringen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Om du framkallat försäkringsfallet med uppsåt får du ingen ersättning för egen del. <p>s.19 Gäller ej</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada på hotellrum, annan hyrd eller lånad bostad som orsakats av slitage eller vanvård. - skada som uppstått i samband med att du utfört straffbar uppsåtlig gärning 	<p>C2: Skada som du orsakat med uppsåt ersätts inte och inte heller skada som uppstår i samband med att du utför uppsåtlig gärning som enligt lag kan leda till fängelse ersätts inte.</p> <p>C6 :Ifråga om hyrd bostad gäller försäkringen för skada på byggnaden.</p> <p>Försäkringen gäller dock inte i något fall för skada genom slitage eller vanvård.</p>	<p>7.2 Försäkringen gäller inte: skada som du uppsåtligen förorsakat eller som hänt när du gjort dig skyldig uppsåtlig gärning som skulle kunna leda till fängelse.</p> <p>7.2.1 I fråga om hyrd eller lånad bostad. Om skada uppkommit genom slitage eller vanvård omfattas den inte.</p>	<p>11.4 Vi betalar inte skada</p> <ul style="list-style-type: none"> - som uppstått i samband med att försäkrad person utfört uppsåtlig gärning som enligt svensk lag objektivt sett kan leda till fängelse. - som du vållat uppsåtligen. <p>Vi betalar inte skada som uppkommit p.g.a. slitage eller vanvård.</p>

	Tenant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	s.30 Skada orsakad med uppsåt ersätts inte . s.31 Försäkringen gäller dock inte i något fall för skada genom slitage eller vanvård.	s.41 Försäkringen ersätter inte Skada som du orsakar genom uppsåtlig handling samt skada som uppstår i samband med att du utför uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till fängelse. Skada på bostad, lokal eller hotellrum Försäkringen ersätter inte Skada till följd av slitage eller vanvård. Skada på fast inredning och hushållsmaskin, som du är skyldig att underhålla, i bostadsrätt	11.2 Vad försäkringen inte gäller för. Försäkringen gäller inte för skada som uppstått i samband med att du utfört en straffbar uppsåtlig gärning. 11.2.1 Skada på hyrd bostad Försäkringen gäller inte för skada pga. slitage eller vanvård.	
Nya villkor	s.30 Skada orsakad med uppsåt ersätts inte . s.31 Försäkringen gäller dock inte i något fall för skada genom slitage eller vanvård..	s.43 Försäkringen ersätter inte Skada som du orsakar genom uppsåtlig handling eller genom grov vårdslöshet samt skada som uppstår i samband med att du utför uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till fängelse. Skada på bostad, lokal och hotellrum Försäkringen ersätter inte Skada till följd av slitage eller vanvård. Skada på fast inredning och hushållsmaskin, som du är skyldig att underhålla, i bostadsrätt. s. 86 Vid ansvarsförsäkring tillämpas inte bestämmelserna om nedsättning av ersättning för skada som orsakats eller förvärrats genom grov vårdslöshet eller vid brott mot reglerna om säkerhetsföreskrifter och räddningsplikt i förhållande till den skadelidande. Om den försäkrade inte enligt någon författning är skyldig att ha någon ansvarsförsäkring som omfattar skadan, är Trygg-Hansa skyldigt att lämna ersättning bara i den utsträckning denna inte kan utges av den försäkrade.	11.3 Försäkringen ersätter inte Skada som du orsakar genom straffbar uppsåtlig handling. 11.3.2 Ersättning lämnas för skada som orsakats genom uppsåtlig handling eller skada som uppstår i samband med att försäkrad utför uppsåtlig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse endast då denne är - i ett sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken - under 12 år Skada på hyrd eller lånad bostad eller lokal. Ersätter inte slitage eller vanvård. Ersätter inte skada på fast inredning och hushållsmaskin som du är skyldig att underhålla.	

Rättsskydd

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 20 Gäller inte för tvist - om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad.</p> <p>- utomlands om du inte först inhämtat vårt godkännande i valet av ombud.</p> <p>Gäller om du företräds av ett ombud i tvisten, se avsnitt <i>Krav på ombud</i> sidan 21</p> <p>s. 21, Krav på ombud Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till din bostadsort och ärendets natur. Ditt ombud ska vara - advokat eller jurist anställd på advokatbyrå eller - annan lämplig person</p> <p>Prövning enligt andra punkten ovan av ombuds lämplighet görs av Försäkringsbolagens Rättsskyddsämnd.</p>	<p>C12 Försäkringen gäller inte för tvister där du inte har ett befogat intresse av att få din sak behandlad</p> <p>C17 För att få rättsskydd måste du alltid anlita ett ombud. Denne skall vara verksam nära din bostadsort eller den ort där förhandling sker. Ditt ombud ska vara advokat eller biträdande jurist anställd på advokatbyrå. Du kan även anlita annat lämpligt ombud under förutsättning att denne efter en lämplighetsprövning godkänts av Försäkringsbolagens rättsskyddsämnd.</p>	<p>8.2 Dessa tvister gäller inte försäkringen för - om du inte har ett befogat intresse av att få din sak behandlad.</p> <p>8.3 Ombud För att försäkringen skall gälla måste du anlita ett ombud. Ombudet skall vara lämpligt med hänsyn till din bostadsort, ärendets natur och</p> <p>1, vara ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat eller</p> <p>2, kunna visa att han någon gång under de tre senaste åren förordnats till biträde enligt rättshjälpslagen i tvist av liknande beskaffenhet och fortfarande är lämpligt som sådant biträde eller</p> <p>3, på annat tillfredsställande sätt kunna visa att han har lämplighet för uppdraget. I tvist som handläggs utomlands måste du anlita ombud som If godkänner. Prövning av ombuds lämplighet enligt 2 och 3 görs av Försäkringsbolagens Rättsskyddsämnd. Ombudet måste förbinda sig att godta nämndens prövning av arvode och övriga kostnader i händelse av tvist.</p>	<p>J3 Försäkringen gäller inte för tvist om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad.</p> <p>J4 För att försäkringen skall gälla måste du anlita ombud. Denne måste vara lämplig med hänsyn till din bostadsort, domstolsorten och ärendets natur samt</p> <p>1, vara ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat eller på advokatbyrå</p> <p>2, kunna visa att han har särskild lämplighet för uppdraget. Prövningen av ombuds lämplighet görs av Försäkringsbolagens Rättsskyddsämnd</p> <p>En förutsättning för att du skall få anlita ombud enligt punkt 2 är att ombudet har förbundit sig att i händelse av tvist godta Försäkringsbolagens Rättsskyddsämnds prövning av hans arvode och kostnader. I tvist som handläggs utomlands måste du anlita ombud som vi godkänner.</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 20 Gäller inte för tvist - om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad. - utomlands om du inte först inhämtat vårt godkännande i valet av ombud Gäller om du företräds av ett ombud i tvisten, se avsnitt <i>Krav på ombud</i> sidan 21 s. 21, Krav på ombud Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till din bostadsort och ärendets natur. Ditt ombud ska vara - advokat eller jurist anställd på advokatbyrå eller - annan lämplig person Prövning enligt andra punkten ovan av ombuds lämplighet görs av Försäkringsbolagens Rättsskyddsämnd.</p>	<p>C12 Försäkringen gäller inte för tvister där du inte har ett befogat intresse av att få din sak prövad. C17 För att få rättsskydd måste du alltid anlita ett ombud. Denne skall vara verksam nära din bostadsort eller den ort där förhandling sker. Ditt ombud ska vara advokat eller biträdande jurist anställd på advokatbyrå. Du kan även anlita annat lämpligt ombud under förutsättning att denne efter en lämplighetsprövning godkänts av Försäkringsbolagens rättsskyddsämnd.</p>	<p>8.3 För att försäkringen skall gälla måste du anlita ett ombud. Ombudet skall vara lämpligt med hänsyn till din bostadsort, ärendets natur och 1, vara ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat eller 2, kunna visa att han någon gång under de tre senaste åren förordnats till biträde enligt rättshjälpslagen i tvist av liknande beskaffenhet och fortfarande är lämpligt som sådant biträde eller 3, på annat tillfredsställande sätt kunna visa att han har lämplighet för uppdraget. I tvist som handläggs utomlands måste du anlita ombud som If godkänner. Prövning av ombuds lämplighet enligt 2 och 3 görs av Försäkringsbolagens Rättsskyddsämnd. Ombudet måste förbinda sig att godta nämndens prövning av arvode och övriga kostnader i händelse av tvist.</p>	<p>J5, Försäkringen gäller inte för tvist om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad. J6, För att försäkringen skall gälla måste du anlita ombud. Denne måste vara lämplig med hänsyn till din bostadsort, domstolsorten och ärendets natur samt vara ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat eller på advokatbyrå eller kunna visa att han har särskild lämplighet för uppdraget. En förutsättning för att du skall få anlita ombud som inte är knuten advokatbyrå är att ombudet förbundet sig att i händelse av tvist godta Försäkringsbolagens Rättsskyddsämnds prövning av hans arvode och övriga kostnader i ärendet.</p>
--------------------	--	---	---	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s. 32 Rättsskyddet gäller inte för tvister - där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad s.33 Ombud</p> <p>För att få rättsskydd måste du alltid anlita ett ombud. Ombudet ska vara verksamt nära din bostadsort eller den ort där förhandling sker. Ditt ombud ska vara advokat eller biträdande jurist anställd på advokatbyrå. Du kan även anlita annat lämpligt ombud under förutsättning att ombudet efter en lämplighetsprövning godkänts av Försäkringsbolagens rättsskydds nämnd.</p>	<p>Försäkringen gäller inte för tvist: 2.2.16 – om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad. 3 Ombud</p> <p>För att försäkringen skall gälla krävs att du, genom utställande av rättegångsfullmakt, anlitar ombud att företräda dig i förhandlingar och rättegång. Ombud skall vara lämpligt med hänsyn till tvistens beskaffenhet, omfattning och den ort där du är bosatt eller orten där tvisten är föremål för prövning. Ombudet skall även vara</p> <ul style="list-style-type: none"> - ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat, eller - ha godkänts av Försäkringsbolagens Rättsskydds nämnd och ha godkänt kraven på redovisning av arvode och kostnader enligt punkt 4.1.8. <p>Godkännande krävs även av biträdande jurist som lämnat anställning hos advokat och fortsätter handläggningen av uppdrag som mottagits av denne under anställningen.</p> <p>Motsvarande gäller ombud vars medlemskap i Advokatsamfundet upphört. En förutsättning för att du skall få anlita ombud, som inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå är att ombudet förbundit sig att i händelse av tvist godta Försäkringsbolagens Rättsskydds nämnds prövning av arvode och övriga kostnader i ärendet.</p>	<p>12.4 Försäkringen gäller inte för tvist, Om du inte har ett befogat intresse av att få din sak behandlad</p> <p>12.6 För att försäkringen skall gälla måste du anlita ett ombud. Ombudet skall vara lämpligt med hänsyn till din bostadsort, till ärendets natur och</p> <ol style="list-style-type: none"> 1, vara ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat eller 2, vara förordnad till biträde enligt rättshjälpslagen i tvisten 3, kunna visa att han någon gång under de tre senaste åren förordnats till biträde enligt rättshjälpslagen i tvist av liknande beskaffenhet och fortfarande är lämpligt som sådant biträde, eller 4, på annat tillfredsställande sätt kunna visa att han har lämplighet för uppdraget. <p>I tvist som handläggs utomlands måste du anlita ombud som vi godkänner. Prövning av ombuds lämplighet enligt 3 och 4 görs av Försäkringsbolagens Rättsskydds nämnd. Ombudet måste förbinda sig att godta nämndens prövning av arvode och övriga kostnader i ärendet.</p>	

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 32 Rättsskyddet gäller inte för tvister - där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad</p> <p>s.33 Ombud För att få rättsskydd måste du alltid anlita ett ombud. Ombudet ska vara verksamt nära din bostadsort eller den ort där förhandling sker. Ditt ombud ska vara advokat eller biträdande jurist anställd på advokatbyrå. Du kan även anlita annat lämpligt ombud under förutsättning att ombudet efter en lämplighetsprövning godkänts av Försäkringsbolagens rättsskyddsnämnd</p>	<p>Försäkringen gäller inte för tvist</p> <p>2.2.16 – om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad.</p> <p>3 Ombud. För att försäkringen ska gälla krävs att du, genom utställande av rättegångsfullmakt, anlitar ombud att företräda dig i förhandlingar och rättegång. Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till tvistens beskaffenhet och omfattning och den ort där du är bosatt eller orten där tvisten är föremål för prövning. Ombudet ska även vara advokat eller jurist anställd hos advokat, eller godkänt av Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd och ha godkänt kraven på redovisning av arvode och kostnader enligt punkt 4.1.9 samt inneha F-skattesedel. Ombudet måste begära godkännande hos Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd i samband med att denne påbörjar arbetet i det ärende där försäkringen ska utnyttjas. Godkännande av Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnd krävs även av biträdande jurist som lämnat anställning hos advokat och fortsätter handläggningen av uppdrag som mottagits av denne under anställningen. Motsvarande gäller ombud vars medlemskap i Advokatsamfundet upphört. En förutsättning för att du ska få anlita ombud, som inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå är att ombudet förbundet sig att i händelse av tvist godta Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnds prövning av arvode och övriga kostnader i ärendet.</p>	<p>12.4. Försäkringen gäller inte för följande tvister</p> <p>t, Tvist om du inte har ett befogat intresse av att få din sak behandlad</p> <p>12.3, För att försäkringen skall gälla krävs att du företräds av ett ombud i tvisten. Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till tvistens beskaffenhet, omfattning och den ort där du är bosatt eller den ort där tvisten är föremål för prövning. Ombudet ska också vara ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat eller ha godkänts av försäkringsbolagens rättsskyddsnämnd och ha godkänt våra krav på redovisning av arvode och kostnader. Godkännande krävs även av biträdande jurist som lämnat anställning hos advokat och fortsätter handläggningen av uppdrag som mottagits av denne under anställningen. Motsvarande gäller ombud vars medlemskap i Advokatsamfundet har upphört. En förutsättning för att du skall få anlita ombud som inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå är att ombud förbundet sig att i händelse av tvist godta Försäkringsbolagens Rättsskyddsnämnds prövning av arvode och övriga kostnader i ärendet.</p>	
--------------------	--	---	--	--

Överfallsskydd

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s.22 Gäller inte för skada som du</p> <ul style="list-style-type: none"> - har tillfogats när du var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska medel. <p>Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott</p> <ul style="list-style-type: none"> - har tillfogats av någon som haft tillåtelse att vistas i bostaden, eller tagit sig in med en nyckel som denne haft tillåtelse att inneha. Har gärningsmannen blivit insläppt gäller försäkringen bara om denne använt tvång eller hot för att komma in. – har tillfogats när du utan skäl原因 utsatt dig för risken att skadas. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott – har tillfogats i samband med att du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller högre straff. 	<p>A61, Försäkringen gäller inte</p> <ul style="list-style-type: none"> - Om du utan skäl原因 anledning utsätter dig för risken att skadas, även om skadan blir allvarligare än du kunnat förutse. Detta undantag tillämpas ej vid sexualbrott. - Om du skadas när du är påverkad av alkohol, sömnmedel, narkotika eller annat berusningsmedel, såvida du inte kan visa att skadehändelsen saknar samband med denna påverkan. Detta undantag tillämpas ej vid sexualbrott. <p>försäkringen enligt A2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Om skadehändelsen har samband med brottslig handling som du utför eller har utfört. <p>Överfallsskyddet gäller inte heller om ditt deltagande i brottslig handling är i form av medverkan, försök förberedelse eller stämpling.</p>	<p>9.2, Försäkringen gäller inte om du (eller nära anhörig som dödat)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vid tillfället var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska preparat (om du inte kan visa att skadan saknar samband med detta). - Vid tillfället själv gjort något som är straffbart - Utan skäl原因 utsatt dig för risk att skadas. 	<p>K1, Vi betalar inte skada som du tillfogats</p> <ul style="list-style-type: none"> - När du var påverkad av alkohol, narkotika, annat berusningsmedel eller sömnmedel, om du inte kan göra sannolikt att det saknas samband mellan din skada och denna påverkan. - När du utan skäl原因 anledning utsatt dig för risken att skadas. - I samband med att du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller fängelse.

<p>Nya villkor</p>	<p>s.22 Gäller inte för skada som du - har tillfogats när du var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska medel. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott - har tillfogats när du utan skälig anledning utsatt dig för risken att skadas. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott. - har tillfogats i samband med att du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller högre straff</p>	<p>A61 Försäkringen gäller inte - Om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas, även om skadan blir allvarligare än du kunnat förutse. Detta undantag tillämpas ej vid sexualbrott. -Om du skadas när du är påverkad av alkohol, sömnmedel, narkotika eller annat berusningsmedel, såvida du inte kan visa att skadehändelsen saknar samband med denna påverkan. Detta undantag tillämpas ej vid sexualbrott. - Om skadehändelsen har samband med brottslig handling som du utför eller har utfört. Överfallsskyddet gäller inte heller om ditt deltagande i brottslig handling är i form av medverkan, försök förberedelse eller stämpling.</p>	<p>9.2 Försäkringen gäller inte om du (eller nära anhörig som dödsats) - vid tillfället var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska preparat (om du inte kan visa att skadan saknar samband med detta). Detta undantag tillämpas inte vid sexualbrott. - Själv gjort något straffbart och som har samband med skadan - Utan skälig anledning utsatt sig för risk att skadas. Detta undantag tillämpas inte vid sexualbrott</p>	<p>K1 Vi betalar inte skada som du tillfogats - När du var påverkad av alkohol, narkotika, annat berusningsmedel eller sömnmedel, om du inte kan göra sannolikt att det saknas samband mellan din skada och denna påverkan. - När du utan skälig anledning utsatt dig för risken att skadas. - I samband med att du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller fängelse.</p>
--------------------	---	--	--	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>S.7. Försäkringen ersätter inte</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada som uppkommit när du var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska medel, om du inte kan visa att samband saknas mellan denna påverkan och din skada. -skada som uppstått när du utan skälig anledning utsatt dig för risken att skadas. - skada som uppkommit i samband med att du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning, som är straffbar enligt svensk lag. 	<p>s.35 Försäkringen ersätter inte skada</p> <ul style="list-style-type: none"> - om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas - om du är påverkad av alkohol eller narkotika. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan denna påverkan och skadan - om den har samband med eller om du drabbas av den när du utför eller medverkar till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse 	<p>13.4 Ersättning från försäkringen lämnas inte i följande fall</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada som den försäkrade tillfogats när han varit påverkad av berusnings-, sömn- eller narkotiska medel, såvida han inte kan visa att samband saknas mellan denna påverkan och skadan. - skada som uppstått när den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas. - skada som uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd. 	
Nya villkor	<p>S.13 Försäkringen ersätter inte</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada som uppkommit när du var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska medel, om du inte kan visa att samband saknas mellan denna påverkan och din skada. -skada som uppstått när du utan skälig anledning utsatt dig för risken att skadas. - skada som uppkommit i samband med att du gjort dig skyldig till uppsåtlig gärning, som är straffbar enligt svensk lag. 	<p>s. 37 Försäkringen ersätter inte skada</p> <ul style="list-style-type: none"> - om den har samband med att eller om du drabbas av den när du utför eller medverkar till uppsåtlig brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse. <p>Aktsamhetskrav</p> <p>Ersättningen kan sättas ned om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas. Den kan också sättas ned om du genom att vara påverkad av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel utsätter dig för risken att skadas. Normalt sätts ersättningen ned med 25 %. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan alkoholpåverkan och skadan.</p>	<p>13.1 Ersättning från försäkringen lämnas inte i följande fall</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada som den försäkrade tillfogats när han varit påverkad av berusnings-, sömn- eller narkotiska medel, såvida han inte kan visa att samband saknas mellan denna påverkan och skadan. (tillämpas inte vid sexualbrott) - skada som uppstått när den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas. (tillämpas inte vid sexualbrott). - skada som uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd. 	

Rån

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor</p> <p>Gäller</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. - kontanter - vid rån och väskryckning <p>Aktsamhetskrav</p> <p>- Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras.</p> <p>Nedsättning</p> <p>Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och s minskas.</p> <p>Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47. (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats.)</p>	<p>A19 Vi ersätter stöld och skadegörelse vid rån och överfall eller då egendomen med våld rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.</p>	<p>3.3.D. 1 Försäkringen gäller för</p> <p>Stöld/skada i samband med att du utsatts för rån eller väskryckning (när egendom med våld rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden).</p>	<p>E 8 Stöld och skadegörelse vid rån, väskryckning och överfall.</p> <p>Försäkringen gäller för egendom som stulits i samband med rån eller för egendom som ryckts ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattat stölden.</p> <p>Ersättning lämnas också om egendomen blivit skadad vid överfall.</p> <p>Undantag</p> <p>Vi lämnar inte ersättning för förlust eller skada som inträffat</p> <ul style="list-style-type: none"> - när du var påverkad av alkohol, narkotika, annat berusningsmedel eller sömnmedel såvida du inte kan visa att skadan saknar samband med denna påverkan. - när du utan skälig anledning utsatt dig för risken för förlust eller skada.

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor Gäller - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. - kontanter - vid rån och väskryckning Aktsamhetskrav - Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras. Nedsättning Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och s minskas. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47. (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats.)</p>	<p>A19 Vi ersätter stöld och skadegörelse vid rån och överfall eller då egendomen med våld rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.</p>	<p>3.3.D. 1 Försäkringen gäller för Stöld/skada i samband med att du utsatts för rån eller väskryckning (när egendom med våld rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden).</p>	<p>E 8 Stöld och skadegörelse vid rån, väskryckning och överfall. Försäkringen gäller för egendom som stulits i samband med rån eller för egendom som ryckts ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattat stölden. Ersättning lämnas också om egendomen blivit skadad vid överfall. Undantag Vi lämnar inte ersättning för förlust eller skada som inträffat - när du var påverkad av alkohol, narkotika, annat berusningsmedel eller sömnmedel såvida du inte kan visa att skadan saknar samband med denna påverkan. - när du utan skäligen anledning utsatt dig för risken för förlust eller skada.</p>
--------------------	--	---	--	---

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s.3 Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse vid rån och överfall eller då egendomen med våld rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.</p>	<p>s.14 Försäkringen ersätter Stöld av och skadegörelse på egendom som du har med dig utanför bostad, vid resa eller annan färd. Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort ersätts dock endast i samband med rån, överfall eller då egendomen rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.</p> <p>Försäkringen ersätter inte Om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas. Om du är påverkad av alkohol eller narkotika. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan denna påverkan och skadan.</p>	<p>10.2 .1.F Försäkrade skadehändelser Stöld och skada i samband med att du utsätts för -överfall - rån -väskryckning Väskryckning = när egendom rycks ifrån dig. En förutsättning är att du omedelbart uppfattar stölden.</p> <p>10.2.2 Försäkringen gäller inte för skada - om du vid tillfället var påverkad av alkohol, sömnmedel eller narkotiska preparat (om du inte kan visa att skadan saknar samband med det). - om du utan skälig anledning utsatt dig för risken att skadas.</p>	

<p>Nya villkor</p>	<p>4.1.4 Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse vid rån och överfall eller då egendomen med våld rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.</p>	<p>s. 16 Försäkringen ersätter Stöld av och skadegörelse på egendom i samband med rån, överfall eller då egendomen rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden. Försäkringen ersätter inte Om skadan har samband med att eller om du drabbas av den när du utför eller medverkar till uppsåtlig brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse. Aktsamhetskrav Du ska ta hand om egendomen på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte stjäls eller skadas. Hur högt aktsamhetskraven ställs beror bland annat på egendomens art och värde. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Ersättningen kan även sättas ned om du utan skälig anledning utsätter din egendom för risken att skadas. Den kan också sättas ned om du genom att vara påverkad av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel utsätter din egendom för risk att skadas. Normalt sätts ersättningen ned med 25 %. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan alkoholfpåverkan och skadan.</p>	<p>10.2.1.9 Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom - som stjäls eller skadas i samband med rån, - som rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden - som blir skadad i samband med överfall</p>	
--------------------	---	---	--	--

Stöld och skadegörelse i bostad och biutrymmen till bostad

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor</p> <p>Gäller</p> <p>- vid inbrott i din bostad</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>Bostaden samt källare, vind garage, uthus eller annat jämförbart förvaringsutrymme skall vara låst.</p> <p>Nedsättning</p> <p>Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned d v s minskas.</p> <p>Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Gäller inte</p> <p>- om stölden eller skadegörelsen utförts av någon som haft tillåtelse att vistas i bostaden, eller tagit sig in med en nyckel som han denne haft tillåtelse att inneha.</p> <p>Har gärningsmannen blivit insläppt gäller försäkringen bara om han denne använt tvång eller hot för att komma in</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats.)</p>	<p>A11 Vi ersätter stöld och skadegörelse om gärningsmannen olovligen tagit sig in i bostaden.</p> <p>Har gm tagit sig in med nyckel gäller försäkringen endast om han obehörigen innehade nyckeln. Har han blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in.</p> <p>A.15 Vi ersätter stöld och skadegörelse i biutrymme till bostad. Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls.</p> <p>A.13 Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>3.3.I. Försäkringen gäller för stöld/skadegörelse då någon olovligen tar sig in i bostad eller biutrymme till bostad. Har gärningsmannen blivit insläppt gäller endast försäkringen om han använt tvång eller våld för att komma in. Har stöld eller skadegörelse utförts av någon som haft tillåtelse att vistas i bostaden eller som tagit sig in med nyckel som han haft tillåtelse att inneha gäller inte försäkringen. Försäkringen gäller inte för stöld av pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom i biutrymme.</p> <p>Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>E1 Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse i bostad som utförts av någon som olovligen tagit sig in. Har gm blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in. Försäkringen gäller inte om stölden eller skadegörelsen utförts av någon som berett sig tillträde med en nyckel som han haft tillåtelse att inneha.</p> <p>Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p> <p>E4 Stöld av egendom förvarad i annan lokal (t ex källar- eller vindsutrymme). Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i annan lokal än bostad, gemensamhetsutrymme eller hos näringsidkare. Ersättning lämnas inte för pengar, värdehandlingar, manuskript, ritningar och stöldbegärlig egendom. Särskilda aktsamhetskrav Lokalen ska vara låst och i övrigt beskaffad på ett sådant sätt att en utomstående endast med avsevärd svårighet kan ta sig in utan att använda våld. Nyckel får inte lämnas kvar i låset eller gömmas i närheten. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s.10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor. Gäller -Kontanter vid inbrott eller brand i din bostad - för stöld i bostad som utförts av någon som olovligen tagit sig in. Har gärningsmannen blivit insläppt gäller försäkringen bara om denne använt tvång eller hot för att komma in. Aktsamhetskrav -Bostaden samt källare, vind, garage, uthus eller annat jämförbart förvaringsutrymme ska vara låst. Nedsättning Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned v s minskas. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor) Gäller inte -om stöld eller skadegörelse utförts av någon som haft tillåtelse att vistas i bostaden, eller tagit sig in med en nyckel som denne haft tillåtelse att inneha. Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns. (Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A11 Vi ersätter stöld och skadegörelse om gärningsmannen olovligen tagit sig in i bostaden. Har gm tagit sig in med nyckel gäller försäkringen endast om han obehörigen innehade nyckeln. Har han blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in. A.15 Vi ersätter stöld och skadegörelse i biutrymme till bostad. Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls. A13. Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>3.3.I. Försäkringen gäller för stöld/skadegörelse då någon olovligen tar sig in i bostad eller biutrymme till bostad. Har gärningsmannen blivit insläppt gäller endast försäkringen om han använt tvång eller våld för att komma in. Har stöld eller skadegörelse utförts av någon som haft tillåtelse att vistas i bostaden eller som tagit sig in med nyckel som han haft tillåtelse att inneha gäller inte försäkringen. Försäkringen gäller inte för stöld av pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom i biutrymme. Säkerhetsföreskrifter Om nyckel, fönster osv. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifterna)</p>	<p>E1 Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse i bostad som utförts av någon som olovligen tagit sig in. Har gm blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in. Försäkringen gäller inte om stölden eller skadegörelsen utförts av någon som berett sig tillträde med en nyckel som han haft tillåtelse att inneha. Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven) E4 Stöld av egendom förvarad i annan lokal (t ex källar- eller vindsutrymme). Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i annan lokal än bostad, gemensamhetsutrymme eller hos näringsidkare förutsatt att gärningsmannen att tagit sig in med våld. Ersättning lämnas inte för kontanter, värdehandlingar, manuskript, ritningar och stöldbegärlig egendom. Särskilda aktsamhetskrav: Lokalen ska vara låst. Nyckel får inte lämnas kvar i låset eller gömmas i närheten av lokalen. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>
--------------------	---	--	---	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s.2. Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse i bostaden om gärningsmannen</p> <ul style="list-style-type: none"> - olovligen brutit sig in i bostaden. - använt tvång eller hot för att bli insläppt - obehörigen innehåft den nyckel som använts för att komma in. <p>Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan</p> <p>Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p> <p>Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse i biutrymme till bostad. Med biutrymme avses källarförråd, vindsförråd, garage, uthus och liknande förvaringsutrymmen.</p> <p>Försäkringen gäller inte för</p> <ul style="list-style-type: none"> - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar och frimärken - egendom på balkong och altan <p>Aktsamhetskrav För sådant utrymme, som du ensam disponerar, gäller att dörrar ska vara låsta, fönster stängda och reglade. Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten. (se nedan</p> <p>Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>s. 10 Försäkringen ersätter</p> <p>Stöld och skadegörelse som begås av någon som</p> <ul style="list-style-type: none"> - inte har lov att vistas i bostaden, eller - tvingar sig in genom våld eller hot om våld mot person. <p>Försäkringen ersätter inte</p> <p>Stöld och skadegörelse som begås av någon med hjälp av en nyckel som denne lovligen har.</p> <p>Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv.</p> <p>Vad som gäller om du åsidosatt kraven</p> <p>Ersättningen kan sättas ned. Nedsättningen kan variera beroende på omständigheterna.</p> <p>Vid allvarlig försumlighet kan du till och med bli helt utan ersättning.</p> <p>Hur stor nedsättningen blir beror bland annat på</p> <ul style="list-style-type: none"> - om det finns egendom med högt värde i bostaden - om dyrbar egendom är placerad så att den är lätt att stjäla - om bostaden är belägen i storstad, tätort eller landsbygd. <p>1. Om du varit hemma och haft rimlig tillsyn över bostaden, sker ingen nedsättning.</p> <p>2. Om du tillfälligt lämnat bostaden för kort bortovaro sker normalt ingen nedsättning.</p> <p>3. Om du lämnat bostaden för ”normal” bortovaro (gått till arbetet, skolan, vänner, bekanta och liknande) blir nedsättningen i regel 25 %.</p> <p>4. Om du lämnat bostaden för längre tid (rest till fritidshus, på semester, tjänsteresa eller dylikt) kan</p>	<p>10.2 C 1 Försäkrade skadehändelser</p> <p>Stöld eller skadegörelse då någon olovligen tar sig in i bostaden. Har gm blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot som innebär trängande fara.</p> <p>10.2.2, Försäkringen gäller inte för</p> <p>Stöld/skadegörelse</p> <ul style="list-style-type: none"> - som förövats av någon som haft tillåtelse att vistas i bostaden - som förövats av person som tagit sig in med nyckel som han haft tillåtelse att inneha. <p>Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan</p> <p>Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p> <p>10.2.C2 Försäkrade skadehändelser Stöld eller skadegörelse i biutrymme till bostad och i annan lokal. Då någon olovligen bryter sig in</p> <ul style="list-style-type: none"> - i biutrymme till bostad t ex garage, vind, källare, uthus och liknande <p>10.2.2 Försäkringen gäller inte för stöld av pengar, värdehandlingar, stöldbegärlig egendom.</p>	

<p>Forts. äldre villkor</p>		<p>nedsättningen bli mer än 25 %, till och med ända upp till 100 %.</p> <p>5. Har aktsamhetskravet allvarligt åsidosatts, till exempel genom upprepad försummelse, kan nedsättningen också bli mer än 25 %, till och med ända upp till 100 %.</p> <p>6. Har du åsidosatt aktsamhetskraven för nycklar och låsbyte, blir nedsättningen i regel 25 %.</p> <p>Övriga regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler. (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>s.12 Stöld ur förråds-, bi- och gemensamhetsutrymme till bostad.</p> <p>Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse på egendom om någon bryter sig in med våld.</p> <p>Försäkringen ersätter inte stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort.</p>		
-------------------------------------	--	--	--	--

<p>Nya villkor</p>	<p>4.1.1 Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse i bostaden om gärningsmannen</p> <ul style="list-style-type: none"> - olovligen brutit sig in i bostaden. - använt tvång eller hot för att bli insläppt - obehörigen innehåft den nyckel som använts för att komma in. <p>Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan) Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p> <p>4.1.2 Stöld och skadegörelse i biutrymme till bostad</p> <p>Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse i biutrymme till bostad. Med biutrymme avses källarförråd, vindsförråd, garage, uthus och liknande förvaringsutrymmen.</p> <p>Försäkringen gäller inte för</p> <ul style="list-style-type: none"> - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar och frimärken - egendom på balkong och altan <p>Aktsamhetskrav För sådant utrymme, som du ensam disponerar, gäller att dörrar ska vara låsta, fönster stängda och reglade. Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten. (se nedan) Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>s.11 Försäkringen ersätter</p> <p>Stöld och skadegörelse som begås av någon som</p> <ul style="list-style-type: none"> - inte har lov att vistas i bostaden, eller - tvingar sig in genom våld eller hot om våld mot person. <p>Försäkringen ersätter inte</p> <p>Stöld och skadegörelse som begås av någon med hjälp av en nyckel som denne lovligt har.</p> <p>Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. Vad som gäller om du åsidosatt kraven Ersättningen kan sättas ned. Nedsättningen kan variera beroende på omständigheterna. Vid allvarlig försumlighet kan du till och med bli helt utan ersättning. Hur stor nedsättningen blir beror bland annat på</p> <ul style="list-style-type: none"> - om det finns egendom med högt värde i bostaden - om dyrbar egendom är placerad så att den är lätt att stjäla - om bostaden är belägen i storstad, tätort eller landsbygd. <ol style="list-style-type: none"> 1. Om du varit hemma och haft rimlig tillsyn över bostaden, sker ingen nedsättning. 2. Om du tillfälligt lämnat bostaden för kort bortovaro sker normalt ingen nedsättning. 3. Om du lämnat bostaden för "normal" bortovaro (gått till arbetet, skolan, vänner, bekanta och liknande) blir nedsättningen i regel 25 %. 4. Om du lämnat bostaden för längre tid (rest till fritidshus, på semester, tjänsteresa eller dylikt) kan nedsättningen bli mer än 25 %, till och med ända upp till 100 %. 	<p>10.2.1.1 Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom i bostad och som begås av någon som</p> <ul style="list-style-type: none"> - inte har lov att vistas i bostaden eller - tvingat sig in med våld eller hot om våld mot person. <p>Försäkringen ersätter inte stöld och skadegörelse som utförts av någon med hjälp av nyckel som denne vid skadetillfället haft tillåtelse att inneha.</p> <p>Aktsamhetskrav Om nyckel, fönster osv. (se nedan) Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p> <p>10.2.1.2 Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom om någon med våld bryter sig in i biutrymme.</p> <p>Försäkringen ersätter inte stöld och skadegörelse som utförts av någon med hjälp av nyckel som denne vid skadetillfället haft tillåtelse att inneha.</p> <p>Försäkringen ersätter inte stöld av pengar, värdehandlingar.</p> <p>Försäkringen gäller inte för stöldbegärlig egendom som förvaras i biutrymme vars väggar och annan och annan omslutningsyta inte har samma motståndskraft vid inbrott som det försäkrade bostadshuset.</p> <p>Högsta ersättning är 1 basbelopp vid stöld ur biutrymme vars väggar och annan omslutningsyta vid inbrott som det försäkrade bostadshuset.</p>	
--------------------	--	--	--	--

<p>Forts. nya villkor</p>		<p>5. Har aktsamhetskravet allvarligt åsidosatts, till exempel genom upprepad försummelse, kan nedsättningen också bli mer än 25 %, till och med ända upp till 100 %.</p> <p>6. Har du åsidosatt aktsamhetskraven för nycklar och låsbyte, blir nedsättningen i regel 25 %.</p> <p>Övriga regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler. (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>S.14 Stöld ur förråds-, bi- och gemensamhetsutrymme till bostad.</p> <p>Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse på egendom om någon bryter sig in med våld.</p> <p>Försäkringen ersätter inte stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort.</p>		
-----------------------------------	--	---	--	--

Stöld i gemensamhetsutrymme

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor.</p> <p>Gäller</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. <p>Aktsamhetskrav</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bostaden samt källare, vind, garage, uthus eller annat jämförbart förvaringsutrymme ska vara låst. <p>Nedsättning</p> <p>Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och s minskas. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A 21 Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i lokal eller i skåp i lokal.</p> <p>Begränsning: Är det ett utrymme som du inte ensam har nyckel till, lämnar vi ersättning endast om gärningsmannen brutit sig in med våld.</p>	<p>3.3.1.J Försäkrade skadehändelser. Stöld och skadegörelse då någon olovligen bryter sig in i gemensamhetsutrymme (sådant dom du inte ensam har nyckel till) t ex tvättstuga och cykelrum.</p> <p>3.3.2.J Försäkringen gäller inte för stöld av pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom.</p>	<p>E 2 Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom i gemensamhetsutrymme om gärningsmannen brutit sig in med våld. Om du använt de låsmöjligheter som finns gäller försäkringen även om gärningsmannen inte brutit sig in för stöld av tvätt i tvättstuga.</p> <p>Ersättning lämnas inte för pengar, värdehandlingar, manuskript och ritningar eller stöldbegärlig egendom.</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor. Gäller - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. Aktsamhetskrav - Bostaden samt källare, vind, garage, uthus eller annat jämförbart förvaringsutrymme ska vara låst. Nedsättning Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och minska. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A 20 Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i lokal eller i skåp i lokal. Begränsning: Är det ett utrymme som du inte ensam har nyckel till, lämnar vi ersättning endast om gärningsmannen brutit sig in med våld.</p>	<p>3.3.1.J Försäkrade skadehändelser. Stöld och skadegörelse då någon olovligen bryter sig in i gemensamhetsutrymme (sådant dom du inte ensam har nyckel till) t ex tvättstuga och cykelrum. 3.3.2.J Försäkringen gäller inte för stöld av pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom.</p>	<p>E 2 Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom i gemensamhetsutrymme om gärningsmannen brutit sig in med våld. Om du använt de läsmöjligheter som finns gäller försäkringen för tvätt i tvättstuga även om gärningsmannen inte brutit sig in med våld. Ersättning lämnas dock inte om nyckel lämnats kvar eller gömts i närheten. Ersättning lämnas inte för pengar, värdehandlingar, manuskript och ritningar eller stöldbegärlig egendom.</p>
--------------------	---	---	--	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s. 2 Sker stöld eller skadegörelse från ett utrymme du inte ensam har nyckel till (t. ex. gemensam tvättstuga eller cykelrum) lämnas ersättning endast om gärningsmannen brutit sig in med våld. Tvätt i tvättstuga ersätts dock även om gärningsmannen inte brutit sig in med våld, under förutsättning att du utnyttjat de låsmöjligheter som fanns.</p> <p>Försäkringen gäller inte för</p> <ul style="list-style-type: none"> - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar och frimärken - egendom på balkong och altan 	<p>s. 12 Stöld ur förråds-, bi- och gemensamhetsutrymme till bostad</p> <p>Försäkringen ersätter Stöld av och skadegörelse på egendom om någon bryter sig in med våld</p> <p>Försäkringen ersätter inte: Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort.</p>	<p>10.2.1.C.2 Försäkrade skadehändelser: då någon olovligen bryter sig in i gemensamhetsutrymme t ex tvättstuga och cykelrum. Om du har låst tvättstugan då du lämnat tvätt där ersätter vi även stöld av tvätt även när gärningsmannen använt nyckel för att ta sig in. Ersättningen är i dessa fall begränsad till 10% av basbeloppet.</p> <p>10.2.2.C.2 Försäkringen gäller inte för stöld av pengar, värdehandlingar, stöldbegärlig egendom.</p>	
Nya villkor	<p>4.1.2 Sker stöld eller skadegörelse från ett utrymme du inte ensam har nyckel till (t. ex. gemensam tvättstuga eller cykelrum) lämnas ersättning endast om gärningsmannen brutit sig in med våld. Tvätt i tvättstuga ersätts dock även om gärningsmannen inte brutit sig in med våld, under förutsättning att du utnyttjat de låsmöjligheter som fanns.</p> <p>Försäkringen gäller inte för</p> <ul style="list-style-type: none"> - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar och frimärken - egendom på balkong och altan 	<p>s. 14 Stöld ur förråds-, bi- och gemensamhetsutrymme till bostad</p> <p>Försäkringen ersätter Stöld av och skadegörelse på egendom om någon bryter sig in med våld.</p> <p>Försäkringen ersätter inte: Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort.</p>	<p>10.2.1.3 Försäkrade skadehändelser Stöld av och skadegörelse på egendom om någon med våld bryter sig in i gemensamhetsutrymme.</p>	

Stöld och skadegörelse i annan lokal/skåp

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor.</p> <p>Gäller</p> <p>- skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse.</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>– Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras.</p> <p>Nedsättning</p> <p>Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned d v s minskas.</p> <p>Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A 21 Förvarad egendom</p> <p>Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i lokal eller i skåp i lokal.</p> <p>Begränsningar: stölbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls.</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>Är det ett utrymme som bara du har nyckel till gäller som aktsamhetskrav att utrymmet ska vara låst och fönster stängda och reglade.</p> <p>(se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>3.3.1.J Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse</p> <p>- på din arbetsplats</p> <p>- i hotellrum, passagerarhytt, sovvagnskupé, långfärdsbuss</p> <p>- då någon olovligen bryter sig in i värdeskåp godkänt av Svenska Stöldskyddsföreningen (vanligt förvaringsskåp som finns på t.ex. idrottsanläggningar, badhus och järnvägsstationer är inte värdeskåp)..</p> <p>Aktsamhetskrav (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>E5 Försäkringen gäller för stöld genom inbrott i låst förvaringsskåp.</p> <p>Högsta ersättningsbelopp för pengar, värdehandlingar, manuskript, ritningar och stölbegärlig egendom är 2 000 kr.</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor. Gäller - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. Aktsamhetskrav – Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras. Nedsättning Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och s minskas. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A 20 Förvarad egendom Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom om gm olovligen tagit sig in i hotellrum. Aktsamhetskrav Hotellrummet skall vara låst. Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i lokal eller i skåp i lokal. Begränsningar: stöldbegärlig egendom mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls. Aktsamhetskrav Är det ett utrymme som bara du har nyckel till gäller som aktsamhetskrav att utrymmet ska vara låst och fönster stängda och reglade. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>3.3.1.J Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse - på din arbetsplats - i hotellrum, passagerarhytt, sovrvagnskupé, långfärdsbuss - då någon olovligen bryter sig in i värdeskåp godkänt av Svenska Stöldskyddsföreningen (vanligt förvaringsskåp som finns på t.ex. idrottsanläggningar, badhus och järnvägsstationer är inte värdeskåp).</p> <p>Säkerhetsföreskrifter (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter)</p>	<p>E5 Försäkringen gäller för stöld genom inbrott i låst förvaringsskåp, på bad-, idrotts-, motionsanläggning eller skola. Högsta ersättningsbelopp för pengar, värdehandlingar, manuskript, ritningar och stöldbegärlig egendom är 2 000 kr.</p>
--------------------	--	---	---	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s.3 Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i lokal eller i skåp i lokal.</p> <p>Försäkringen ersätter inte</p> <p>- stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken.</p> <p>Begränsningar</p> <p>Sker stöld ur ett utrymme, som du inte ensam har nyckel till, lämnar vi ersättning endast om gärningsmannen brutit sig in med våld.</p>	<p>s. 13 Försäkringen ersätter</p> <p>Stöld av och skadegörelse på egendom</p> <p>- som du under arbetstid har med dig till din arbetsplats. Utanför arbetstid gäller försäkringen om någon bryter sig in med våld på din arbetsplats</p> <p>- i lokal, förvaringsskåp och godkänt stöldskyddsskåp om någon bryter sig in med våld. Som lokal räknas inte bil, husbil, husvagn, turistbuss, fritidsbåt, campingtält och sovvagnskupé</p> <p>- i bil och husbil, om någon bryter sig in med våld, upp till 3 000 kronor.</p> <p>Försäkringen ersätter inte</p> <p>Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort i förvaringsskåp, lokal, bil eller husbil.</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>(se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>10.2.1.E.1 Försäkrade skadehändelser Stöld eller skadegörelse på din arbetsplats utanför hemmet</p> <p>Stöld eller skadegörelse i lokal på din arbetsplats</p> <p>10.2.2.E.1 Försäkringen gäller inte för</p> <p>-pengar</p> <p>- värdehandlingar</p> <p>-stöldbegärlig egendom.</p> <p>Försäkringen gäller dock om egendomen var</p> <p>-på din arbetsplats under arbetstid</p> <p>-inlåsta i värdeskåp</p> <p>10.2.1.C.2 Försäkrade skadehändelser</p> <p>Stöld eller skadegörelse då någon olovligen bryter sig in.</p> <p>I biutrymme, gemensamhetsutrymme och annan lokal.</p> <p>10.2.2 .C2 Försäkringen gäller inte för stöld av</p> <p>-pengar</p> <p>- värdehandlingar</p> <p>-stöldbegärlig egendom.</p>	

<p>Nya villkor</p>	<p>4.1.6 Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i lokal eller i skåp i lokal. Försäkringen ersätter inte - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken. Begränsningar Sker stöld ur ett utrymme, som du inte ensam har nyckel till, lämnar vi ersättning endast om gärningsmannen brutit sig in med våld.</p>	<p>s. 14 Stöld utanför bostad Försäkringen ersätter Stöld av och skadegörelse på egendom - som du under arbetstid har med dig till din arbetsplats. Utanför arbetstid gäller försäkringen om någon bryter sig in med våld på din arbetsplats - i lokal och förvaringsskåp om någon bryter sig in med våld - i bil, om någon bryter sig in med våld, upp till 3 000 kronor. Försäkringen ersätter inte Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter i bil, lokal och förvaringsskåp. Aktsamhetskrav (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>10.2.1.6 Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som du under arbetstid har med dig till din arbetsplats. Försäkringen ersätter inte -pengar -värdehandlingar -stöldbegärlig egendom Försäkringen lämnar dock för denna egendom om någon med våld bryter sig in på arbetsplatsen eller med våld bryter sig in i låst utrymme på arbetsplatsen. 10.2.1.7 Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom på annan plats än bostad, biutrymme, gemensamhetsutrymme, bil eller båt, hos näringsidkare eller på din arbetsplats och som finns i -lokal eller förvaringsskåp och stöldskyddsskåp om någon bryter sig in med våld. Försäkringen ersätter inte -pengar -värdehandlingar -stöldbegärlig egendom i lokal eller förvaringsskåp</p>	
--------------------	--	--	--	--

Stöld ur bil

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor.</p> <p>Gäller</p> <ul style="list-style-type: none"> - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. <p>Aktsamhetskrav</p> <ul style="list-style-type: none"> - Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras. <p>Nedsättning</p> <p>Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och minska.</p> <p>Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A20 Vi ersätter stöld av egendom ut bil samt skadegörelse på egendom i bilen i samband med sådan stöld</p> <ul style="list-style-type: none"> - när du medför egendom i bilen - när du förvarar egendom i bilen. Då är högsta ersättningsbelopp 2 000 kr. <p>Begränsningar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stöld eller skadegörelse på stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls. - Om du vid bilfärd packar saker i bilen i förväg eller vid hemkomsten lämnar kvar dem där, anses de inte som medförda då de lämnats kvar där under längre tid än vad som åtgår för omedelbar i och urstigning. <p>Aktsamhetskrav: Bilen skall vara låst. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>3.3.1.K. Försäkringen gäller för stöld av egendom som du medför i bil under resa med bilen.</p> <p>Du anses inte vara på resa med bilen</p> <ul style="list-style-type: none"> - i anslutning till bostaden under längre tid än som går åt till omedelbar i och urlastning. - om du vid fortsättning av resan lämnar kvar bilen vid flygplats, järnvägsstation, båthamn och liknande. <p>För stöldbegärlig egendom gäller försäkringen endast under resa som är avsedd att vara minst två dygn.</p> <p>3.3.2.K Försäkringen gäller inte för stöld av</p> <ul style="list-style-type: none"> - pengar, värdehandlingar och mobiltelefon - stöldbegärlig egendom som lämnats kvar under nattetid. <p>Aktsamhetskrav</p> <p>Bilen ska vara låst. Stöldbegärlig egendom ska vara inlåst i handsfack eller från kupén inte åtkomligt utrymme. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>E6 Försäkringen gäller vid stöld ur låst bil parkerad i anslutning till bostaden. Högsta ersättningsbelopp är 2 000 kr. Försäkringen gäller dock inte för pengar, värdehandlingar, manuskript, ritningar och stöldbegärlig egendom.</p> <p>Särskilda aktsamhetskrav:</p> <p>Parkerad bil som lämnas skall vara låst. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor. Gäller - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. Aktsamhetskrav – Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras. Nedsättning Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och s minskas. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor) Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns. (Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A22 Vi ersätter stöld av egendom ut bil samt skadegörelse på egendom i bilen i samband med sådan stöld - när du medför egendom i bilen - när du förvarar egendom i bilen. Då är högsta ersättningsbelopp 2 000 kr. Begränsningar: - Stöld eller skadegörelse på stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls. - Om du vid bilfärd packar saker i bilen i förväg eller vid hemkomsten lämnar kvar dem där, anses de inte som medförda då de lämnats kvar där under längre tid än vad som åtgår för omedelbar i och urstigning. Aktsamhetskrav: Bilen skall vara låst. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>3.3.1.K. Försäkringen gäller för stöld av egendom som du medför i bil under resa med bilen. Du anses inte vara på resa med bilen - i anslutning till bostaden under längre tid än som går åt till omedelbar i och urlastning. - om du vid fortsättning av resan lämnar kvar bilen vid flygplats, järnvägsstation, båthamn och liknande. För stöldbegärlig egendom gäller försäkringen endast under reda som är avsedd att vara minst två dygn. 3.3.2.K Försäkringen gäller inte för stöld av - pengar, värdehandlingar och mobiltelefon - stöldbegärlig egendom som lämnats kvar under nattetid. Säkerhetsföreskrifter Bilen ska vara låst. Stöldbegärlig egendom ska vara inlåst i handsfack eller från kupén inte åtkomligt utrymme. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter)</p>	<p>E6, Försäkringen gäller vid stöld ur låst bil parkerad i anslutning till bostaden. Högsta ersättningsbelopp är 2 000 kr. Försäkringen gäller dock inte för pengar, värdehandlingar, manuskript, ritningar och stöldbegärlig egendom</p>
--------------------	--	--	---	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s.3 Försäkringen ersätter stöld av egendom ur bil samt skadegörelse på egendom i bilen i samband med sådan stöld.</p> <p>Försäkringen ersätter inte</p> <ul style="list-style-type: none"> - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken - egendom som du före resa packat i bilen eller vid hemkomsten lämnat kvar där längre tid än vad som normalt går åt för omedelbar i- och urlastning. <p>Aktsamhetskrav Bilen ska vara låst om egendom lämnas kvar. (se nedan</p> <p>Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p> <p>Högsta ersättningsbelopp Ersättning för stöld och skadegörelse ur bil lämnas med högst 3 000 kr.</p>	<p>s. 13 Försäkringen ersätter</p> <p>Stöld av och skadegörelse på egendom</p> <ul style="list-style-type: none"> - i bil och husbil, om någon bryter sig in med våld, upp till 3 000 kronor. <p>Försäkringen ersätter inte</p> <p>Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort i förvaringsskåp, lokal, bil eller husbil.</p>	<p>10.2.1.E.2 Försäkrade skadehändelser och eventuella begränsningar</p> <p>Stöld eller skadegörelse på egendom i båt eller fordon</p> <p>Begränsningar</p> <p>Stöld begärlig egendom ersätts inte.</p> <p>10.2.2.E.2 Försäkringen gäller inte för stöld av</p> <ul style="list-style-type: none"> - pengar - värdehandlingar som lämnats kvar i båten eller fordonet. - stöldbegärlig egendom som inte förvaras inlåst i fast utrymme som skyddar mot insyn utifrån t.ex. handskfa ck. <p>Aktsamhetskrav Båt/fordon samt utrymmen i dessa där egendomen förvaras ska vara låsta. (se nedan</p> <p>Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	

<p>Nya villkor</p>	<p>4.1.5 Försäkringen ersätter stöld av egendom ur bil samt skadegörelse på egendom i bilen i samband med sådan stöld. Försäkringen ersätter inte - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken - egendom som du före resa packat i bilen eller vid hemkomsten lämnat kvar där längre tid än vad som normalt går åt för omedelbar i- och urlastning. Aktsamhetskrav Bilen ska vara låst om egendom lämnas kvar. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven) Högsta ersättningsbelopp Ersättning för stöld och skadegörelse ur bil lämnas med högst 3 000 kr.</p>	<p>s. 14 Försäkringen ersätter Stöld av och skadegörelse på egendom - i bil och husbil, om någon bryter sig in med våld, upp till 3 000 kronor. Försäkringen ersätter inte Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort i förvaringsskåp, lokal, bil eller husbil.</p>	<p>10.2.1.4 Försäkringen ersätter stöld av och skadegörelse på egendom i motordrivet fordon, husvagn eller i annat släpfordon samt i fritidsbåt. Försäkringen ersätter inte - pengar - värdehandlingar - stöldbegärlig egendom Vid stöld ur nattparkerat motordrivet fordon eller nattparkerad husvagn eller annat nattparkerat släpfordon är högsta ersättningen 10% av basbeloppet. Aktsamhetskrav Utöver generella aktsamhetskrav gäller följande Motordrivet fordon, husvagn och släpfordon Fordonet skall vara låst när du lämnar det. Båt Egendomen skall förvaras i låst utrymme när du lämnar den. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	
--------------------	---	---	---	--

Medförd egendom

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor.</p> <p>Gäller</p> <p>- skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse.</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>– Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras.</p> <p>Nedsättning</p> <p>Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och minska.</p> <p>Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A.18 Vi ersätter stöld och skadegörelse i samband med stöld av egendom som du medför utanför bostaden. Som medförd egendom räknas också sådant resgods som du i direkt samband med resa incheckat eller polletterat.</p> <p>Begränsningar</p> <p>Stöldbegärlig egendom mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts endast när egendomen är inlåst i skåp eller utrymme som brutits upp med våld.</p> <p>Stöldbegärlig egendom mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts aldrig när det är incheckat eller polletterat.</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>När det gäller egendom som du medför utanför bostaden gäller rent allmänt att du måste vara aktsam – annars kan du få avdrag på ersättningen. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>3.3.L Försäkringen gäller för stöld av egendom som du medför utanför bostaden (pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom endast på resa som är avsedd att vara i två dygn.</p> <p>Försäkringen gäller stöld av/skadegörelse på cykel.</p> <p>Försäkringen gäller inte stöld av pengar, värdehandlingar och mobiltelefon som lämnas kvar i tält, båt, husvagn eller annat fordon.</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>Egendom ska handhas och förvaras så att stöld så långt som möjligt förhindras. Av betydelse är bl a om egendomen är stöldbegärlig eller särskilt värdefull. Cykel ska vara låst med godkänt lås. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>E7 Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som du medför utanför bostaden och /eller polletterar i samband med resan. Med medförd egendom menar vi egendom som du tar med dig utanför bostaden. Egendomen anses inte vara medförd om du före avresa från bostaden eller vid återkomsten dit lämnar den kvar i motorfordon, fritidsbåt, husvagn eller annat släpfordon för längre tid än som normalt går åt för omedelbar in- eller urlastning. För pengar, värdehandlingar, manuskript, ritningar och stöldbegärlig egendom gäller försäkringen endast när</p> <p>- Egendomen förvaras i låst utrymme på arbetsplatsen, när utrymmet brutits upp och under tid då du är på arbetet.</p> <p>- Egendomen förvaras i låst skåp, låda eller resväska när du lämnar hotell, pensionatrum eller bådhytt. Dörrar skall vara låsta, fönster skall vara stängda och reglade.</p> <p>- Egendomen lämnas tillfälligt i bil, dock inte pengar och andra värdehandlingar. Med tillfälligt avses i regel en timme.</p> <p>Du skall iaktta följande särskilda aktsamhetskrav:</p> <p>Du skall vara särskilt aktsam med värdefull egendom och anpassa ditt handlande till platsen där du befinner dig och vilka möjligheter du har att upptäcka och förhindra stöld. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor. Gäller - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. Aktsamhetskrav – Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras. Nedsättning Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned v s minskas. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A.18 Vi ersätter stöld och skadegörelse i samband med stöld av egendom som du medför utanför bostaden. Stöldbegärlig egendom mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts endast vid rån och väskryckning. Som medförd egendom räknas också sådant resgods som du i direkt samband med resa incheckat eller polletterat. Aktsamhetskrav När det gäller egendom som du medför utanför bostaden gäller rent allmänt att du måste vara aktsam så att du till exempel inte lämnar egendomen utan uppsikt, kvarglömmar eller tappar bort eller förlägger den (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven) Begränsningar Stöldbegärlig egendom mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts aldrig när der är incheckat eller polletterat.</p>	<p>3.3.L Försäkringen gäller för stöld av egendom som du medför utanför bostaden (pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom endast på resa som är avsedd att vara i två dygn. Försäkringen gäller stöld av/skadegörelse på - cykel - barnvagn Försäkringen gäller inte stöld av pengar, värdehandlingar och mobiltelefon som lämnas kvar i tält, båt, husvagn eller annat fordon. Säkerhetsföreskrifter Egendom ska handhas och förvaras så att stöld så långt som möjligt förhindras. Av betydelse är bl a om egendomen är stöldbegärlig eller särskilt värdefull. Cykel ska vara låst med godkänt lås. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter)</p>	<p>E7 Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som du medför utanför bostaden och/eller polletterar i samband med resan. Försäkringen gäller inte värdehandlingar, manuskript och ritningar. För kontanter och stöldbegärlig egendom gäller försäkringen endast vid de tillfällen som anges nedan och då med särskilda aktsamhetskrav. För kontanter och stöldbegärlig egendom gäller följande aktsamhetskrav. - Egendomen skall förvaras inlåst i låst utrymme på arbetsplatsen. - Egendomen skall förvaras i låst skåp, låda eller resväska när du lämnar hotell, pensionatrum eller båtbytt. Dörrar skall vara låsta, fönster skall vara stängda och reglade. - Egendomen som lämnas tillfälligt i bil skall vara inlåst i handskfack eller insynsskyddat bagageutrymme. Med tillfälligt avses högst en timme. Kontanter lämnade i bil ersätts inte. Särskilda aktsamhetskrav Du skall iaktta följande särskilda aktsamhetskrav: Du skall vara särskilt aktsam med värdefull egendom och anpassa ditt handlande till platsen där du befinner dig och vilka möjligheter du har att upptäcka och förhindra stöld. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>
--------------------	--	---	--	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s.3 Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse i samband med stöld av egendom, som du medför utanför bostaden. Som medförd egendom räknas också sådant resgods, som du i direkt samband med resa incheckat eller polletterat.</p> <p>Begränsningar Stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts endast när egendomen är inlåst i skåp eller utrymme, som brutits upp med våld. Som sådant utrymme räknas inte husvagn, annat släpfordon, buss, båt, tält, takbox till bil, packväskor till motorcykel och liknande förvaringsutrymmen.</p> <p>Försäkringen ersätter inte - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken när det är incheckat eller polletterat - egendom som kvarglömts, tappats bort eller förlagts även om den senare blir stulen.</p> <p>Aktsamhetskrav När det gäller egendom, som du medför utanför bostaden, gäller rent allmänt att du måste vara aktsam. Detta gäller speciellt för stöldbegärlig eller särskilt värdefull egendom. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>s. 14 Stöld av medförd egendom ...i bil, husbil, husvagn, turistbuss, fritidsbåt, campingtält och sovvagnskupé</p> <p>Försäkringen ersätter Stöld av och skadegörelse på egendom i utrymme som anges i rubriken, när du har egendomen med dig utanför bostad, vid resa eller annan färd.</p> <p>Försäkringen ersätter inte Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, kontanter och cashkort när du inte befinner dig i eller intill utrymmet. Egendom som du - före avresan från bostad eller vid hemkomsten lämnar kvar i fordonet under längre tid än för normal i- eller urlastning - vid fortsättning av resa lämnar kvar i fordonet/båten vid exempelvis flygplats, järnvägsstation eller båthamn i mer än två dygn.</p> <p>Aktsamhetskrav Du ska ta hand om egendomen på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte stjäls eller skadas. Hur högt aktsamhetskraven ställs beror bland annat på egendomens art och värde. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>10.2.1.E.3 Försäkrade skadehändelser - stöld av egendom som du medför till annan plats Medför = som du har med dig, alltså inte som lämnas kvar utanför hemmet. Trädgården anses vara utanför hemmet. - stöld av eller skadegörelse på cykel eller barnvagn.</p> <p>Försäkringen gäller inte för stöld av - pengar - värdehandlingar - stöldbegärlig egendom</p> <p>Aktsamhetskrav Cykel ska vara låst med godkänt lås. Används bygellås ska detta låsa fast ramen vid bakhjulet eller fast föremål. Är din cykel olåst lämnar vi normalt ingen ersättning. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	

<p>Nya villkor</p>	<p>4.1.3 Försäkringen ersätter stöld och skadegörelse i samband med stöld av egendom, som du medför utanför bostaden. Som medförd egendom räknas också sådant resgods, som du i direkt samband med resa incheckat eller polletterat.</p> <p>Begränsningar Stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts endast när egendomen är inlåst i skåp eller utrymme, som brutits upp med våld. Som sådant utrymme räknas inte husvagn, annat släpfordon, buss, båt, tält, takbox till bil, packväskor till motorcykel och liknande förvaringsutrymmen.</p> <p>Försäkringen ersätter inte - stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken när det är incheckat eller polletterat - egendom som kvarglömmts, tappats bort eller förlagts även om den senare blir stulen.</p> <p>Aktsamhetskrav När det gäller egendom som du medför utanför bostaden, gäller rent allmänt att du måste vara aktsam. Detta gäller speciellt för stöldbegärlig eller särskilt värdefull egendom. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>s.15 Försäkringen ersätter Stöld av och skadegörelse på egendom när du har egendomen med dig utanför bostad, vid resa eller annan färd. Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter ersätts endast när de stjäls från bil, husvagn, turistbuss, fritidsbåt, tält, sovvagnskupé eller passagerarhytt och du befinner dig i eller intill dessa utrymmen.</p> <p>Försäkringen ersätter inte Egendom som du - före avresan från bostad eller vid hemkomsten lämnar kvar i fordonet under längre tid än för normal i- eller urlastning - vid fortsättning av resa lämnar kvar i fordonet/båten vid exempelvis flygplats, järnvägsstation eller båthamn i mer än två dygn.</p> <p>Aktsamhetskrav Du ska ta hand om egendomen på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte stjäls eller skadas. Hur högt aktsamhetskraven ställs beror bland annat på egendomens art och värde. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>10.2.1.8 Försäkringen ersätter stöld av egendom som du - medför utanför bostad - polletterar i samband med resa. Med medförd egendom menar vi egendom som du har med dig utanför bostaden. Du skall också befinna dig på samma plats som den medförda egendomen.</p> <p>Försäkringen ersätter inte - egendom som är kvarglömmd eller förlagd även om den senare blir stulen. - pengar - värdehandlingar - stöld av stöldbegärlig egendom som förvaras i polletterad resväska. - stöld ur bil och båt - stöld på arbetsplats - cykel eller barnvagn</p> <p>Särskilda aktsamhetskrav Du ska ha uppsikt över egendomen så att du vid stöld upptäcker denna när den sker eller i omedelbar anslutning till att den har skett. När du medför stöldbegärlig egendom till sjukhus då du är intagen för vård ska egendomen vara inlåst i skåp eller låda. När du lämnar egendomen ska den – om det är möjligt – vara inlåst eller fastlåst. (gäller skidor, snowboard, vattenskidor, wakeboard, surfingbräda eller liknande. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	
--------------------	--	---	---	--

Transport- och trafikskador

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor.</p> <p>Gäller</p> <p>- skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse.</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>– Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras.</p> <p>Nedsättning</p> <p>Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och minska.</p> <p>Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns.</p> <p>(Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A35 Vi ersätter skada på eller förlust av egendom som du, i direkt samband med resa, polletterat eller lämnat till hotell eller researrangör för förvaring eller transport och som du inte kan få ersättning för från annan försäkring.</p> <p>Begränsningar</p> <p>- förlust av stöldbegärlig egendom, mynt eller sedlar ersätts inte alls.</p> <p>- skada som orsakats av skavning, slitage, bristfällig emballering eller som bara är ytlig (såsom t.ex. bucklor och repor på resväskor och liknande) ersätts inte och inte heller skada genom att vätska eller smetande vätska rinner ut.</p>	<p>3.3.M Försäkringen gäller för</p> <p>-skada på/förlust av egendom som polletterats eller som researrangör, hotell eller liknande har åtagit sig att transportera eller förvara.</p> <p>Försäkringen gäller inte</p> <p>- förlust av pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.</p> <p>- för skada genom bristfällig eller olämplig emballering</p>	<p>F9.1 Har egendom som du haft med dig utanför bostaden skadats vid trafikolycka med motorfordon, båt, flygplan, cykel eller annat fordon gäller försäkringen.</p> <p>Undantag</p> <p>Försäkringen gäller inte för skada i samband med tävling eller träning inför tävling.</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 10 Skador på dina saker upp till 30 000 kronor. Gäller - skada eller förlust av dina saker vid plötslig och oförutsedd händelse. Aktsamhetskrav – Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas eller förloras. Nedsättning Har du inte följt aktsamhetskravet enligt ovan, kan ersättningen sättas ned och s minskas. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bl a försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47 (se nedan Nedsättningsvillkor) Beloppsbegränsningar för olika typer av egendom finns. (Andra villkor gäller när egendom över 30 000 kr skadats eller förlorats)</p>	<p>A35 Vi ersätter skada på eller förlust av egendom som du, i direkt samband med resa, polletterat eller lämnat till hotell eller researrangör för förvaring eller transport och som du inte kan få ersättning för från annan försäkring. Begränsningar - förlust av stöldbegärlig egendom, mynt eller sedlar ersätts inte alls. - skada som orsakats av skavning, slitage eller som bara är ytlig (såsom t.ex. bucklor och repor på resväskor och liknande) ersätts inte. Aktsamhetskrav Egendomen skall vara väl emballerad. Du skall se till att vätska eller smetande ämne inte rinner ut och skadar annan egendom. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>3.3.M Försäkringen gäller för -skada på/förlust av egendom som polletterats eller som researrangör, hotell eller liknande har åtagit sig att transportera eller förvara. - skada vid trafikolycka eller haveri på egendom som du har med eller på dig. Försäkringen gäller inte för skada genom bristfällig eller olämplig emballering</p>	<p>F9.1 Försäkringen gäller när egendom som du haft med dig utanför bostaden skadats vid trafikolycka med motorfordon, båt, flygplan, cykel eller annat fordon. Undantag Försäkringen gäller inte för skada i samband med tävling eller träning inför tävling.</p>
--------------------	--	---	--	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s. 4 Försäkringen ersätter skada på eller förlust av medförd egendom</p> <ul style="list-style-type: none"> - som du i direkt anslutning till resa polletterat eller lämnat till hotell eller researrangör för förvaring eller transport och som du inte kan få ersättning för från annan försäkring - orsakad av trafikolycka med flygplan, båt, bil eller annat fordon. <p>Försäkringen ersätter inte</p> <ul style="list-style-type: none"> - förlust av stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken - skada som orsakats av skavning, slitage, bristfällig emballering eller som bara är ytlig (t. ex. bucklor och repor på resväskor och liknande) - skada genom att vätska eller smetande ämne rinner ut. 	<p>s. 22 Försäkringen ersätter</p> <p>Skada på lös egendom som orsakas av olycka eller haveri med</p> <ul style="list-style-type: none"> - bil - båt - tåg - flygplan - cykel - annat fordon. <p>Försäkringen ersätter inte</p> <p>Skada på lös egendom vid</p> <ul style="list-style-type: none"> - tävling eller träning för tävling. 	<p>14.1.2 Du får ersättning för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom under resa.</p> <p>Försäkringen gäller inte för</p> <ul style="list-style-type: none"> - egendom som är kvarglömd, borttappad eller förlagd även om den senare skulle bli stulen,, ytlig skada på resväska eller liknande, skada på grund av bristfällig eller olämplig emballering, skada genom att medförd vätska eller smetande ämne rinner ut, pengar och värdehandlingar eller resehandlingar som lämnas kvar i båt, tält, husvagn, annat släpfordon eller i motordrivet fordon, stöldbegärlig egendom som lämnas kvar i båt, tält, husvagn eller annat släpfordon eller i nattparkerat motordrivet fordon, pengar och värdehandlingar, resehandlingar eller stöldbegärlig egendom som du medför till sjukhus när du är intagen för vård om egendomen inte är inlåst i godkänt stöldskyddsskåp, pengar och värdehandlingar, resehandlingar eller stöldbegärlig egendom som du polletterar eller lämnar till hotell, researrangör, badhus, eller idrottsanläggning och denne åtagit sig att förvara eller transportera egendomen. <p>Aktsamhetskrav (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	

<p>Nya villkor</p>	<p>4.7 Försäkringen ersätter skada på eller förlust av medförd egendom - som du i direkt anslutning till resa polletterat eller lämnat till researrangör för förvaring eller transport och som du inte kan få ersättning för från annan försäkring. - orsakad av trafikolycka med flygplan, båt, bil eller annat fordon. Försäkringen ersätter inte - förlust av stöldbegärlig egendom, mynt, sedlar, värdehandlingar eller frimärken. - skada som orsakats av skavning, slitage, bristfällig emballering eller som bara är ytlig (t. ex. bucklor och repor på resväskor och liknande) - skada genom att vätska eller smetande ämne rinner ut.</p>	<p>s. 20 Försäkringen ersätter Skada på lös egendom som orsakas av olycka eller haveri med - bil - båt - tåg - flygplan - cykel - annat fordon. Försäkringen ersätter inte Skada på lös egendom vid deltagande i sport, idrottstävling eller organiserad träning, som professionell idrottsutövare. Med sådan menas att mer än hälften av den förvärvsmässiga inkomsten kommer från den idrott som utövas. Skada på byggnad till den del den kan ersättas genom trafikförsäkring.</p>	<p>14.1.2 Försäkringen ersätter skada på eller förlust av resgods genom plötslig och oförutsedd händelse. Försäkringen ersätter inte ytlig skada på väska, skada genom skavning eller slitage, skada p.g.a. bristfällig eller olämplig emballering, skada genom att vätska eller smetande ämne rinner ut, pengar, värdehandlingar eller resehandlingar som lämnas kvar i motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, tält eller fritidsbåt, stöldbegärlig egendom som lämnas kvar i nattparkerat motordrivet fordon, nattparkerad husvagn eller annat släpfordon, i tält eller nattparkerad fritidsbåt och du inte själv befinner dig i tältet eller fordonet, stöldbegärlig egendom i motordrivet fordon, husvagn, eller annat släpfordon eller i fritidsbåt då det lämnas till hotell, transportföretag, eller annat företag för omhändertagande, exempelvis service eller reparation, pengar, värdehandlingar resehandlingar eller stöldbegärlig egendom som du polletterar eller lämnar till hotell, researrangör, badhus eller idrottsanläggning och denne åtagit sig att förvara eller transportera egendomen. Aktsamhetskrav (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	
--------------------	--	---	---	--

Reseskydd

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s.16 Gäller inte: för olycksfall eller sjukdom som orsakats av alkohol, andra berusningsmedel, sömmedel eller narkotiska medel. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott.</p> <p>s. 17 Läkekostnad i samband med olycksfall och akut sjukdom. Vi avgör i samråd med SOS International om vård ska ske i vistelselandet eller i Sverige.</p> <p>s. 18 Du får ersättning för utnyttjad resekostnad om du sjukskrivits, blivit inlagd på sjukhus för vård, eller fått resa hem i förtid enligt föreskrift av legitimerad läkare på plats. Behandlande legitimerad läkare på resmålet ska skriftligen ordinaera sängläge eller vila på rummet. På intyget ska det också framgå diagnos och antal sjukdagar. Vid sjukhusvistelse krävs läkarintyg av legitimerad läkare.</p> <p>s. 52 Med olycksfallsskada menas kroppsskada som drabbat dig ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Vid förfrysning och värmeslag (solsting) bortses från kravet på plötsligt. Med olycksfall jämställs skada på grund av sjukdomen polio. Som olycksfall räknas inte</p> <ul style="list-style-type: none"> - kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändring t ex ryggsnitt, diskbrott, muskelbristning eller hälseneruptur. - skada som uppkommit – genom vridvåld som inte orsakats av direkt yttre händelse. - skada som uppkommit på grund av smitta 	<p>A 38 Med olycksfallsskada menar vi i det följande en kroppsskada som du drabbas av genom en oförutsedd plötslig yttre händelse.</p> <p>A41 Kan du pga sjukdomen eller olycksfall inte återvända till hemorten i Sverige på det sätt som planerats, betalar vi nödvändiga och skäliga merkostnader för hemresa. Färdsättet skall vara föreskrivet av SOS International, Nordic Assistance eller Folksam.</p> <p>A42 Vi betalar resekostnader som du inte kunnat utnyttja pga att du</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriftligen av läkare sjukskrivits eller ordinerats vila inomhus under mer än två dygn, eller - du lagts in på sjukhus för vård - du enligt läkarintyg på läkares inrådan avbrutit vistelsen och återvänt hem. Resan skall vara medicinskt nödvändig och godkänd av SOS International, Nordic Assistance eller Folksam. 	<p>10. Med olycksfall menas kroppsskada som drabbar dig ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Skada på tand vit tuggning eller bitning betraktas inte som olycksfall.</p> <p>10.1 Du får ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader som du har under resan för akut, läkarvård, sjukhusvård, behandling, hjälpmedel och lokala resor för vård och behandling – allt under förutsättning att det har föreskrivits av behörig läkare. Behandling av läkare skall i förväg godkännas av If. Vid tandskada till följd av olycksfall ska föreslagna behandling och kostnader godkännas av If.</p> <p>10.2 Om läkare i intyg föreskriver att du eller din medresenär ska resa hem på annan tid eller på annat sätt än planerat, får du ersättning för de merkostnader som kan uppstå för din hemresa. Transporten ska i förväg godkännas av If.</p> <p>10.7 Om påbörjad resa avbryts eller inte kan utnyttjas för att du drabbas av sjukdom eller olycksfall och</p> <ul style="list-style-type: none"> - blir sängliggande eller intagen på sjukhus - måste åka hem i förtid <p>får du ersättning för utnyttjad resekostnad. Det krävs att en av If godkänd läkare godkänner hemresan eller föreskriver sängläge och vårdbehov.</p> <p>10.8 Försäkringen gäller inte vid olycksfall eller sjukdom då du använt alkohol, andra berusningsmedel, sömmedel eller narkotiska preparat (om du inte kan visa att olycksfallet eller sjukdomen saknar samband med detta).</p>	<p>L. Försäkringen gäller inte</p> <ul style="list-style-type: none"> - för kostnader vid sjukdom eller olycksfall som berott på att du varit påverkad av alkohol, narkotika annat berusningsmedel eller sömmedel. - för skada som uppstått i samband med att du utfört uppsåtlig gärning, som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller strängare påföljd. <p>L2.1.2. Vi betalar nödvändiga och skäliga merkostnader för resa till hemorten i Sverige vid sjukdom eller olycksfall som sker enligt läkares föreskrift och innebär ett dyrare färdsätt. Färdsättet skall vara föreskrivet av läkare efter samråd med SOS international a/s i Köpenhamn.</p>

<p>Forts. äldre villkor</p>	<p>genom bakterier, virus eller annat smittämne, - skada som orsakats av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska medel, -tandskada genom tuggning eller bitning, -sådant tillstånd som – även om det konstaterats efter ett olycksfall – enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallet utan på sjukdom, lyte eller sjukliga förändringar, - skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte föranleds av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring.</p>			
--	--	--	--	--

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 16 Gäller inte: för olycksfall eller sjukdom som orsakats av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska medel. Undantaget tillämpas inte vid sexualbrott.</p> <p>s.17 Läkekostnad i samband med olycksfall och akut sjukdom Vi avgör i samråd med SOS International om vård ska ske i vistelselandet eller i Sverige.</p> <p>s. 18 Du får ersättning för outnyttjad resekostnad om du sjukskrivits, blivit inlagd på sjukhus för vård, eller fått resa hem i förtid enligt föreskrift av legitimerad läkare på plats. Behandlande legitimerad läkare på resmålet ska skriftligen ordinera sängläge eller vila på rummet. På intyget ska det också framgå diagnos och antal sjukdagar. Vid sjukhusvistelse krävs läkarintyg av legitimerad läkare.</p> <p>s. 53 Olycksfall-Med menas kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Olycksfallsskadan ska ha krävt läkarbehandling. Total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt smitta på grund av fästingbett ersätts som olycksfallsskada. Med olycksfallsskada jämföras skada på grund av förfrysning, värmeslag eller solsting. Sådan kroppsskada anses ha inträffat den dag den visar sig. Med olycksfallsskada avses inte;</p> <p>- Kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändringar. Kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggskott,.</p>	<p>A 38 Med olycksfallsskada menar vi i det följande en kroppsskada som du drabbas av genom en oförutsedd plötslig yttre händelse.</p> <p>A41 Merkostnader för hemresa. Färdsättet skall vara föreskrivet av sos international, europ assistance eller oss.</p> <p>A41 Kan du pga sjukdomen eller olycksfall inte återvända till hemorten i Sverige på det sätt som planerats, betalar vi nödvändiga och skäliga merkostnader för hemresa. Färdsättet skall vara föreskrivet av SOS International, Nordic Assistance eller Folksam.</p> <p>A42 Vi betalar resekostnader som du inte kunnat utnyttja pga att du</p> <p>- skriftligen av läkare sjukskrivits eller ordinerats vila inomhus under mer än två dygn, eller</p> <p>- du lagts in på sjukhus för vård</p> <p>- du enligt läkarintyg på läkares inrådan avbrutit hem. Resan skall vara medicinskt nödvändig och godkänd av SOS International, Europ Assistance eller av oss.</p>	<p>10. Med olycksfall menas kroppsskada som drabbar dig ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Skada på tand vit tuggning eller bitning betraktas inte som olycksfall.</p> <p>10.1 Du får ersättning för nödvändiga och skäliga kostnader som du har under resan för akut, läkarvård, sjukhusvård, behandling, hjälpmedel och lokala resor för vård och behandling – allt under förutsättning att det har föreskrivits av behörig läkare. Behandling av läkare skall i förväg godkännas av If. Vid tandskada till följd av olycksfall ska föreslagen behandling och kostnader godkännas av If.</p> <p>10.2 Om läkare i intyg föreskriver att du eller din medresenär ska resa hem på annan tid eller på annat sätt än planerat, får du ersättning för de merkostnader som kan uppstå för din hemresa. Transporten ska i förväg godkännas av If.</p> <p>10.7 Om påbörjad resa avbryts eller inte kan utnyttjas för att du drabbas av sjukdom eller olycksfall och</p> <p>- blir sängliggande eller intagen på sjukhus</p> <p>- måste åka hem i förtid får du ersättning för outnyttjad resekostnad. Det krävs att en av If godkänd läkare godkänner hemresan eller ordinerar vila inomhus.</p> <p>10.8 Försäkringen gäller inte för kostnad vid olycksfall eller sjukdom då du använt alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska preparat (om du inte kan visa att olycksfallet eller sjukdomen saknar samband med detta).</p>	<p>L. Försäkringen gäller inte</p> <p>- för kostnader vid sjukdom eller olycksfall som berott på att du varit påverkad av alkohol, narkotika annat berusningsmedel eller sömnmedel.</p> <p>- För skada som uppstått i samband med att du utfört uppsåtlig gärning, som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller strängare påföljd.</p> <p>L2.1.2. Vi betalar nödvändiga och skäliga merkostnader för resa till hemorten i Sverige vid sjukdom eller olycksfall som sker enligt läkares föreskrift och innebär ett dyrare färdsätt. Färdsättet skall vara föreskrivet av läkare efter samråd med SOS international a/s i Köpenhamn.</p>
--------------------	---	---	--	---

<p>Forts. nya villkor</p>	<p>diskbräck och muskelbristning Som olycksfallsskada ersätts inte skada som uppkommit genom vridvåld, om inte vridvåldet är orsakat genom en direkt yttre händelse (avser inte vridvåld mot knä). - Skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterie, virus eller annat smittämne (avser inte smitta på grund av fästingbett). - Skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte orsakats av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring. - Sådant tillstånd som även om det konstaterats efter en olycksfallsska da enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallsskadan utan på sjukdom, åldersförändringar, lyte eller sjukliga förändringar.</p>			
--	--	--	--	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s. 5 Reseskyddet gäller inte - vid olycksfall eller sjukdom som orsakats av att du använt alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska medel.</p> <p>s. 6 Vid olycksfall och sjukdom ska behandling i förväg godkännas av TENNANT eller SOS International. Vid tandskada till följd av olycksfall ska föreslagen behandling godkännas av TENNANT eller SOS International. Om läkare i intyg föreskriver att du ska resa hem på annan tid eller på annat sätt än planerat, får du ersättning för de merkostnader som kan uppstå både för dig och medresenär som också reser hem. Transporten ska i förväg godkännas av TENNANT eller SOS International. Om läkare bedömer att din skada eller sjukdom är livshotande betalar vi kostnaden för högst två närståendes resa från hemorten i Sverige och åter inklusive uppehälle. Resan ska i förväg godkännas av TENNANT eller SOS International.</p>	<p>s. 27 Försäkringen ersätter inte - om du utför eller medverkar till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse. Med olycksfallsskada menas – kroppsskada som drabbar dig ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Om kroppsfel (sjukdom, sjuklig förändring, lyte och men) redan finns när olycksfallet inträffar eller om detta tillstöter senare, utan samband med olycksfallsskadan, och det kan antas att kroppsfelet medför att skadans följder förvärras, lämnas endast ersättning för de följder som uppkommer oberoende av kroppsfelet och enbart på grund av olycksfallsskadan. Förfrysning, värmeslag, solsting och smitta på grund av fästingbett räknas här som olycksfallsskada. Även total hälseneruptur samt vridvåld mot knä räknas här som olycksfallsskada. Med olycksfallsskada menas <i>inte</i> a) tandskada genom bitning och tuggning. b) skada som uppkommer på grund av smitta genom bakterier, virus eller annat smittämne c) skada som uppkommer genom användning av medicinska preparat, ingrepp, behandling eller undersökning som inte föranleds av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring d) skada där det får antas att den skadevällande händelsen föranleds av att du - varit påverkad av psykiatrisk sjukdom - varit påverkad av</p>	<p>14.5 Du får ersättning för nödvändig och skälig kostnad i samband med akut sjukdom eller olycksfall som krävt läkarvård. Försäkringen gäller inte - sjukdom och olycksfallsskada som kan anses ha samband med att du använt alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska medel om du inte kan göra sannolikt att samband saknas mellan denna påverkan och din sjukdom eller olycksfallsskada. 14.5.4.1. 2. Kan du p.g.a. akut sjukdom eller olycksfallsskada inte återvända till hemorten på det sätt som planerats, får du ersättning för din och medresenärs merkostnad för ny hemresa. Färdsettet skall vara föreskrivet av behörig läkare efter samråd med SOS international. 3. Blir du allvarligt sjuk eller råkar ut för ett olycksfall utomlands och behörig läkare bedömer att ditt tillstånd är livshotande, ersätter vi två närstående personers resa från hemorten i Sverige och åter samt merkostnad för kost och logi. Resan ska i förväg godkännas av oss eller SOS International</p>	

<p>Forts. äldre villkor</p>		<p>alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska medel - missbrukat läkemedel e) försämring av hälsotillståndet som sker efter olycksfallet om denna försämring enligt medicinsk erfarenhet sannolikt Med akut sjukdom menas här en oförutsedd försämring av hälsotillståndet, som inte är att betrakta som olycksfallsskada. s. 28 Försäkringen ersätter inte Kostnader skulle ha inträtt även om olycksfallet inte inträffat. för vård och resor som orsakas av - användande av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, narkotika eller missbruk av läkemedel. s. 30 Försäkringen ersätter -Tandvård, det vill säga kostnader för tillfällig behandling av akuta tandbesvär. Vid olycksfall ersätts även kostnader för behandling på bostadsorten inom 3 år från det att skadan inträffade. Behandling och kostnader ska godkännas i förväg av Trygg-Hansa. -Merkostnad vid hemresa till följd av sjukdom eller olycksfall, inom eller utom Sverige. Hemresan och färdsättet ska vara föreskrivet av läkare på orten och godkänt av SOS i Köpenhamn eller Trygg-Hansa.</p>		
-------------------------------------	--	---	--	--

<p>Nya villkor</p>	<p>s.12 Reseskyddet gäller inte - vid olycksfall eller sjukdom som orsakats av att du använt alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska medel Vid olycksfall och sjukdom ska behandling i förväg godkännas av TENNANT eller SOS International. Vid tandskada till följd av olycksfall ska föreslagen behandling godkännas av TENNANT eller SOS International. s. 12 Om läkare i intyg föreskriver att du ska resa hem på annan tid eller på annat sätt än planerat, får du ersättning för de merkostnader som kan uppstå både för dig och medresenär som också reser hem. Transporten ska i förväg godkännas av TENNANT eller SOS International. Om läkare bedömer att din skada eller sjukdom är livshotande betalar vi kostnaden för högst två närståendes resa från hemorten i Sverige och åter inklusive uppehälle. Resan ska i förväg godkännas av TENNANT eller SOS International. s. 13 Om resan avbryts eller inte kan utnyttjas för att du på grund av sjukdom eller olycksfall blir sängliggande, intagen på sjukhus eller måste åka hem i förtid får du ersättning för outnyttjad resekostnad. Ersättning lämnas även för outnyttjad resekostnad för medresenär som vårdar dig eller åker hem med dig i förtid. Ersättning betalas till medresenär när försäkrad avlidit på resan, däremot inte till avlidens dödsbo. Det krävs att en av SOS International godkänd läkare godkänner hemresan eller föreskriver sängläge och vårdbehov.</p>	<p>s.28 Försäkringen gäller inte - i samband med att du utför eller medverkar till uppsåtlig brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse. Aktsamhetskrav Ersättningen kan sättas ned om du genom att missbruka läkemedel eller använda alkohol, droger eller andra berusningsmedel blir sjuk eller drabbas av olycksfallsskada och får kostnader enligt avsnittet Reseskydd. Normalt sätts ersättningen ned med 25 %. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan alkoholpåverkan och skadan. s. 29 Med olycksfallsskada menas – kroppsskada som drabbar dig ofrivilligt genom plötslig yttre händelse, ett utifrån kommande våld mot kroppen. Om kroppsfel (sjukdom, sjuklig förändring, lyte och men) redan finns när olycksfallet inträffar eller om detta tillstöter senare, utan samband med olycksfallsskadan, och det kan antas att kroppsfelet medför att skadans följder förvärras, lämnas endast ersättning för de följder som uppkommer oberoende av kroppsfelet och enbart på grund av olycksfallsskadan. Förfrysning, värmeslag, solsting och smitta på grund av fästingbett räknas här som olycksfallsskada. Även hälseneruptur samt vridvåld mot knä räknas här som olycksfallsskada. <i>Med olycksfallsskada menas</i> <i>inte</i> a) tandskada genom bitning och tuggning b) skada som uppkommer på grund av smitta genom bakterier, virus eller annat smittämne</p>	<p>14.5 Försäkringen ersätter nödvändig och skälig kostnad i samband med akut sjukdom eller olycksfallsskada som krävt läkarvård. Försäkringen ersätter inte - sjukdom och olycksfallsskada som kan anses ha samband med att du använt alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotiska medel om du inte kan göra sannolikt att samband saknas mellan denna påverkan och din sjukdom eller olycksfallsskada. 14.5.4.1. 2. Kan du p.g.a. akut sjukdom eller olycksfallsskada inte återvända till hemorten på det sätt som planerats, får du ersättning för din och medresenärs merkostnad för ny hemresa. Färdsättet skall vara föreskrivet av behörig läkare efter samråd med SOS international. 3. Blir du allvarligt sjuk eller råkar ut för ett olycksfall utomlands och behörig läkare bedömer att ditt tillstånd är livshotande, ersätter vi två närstående personers resa från hemorten i Sverige och åter samt merkostnad för kost och logi. Resan ska i förväg godkännas av oss eller SOS International.</p>	
--------------------	---	---	--	--

<p>Forts. nya villkor</p>		<p>c) skada som uppkommer genom användning av medicinska preparat, ingrepp, behandling eller undersökning som inte föranleds av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring</p> <p>d) försämring av hälsotillståndet som sker efter olycksfallet om denna försämring enligt medicinsk erfarenhet sannolikt skulle ha inträtt även om olycksfallet inte inträffat.</p> <p>Med akut sjukdom menas här en oförutsedd försämring av hälsotillståndet, som inte är att betrakta som olycksfallsskada.</p> <p>s. 31 Försäkringen ersätter</p> <p>- Tandvård, det vill säga kostnader för tillfällig behandling, av akuta tandbesvär. Vid olycksfall ersätts även kostnader för behandling på bostadsorten inom 3 år från det att skadan inträffade. Behandling och kostnader ska godkännas i förväg av Trygg-Hansa.</p> <p>- Merkostnad vid hemresa till följd av sjukdom eller olycksfall, inom eller utom Sverige. Hemresan och färd sättet ska vara föreskrivet av läkare på orten och godkänt av SOS i Köpenhamn eller Trygg-Hansa.</p>		
-----------------------------------	--	---	--	--

Upplyningsplikt och riskökning

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 49 Om du inte – lämnar oss riktiga uppgifter då du tecknar eller ändrar försäkring</p> <p>– meddelar oss då du gör väsentliga ändringar på försäkrad egendom kan ersättningen för skadan sättas ned med ett särskilt avdrag. Hur stor nedsättningen blir beror på omständigheterna, bl. a försummelsens betydelse för skadan. Normalt är avdraget 25 % av ersättningen dock lägst 1 500 kronor men det kan bli större i allvarigare fall. Det kan också bli lägre eller inget alls om det finns förmildrande omständigheter.</p>	<p>C55 Om du finner att uppgifterna inte är riktiga eller om förhållandena ändras skall du omedelbart anmäla detta till oss. Annars riskerar du att helt eller delvis stå utan försäkringsskydd. Vi kan göra avdrag på ersättningen vid skada om du uppsåtligen eller av oaktsamhet har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter.</p>	<p>4.4 När försäkringen tecknas är du skyldig att lämna riktiga och fullständiga uppgifter om försäkrad egendom. Om de uppgifter som står i försäkringsbrevet ändras eller är felaktiga måste du anmäla det till oss.</p> <p>4.5 om du inte uppfyller aktsamhetskrav eller annat åliggande kan ersättningen vid en skada minskas med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna. Avdraget kan bli större i allvarliga fall, men kan också bli mindre om försummelsen varit mindre allvarlig.</p>	<p>AB 4.1 Har du lämnat oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades kan ersättningen minskas med ett särskilt avdrag. Avdraget – som görs utöver eventuell självrisk – kan i allvarigare fall medföra att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, i vilken utsträckning och på vilka villkor vi skulle ha meddelat försäkringen om vi känt till rätta förhållandet samt omständigheterna i övrigt. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också falla bort.</p> <p>AB 4.2 Vid underlåtenhet att anmäla ändring i förhållanden som har uppgetts då försäkringen tecknades gäller följande. Ersättningen kan minskas med ett särskilt avdrag, som görs utöver eventuell självrisk. Avdraget kan i allvarigare fall medföra att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, på vilka villkor vi skulle ha godtagit fortsatt försäkring samt omständigheterna i övrigt. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också falla bort.</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 49. Om du inte lämnar oss riktiga uppgifter då du tecknar eller ändrar försäkring – meddelar oss då du gör väsentliga ändringar på försäkrad egendom kan ersättningen för skadan sättas ned med ett särskilt avdrag. Hur stor nedsättningen blir beror på omständigheterna, bl. a försummelsens betydelse för skadan. Normalt är avdraget 25 % av ersättningen dock lägst 1 500 kronor men det kan bli större i allvarigare fall. Det kan också bli lägre eller inget alls om det finns förmildrande omständigheter.</p>	<p>C55 Om du finner att uppgifterna inte är riktiga eller om förhållandena ändras skall du omedelbart anmäla detta till oss. Annars riskerar du att helt eller delvis stå utan försäkringskydd. Vi kan göra avdrag på ersättningen vid skada om du uppsåtligt eller av oaktsamhet har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter.</p>	<p>4.4 När försäkringen tecknas är du skyldig att lämna riktiga och fullständiga uppgifter om försäkrad egendom. Om de uppgifter som står i försäkringsbrevet ändras eller är felaktiga måste du anmäla det till oss. 4.5 om du inte uppfyller säkerhetsföreskrift eller annat åliggande kan ersättningen vid en skada minskas med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna. Avdraget kan bli större i allvarliga fall, men kan också bli mindre om försummelsen varit mindre allvarlig.</p>	<p>AB 4.1 Oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades Har du genom uppsåt eller oaktsamhet lämnat oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades kan ersättningen minskas med ett särskilt avdrag. Avdraget – som görs utöver eventuell självrisk – kan i allvarigare fall medföra att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, i vilken utsträckning och på vilka villkor vi skulle ha meddelat försäkringen om vi känt till rätta förhållandet samt omständigheterna i övrigt. AB 4.2 Vid underlåtenhet att anmäla ändring i förhållanden som har uppgetts då försäkringen tecknades gäller följande. Ersättningen kan minskas med ett särskilt avdrag, som görs utöver eventuell självrisk. Avdraget kan i allvarigare fall medföra att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, på vilka villkor vi skulle ha godtagit fortsatt försäkring samt omständigheterna i övrigt. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också falla bort.</p>
--------------------	---	--	--	--

	Tenant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor		<p>s. 87. Oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades</p> <p>Har försäkringstagaren lämnat TryggHansa oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades kan ersättningen minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om den oriktiga eller ofullständiga uppgiften lämnades med uppsåt eller genom oaktsamhet som inte är ringa. Hänsyn tas också till uppgiftens betydelse för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt. Avdraget är 10 % av ersättningen utöver eventuell självrisk men lägst 1 000 kronor. Avdraget kan höjas i allvarigare fall, till och med så att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, i vilken utsträckning och på vilka villkor TryggHansa skulle ha meddelat försäkringen om bolaget känt till rätta förhållanden samt omständigheterna i övrigt. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.</p> <p>Vid underlåtenhet att anmäla ändring i förhållanden som har uppgetts då försäkringen tecknades gäller följande Avdrag görs med 10 % av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kronor. Avdraget kan höjas i allvarigare fall, till och med så att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller</p>	<p>4. När försäkringen tecknas är du skyldig att lämna riktiga och fullständiga uppgifter.</p> <p>Om de uppgifter som står i försäkringsbrevet är felaktiga måste du genast tala om det för oss. Om de förhållanden som försäkringen gäller för ändras under löpande försäkringsår ska du anmäla det till oss innan nästa försäkringstid börjar. Om du känner till ett fel eller ett ändrat förhållande (enligt ovan) och inte talat om detta för oss, minskas din ersättning vid en eventuell skada med lika många procent som den premie du betalt är lägre än den premie som du skulle betalat om du anmält felet eller det ändrade förhållandet.</p>	

Forts. äldre villkor		oaktsamhet, på vilka villkor Trygg-Hansa skulle ha godtagit fortsatt försäkring samt omständigheterna i övrigt. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.		
Nya villkor		s. 83 Upplyningsplikt Försäkringstagaren är skyldig att på Trygg-Hansas begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring ska meddelas. Detsamma gäller om försäkringstagaren begär att få försäkringen utvidgad eller förnyad. Försäkringstagaren ska ge riktiga och fullständiga svar på TryggHansas frågor. Om försäkringstagaren inser att TryggHansa tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen, är han skyldig att utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna. Om försäkringstagaren vid fullgörandet av sin upplysningsplikt har förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder, är avtalet ogiltigt enligt vad som sägs i lagen (1915:218) om avtal och rättshandlingar på förmögenhetsrättens område och Trygg-Hansa är fritt från ansvar för försäkringsfall som inträffar därefter. Har försäkringstagaren annars uppsåtligen eller av oaktsamhet eftersatt sin upplysningsplikt, kan ersättningen sättas ned i fråga om varje försäkrad efter vad som är skäligt	s. 5. Allmänna villkor – 06 Har du lämnat oriktig uppgift när du tecknade försäkringen eller låtit bli att ändra felaktig uppgift, kan ersättningen sättas ned, det vill säga minskas med ett särskilt avdrag. Nedsättningens storlek beror på omständigheterna, bland annat försummelsens betydelse för skadan. Vid allvarlig försumlighet kan du till och med bli helt utan ersättning.	

<p>Forts. nya villkor</p>		<p>med hänsyn till den betydelse förhållandet skulle ha haft för Trygg-Hansas bedömning av risken, det uppsåt eller den aktsamhet som har förekommit och övriga omständigheter. Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen</p> <p>Riskökning</p> <p>Försäkringstagaren är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till Trygg-Hansa samtliga ändrade förhållanden som är av väsentlig betydelse för riskens bedömning. Om försäkringstagaren försummar att anmäla en sådan riskökning kan ersättningen från försäkringen sättas ned på samma sätt som vid brott mot upplysningsplikten.</p>		
-----------------------------------	--	---	--	--

Identifikation

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	s.47 Det är inte bara om du själv försummat aktsamhetskraven som ersättningen kan sättas ned. Avdrag kan också göras om någon annan än du själv varit oaktsam. Detta gäller om den personen handlat – med ditt samtycke eller – i ditt ställe eller – tillsammans med dig eller – på uppdrag av dig haft tillsyn över egendomen. Det gäller också för den som beträffande försäkrade egendom har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig t ex din make eller sambo.	C 63 Vi kan göra avdrag även om någon annan varit oaktsam om denne handlat med ditt samtycke eller har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (såsom make eller sambo) eller i ditt ställe eller tillsammans med dig haft tillsyn över egendomen	4.5 Med dig jämställs annan som handlat med ditt samtycke eller i ditt ställe eller tillsammans med dig haft tillsyn över försäkrad egendom eller som har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (tex din make) beträffande den försäkrade egendomen.	AB 4.2 Med dig jämställs - annan som har handlat med ditt samtycke - den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med dig - den som i ditt ställe eller tillsammans med dig har haft tillsyn över försäkrad egendom.
Nya villkor	s.47 Det är inte bara om du själv försummat aktsamhetskraven som ersättningen kan sättas ned. Avdrag kan också göras om någon annan än du själv varit oaktsam. Ditt handlande likställs med: -den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen -din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen antingen är en gemensam bostad eller är lös egendom i en sådan gemensam bostad. Första punkten tillämpas inte om det finns synnerliga skäl mot detta.	C 63 Vi kan göra avdrag även om någon annan varit oaktsam om denne handlat med ditt samtycke. Med ditt handlande likställs handlande av: a) den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och b) din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i sådan bostad.	4.5 Med dig jämställs annan som handlat med ditt samtycke eller i ditt ställe eller tillsammans med dig haft tillsyn över försäkrad egendom eller som har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (tex din make) beträffande den försäkrade egendomen.	AB 4.2 Med dig jämställs - annan som har handlat med ditt samtycke - den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med dig - den som i ditt ställe eller tillsammans med dig har haft tillsyn över försäkrad egendom.

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	(Hänvisar till KFL)	s. 87 Med den försäkrade jämställs a) annan som har handlat med hans samtycke b) den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med den försäkrade c) den som i den försäkrades ställe eller tillsammans med denne har haft tillsyn över försäkrad egendom.	7.3 Med dig jämställs annan som handlat med ditt samtycke, eller i ditt ställe, eller som tillsammans med dig har tillsyn över försäkrad egendom, eller har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (tex din make) beträffande den försäkrade egendomen.	
Nya villkor	(Hänvisar till NFAL)	s. 85 Med den försäkrades handlande likställs - den som har handlat med den försäkrades samtycke, - den som med den försäkrades samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och - den försäkrades make, registrerad partner, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i sådan bostad. Identifikation ska dock inte ske om det finns synnerliga skäl emot det	Allmänna villkor -06 s. 6 Med ditt handlande likställs handlande av -den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen - din make, sambo eller annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i sådan bostad.	

Följande villkor avser endast de fall då bostadshus omfattas av försäkringen.

Snötryck

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 27 Gäller skada på byggnad när skadan består i eller orsakas av att yttertak bryter samman på grund av snötryck</p> <p>Aktsamhetskrav - Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas - Följ de föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av offentlig myndighet, t ex svensk Byggnorm</p> <p>Nedsättning Om du inte gör det som du är skyldig att göra för att begränsa eller förhindra skada, kan ersättningen för skadan sättas ned med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna, bl a försummelsens betydelse för skadan, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47. (Se nedan Nedsättningsvillkor)</p> <p>Gäller inte: skada på yttertak genom snötryck om taket inte utförts enligt gällande byggnorm - om skada beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. - om skada består i eller orsakas av att altantak, balkongtak eller liknande tak bryter samman</p>	<p>B11 Vi ersätter skada på bostadshus bestående i eller orsakad av att yttertakens bärande konstruktion skadats på grund av snötryck.</p> <p>Vi ersätter inte - skada om taket inte utförts enligt gällande byggnorm/ branschföreskrifter. - Skada som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. - skada på altantak, balkongtak eller verandatak eller liknande tak.</p>	<p>3.3.H Försäkringen gäller för skada av - snötryck när yttertak till bostaden (ej balkongtak eller liknande tak) bryter samman.</p> <p>Försäkringen gäller inte skada - som beror på ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll eller angrepp av röta, korrosion eller insekter - vid snötryck om taket inte byggts enligt gällande byggnorm.</p>	<p>F7.5 Försäkringen gäller för skada på bostadshus som består eller orsakats av att yttertak brutit samman p.g.a. snötryck.</p> <p>Vi ersätter inte skada -om taket inte utförts enligt gällande byggnorm. -Som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. -Som består i eller orsakats av att altantak, balkongtak eller liknande tak brutit samman.</p> <p>Begränsning Ersättning lämnas endast om snötrycket uppkommit i direkt samband med extrem nederbörd eller andra extrema förhållanden och om det p.g.a. väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snötrycket och att tidigare snöbelastning på taket inte väsentligt påverkat skadan.</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 27 Gäller - skada på byggnad när skadan består i eller orsakas av att yttertak bryter samman på grund av snötryck Gäller inte - skada på yttertak genom snötryck om taket inte utförts enligt svenska byggregler - om skada beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter - om skada består i eller orsakas av att altan-, membran-, balkongtak eller liknande tak bryter samman</p>	<p>B11 Vi ersätter skada på bostadshus bestående i eller orsakad av att yttertakets bärande konstruktion skadats på grund av snötryck. Vi ersätter inte - skada om taket inte utförts enligt gällande byggnorm/ branschföreskrifter. - Skada som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. - skada på altantak, balkongtak eller verandatak eller liknande tak.</p>	<p>3.3.H Försäkringen gäller för skada av - snötryck när yttertak till bostaden (ej balkongtak eller liknande tak) bryter samman. Försäkringen gäller inte skada - som beror på ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll eller angrepp av röta, korrosion eller insekter - vid snötryck om taket inte byggts enligt gällande byggnorm.</p>	<p>F7.5 Försäkringen gäller för skada på bostadshus som består i eller orsakats av att takkonstruktionen brutit samman d.v.s. att dess bärlighet påverkats väsentligt p.g.a. snötryck. Vi ersätter inte skada -om taket inte utförts enligt gällande byggnorm. -Som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. -Som består i eller orsakats av att altantak, balkongtak eller liknande tak brutit samman. Aktsamhetskrav Ersättning lämnas endast om snötrycket uppkommit i direkt samband med extrem nederbörd eller andra extrema väderleksförhållanden och om det p.g.a. väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snötrycket och att tidigare snöbelastning på taket inte väsentligt påverkat skadan. Om aktsamhetskravet inte är uppfyllt kan ersättningen sättas ned. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>
--------------------	--	--	---	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s. 14 Försäkringen ersätter skada på</p> <ul style="list-style-type: none"> - bostadshus orsakad av att yttertakets bärande konstruktion skadats på grund av snötryck. <p>Försäkringen ersätter inte skada</p> <ul style="list-style-type: none"> - orsakat av snötryck på altantak, balkongtak, verandatak eller liknande tak - som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter <p>Aktsamhetskrav Du måste vidta särskilda åtgärder för att förhindra skador orsakade av snötryck. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>s. 21 Försäkringen ersätter</p> <p>Skada på bostadshus när skadan består i eller orsakas av att yttertak bryter samman på grund av snötryck.</p> <p>Oundviklig skada på egendom i bostadshuset till följd av att yttertaget skadas genom snötrycket.</p> <p>Försäkringen ersätter inte</p> <ul style="list-style-type: none"> -Skada om taket inte utförts enligt gällande byggnorm. -Skada som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. -Skada som består i eller orsakas av att altantak, balkongtak, verandatak eller liknande tak bryter samman. 	<p>10.2.4.3 Försäkringen ersätter skada</p> <ul style="list-style-type: none"> -på bostadshus när skadan består i eller orsakats av att yttertak bryter samman pga snötryck - på egendom i bostadshus då skadan är en undviklig följd av att byggnadens yttertak eller bärande stomme skadats genom snötryck. <p>Försäkringen ersätter inte för skada</p> <ul style="list-style-type: none"> - som beror på bristfälligt utförande, ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll eller ingrepp av röta eller skadeinsekter. <p>Aktsamhetskrav Förebyggande skydd Du skall förebygga och begränsa skada genom att se till att taket blir skottat om snömängden blir hotande stor. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	

<p>Nya villkor</p>	<p>2.4 Försäkringen ersätter skada på - bostadshus orsakad av att yttertakets bärande konstruktion skadats på grund av snötryck. Försäkringen ersätter inte skada - orsakat av snötryck på altantak, balkongtak, verandatak eller liknande tak - som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter Aktsamhetskrav Du måste vidta särskilda åtgärder för att förhindra skador orsakade av snötryck. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>s. 9 Försäkringen ersätter Skada på bostadshus när skadan består i eller orsakas av att yttertak bryter samman på grund av snötryck. Oundviklig skada på egendom i bostadshuset till följd av att yttertaget skadas genom snötrycket. Försäkringen ersätter inte Skada om taket inte utförts enligt gällande byggnorm. Skada som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. Skada som består i eller orsakas av att altantak, balkongtak, krontak, verandatak eller liknande tak bryter samman.</p>	<p>10.2.4.3 Försäkringen ersätter skada -på bostadshus när skadan består i eller orsakats av att yttertak bryter samman pga snötryck - på egendom i bostadshus då skadan är en oundviklig följd av att byggnadens yttertak eller bärande stomme skadats genom snötryck. Försäkringen ersätter inte för skada - som beror på bristfälligt utförande, ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll eller ingrepp av röta eller skadeinsekter. Aktsamhetskrav Förebyggande skydd Du skall förebygga och begränsa skada genom att se till att taket blir skottat om snömängden blir hotande stor. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	
--------------------	---	--	---	--

Läckage

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>s. 25 Gäller Följdskada av läckage Med läckage menar vi skada av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut om utströmningen skett från - invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning (spillvattenledning) - badrum, duschrumb, tvättstuga eller annat utrymme som har golvbrunn och försetts med vattentät våtrumsbeklädnad, enligt vid tiden för uppförandet eller reparationen gällande byggregler/ branschregler. Aktsamhetskrav Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas. - Följ de föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av offentlig myndighet, t ex. Svensk Byggnorm. Uppmärksamma särskilt föreskrifter kring oljetank - hur den ska anläggas och underhållas. Tanken ska vara låst. - Vid risk för frysning ska du vidta skäligen åtgärder för att förhindra frysning och läckage. Om du vintertid mer än tillfälligt lämnar huset eller inte bor där permanent ska inkommande vatten alltid vara avstängt. Finns vatten kvar i ledningar och installationer ska byggnaden dessutom vara uppvärmd till en temperatur av minst 15 grader samt ha en kontinuerlig tillsyn. Nedsättning Om du inte gör det som du är skyldig att göra för att begränsa eller förhindra skada, kan ersättningen för skadan sättas ned med ett särskilt avdrag. Hur stort</p>	<p>B5. Vi ersätter om egendomen skadas av vatten, olja, annan vätska eller ånga som oberäknat strömmar ut - Från invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning för spillvatten. - Från badrum, duschrumb eller tvättstuga som har golvavlopp och som försetts med vattentätt skikt enligt gällande byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/reparation</p>	<p>3.3. F Försäkringen gäller för Skada av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från - badrum, duschrumb eller tvättstuga som har golvbrunn och som är byggt enligt den byggnorm och de branschregler som gällde vid byggnationen eller installationstillfället. Aktsamhetskrav Om bostaden lämnas utan tillsyn under längre sammanhängande tid än två veckor ska åtgärder vidtas så ledningssystem och anslutna anordningar inte fryser sönder. Vattnet ska stängas av och innetemperaturen ska inte sänkas för mycket. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>F6. Har egendomen skadats av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut gäller försäkringen om utströmningen skett från. - invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning. - Från badrum, duschrumb eller tvättstuga som har golvavlopp och som försetts med vätisolering/tätskikt som motsvarar kravet i gällande bygg- och branschregler vid byggnadstillfället/ ombyggnadstillfället. Särskilda aktsamhetskrav Vid installation av hushållsmaskiner, sanitetsgods mm, som ansluts till vattenledning eller på annat sätt kan orsaka skada som följd av läckage, skall de föreskrifter om installationer och utförande som finns i myndigheters föreskrifter eller i anvisningar från tillverkare och leverantörer följas. Installationer och reparationer skall utföras fackmannamässigt. Skäligen åtgärder ska vidtas för att förhindra frysning av ledningssystemet och därtill anslutna anordningar. Huset ska hållas under tillsyn och uppvärmt, så att ledningar och anordningar anslutna till dessa inte fryser vid kyla och kortare strömavbrott. Kontroll ska göras att bränsle för uppvärmning alltid finns i tillräcklig mängd. Kylskåp med ismaskin och diskmaskin ska vara installerade med uppvikt plastmatta eller försedda med läckageskydd i form av underlägg.</p>

Forts. äldre villkor	avdraget blir beror på omständigheterna, bl a försummelsens betydelse för skadan, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47. (Se nedan Nedsättningsvillkor)			Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)
----------------------------	--	--	--	--

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 25, Gäller Följdskada av läckage Med läckage menar vi skada av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut om utströmningen skett från - invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning (spillvattenledning) - badrum, duschrum, tvättstuga eller annat utrymme som har golvbrunn och försetts med vattentät våtrumsbeklädnad, enligt vid tiden för uppförandet eller reparationen gällande byggregler/ branschregler. Aktsamhetskrav Du får inte genom oaktsamhet utsätta egendom för risk att skadas. - Följ de föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av offentlig myndighet, t ex Svenska byggregler. Uppmärksamma särskilt föreskrifter kring oljetank - hur den ska anläggas och underhållas. Tanken ska vara låst. - Vid risk för frysning ska du vidta skäligen åtgärder för att förhindra frysning och läckage. Om du vintertid mer än tillfälligt lämnar huset eller inte bor där permanent ska inkommande vatten alltid vara avstängt. Finns vatten kvar i ledningar och installationer ska byggnaden dessutom vara uppvärmd till en temperatur av minst 15 grader samt ha en kontinuerlig tillsyn. Nedsättning Om du inte gör det som du är skyldig att göra för att begränsa eller förhindra skada, kan ersättningen för skadan sättas ned med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna, bl a försummelsens betydelse</p>	<p>B5. Vi ersätter om egendomen skadas av vatten, olja, annan vätska eller ånga som oberäknat strömmar ut - Från invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning för spillvatten. - Från badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvavlopp och som försetts med vattentätt skikt enligt gällande byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/reparation</p>	<p>3.3. F Försäkringen gäller för Skada av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från - badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvbrunn och som är byggt enligt den byggnorm och de branschregler som gällde vid byggnationen eller installationstillfället Säkerhetsföreskrift Om bostaden lämnas utan tillsyn under längre sammanhängande tid än två veckor ska åtgärder vidtas så ledningssystem och anslutna anordningar inte fryser sönder. Vattnet ska stängas av och innetemperaturen ska inte sänkas för mycket. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>F6. Har egendomen skadats av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut gäller försäkringen om utströmningen skett från. - invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning. - Från badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvavlopp och som försetts med vätisolering/tätskikt som motsvarar kravet i gällande bygg- och branschregler vid byggnadstillfället/ ombyggnadstillfället. Aktsamhetskrav Du ska se till att föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av myndighet följs vid reparation, ny-, om- eller tillbyggnad, uppfylla de krav som ställs i Boverkets byggnadsregler eller meddelats av lokal byggnadsnämnd samt följa den byggnorm och de branschregler som gäller. Du ska även se till att installationer och montering är fackmannamässigt utförda och att tillverkarens anvisningar för montering, skötsel och underhåll följs. Skäligen åtgärder ska vidtas för att förhindra frysning av ledningssystemet och därtill anslutna anordningar. Huset ska hållas under tillsyn och uppvärmt, så att ledningar och anordningar anslutna till dessa inte fryser vid kyla och kortare strömavbrott. Kontroll ska göras att bränsle för uppvärmning alltid finns i tillräcklig mängd. Kylskåp med ismaskin och diskmaskin ska vara installerade med uppvikt plastmatta eller försedda med läckageskydd i form av underlägg. Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned.</p>
--------------------	---	--	--	--

Forts. nya villkor	för skadan, se avsnitt <i>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav</i> sidan 47. (Se nedan Nedsättningsvillkor)			(se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)
--------------------------	---	--	--	---

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>s. 13 Försäkringen gäller om egendom skadas av vatten, olja, annan vätska eller ånga som oberäknat strömmar ut från</p> <ul style="list-style-type: none"> - invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning för spillvatten - badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvvavlopp och som försetts med vattentätt skikt enligt gällande byggnorm/ branschregler <p>s. 14 Aktsamhetskrav För att undvika läckageskada genom vattentätt skikt, infästningar och anslutningar i våtrum ska du vara uppmärksam på brister som uppstår och genast åtgärda dessa. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>s. 17 Försäkringen ersätter Skada på egendom som orsakas av vätska som oberäknat strömmar ut från</p> <ul style="list-style-type: none"> - avloppssystem, även invändiga stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning - badrum osv <p>Försäkringen ersätter inte Skada på egendom vid utströmning från badrum, duschrum och tvättstuga som inte är utfört enligt den byggnorm, de bygg- och branschregler som gällde vid installations-, reparations-, renoverings- eller byggnadstillfället.</p> <p>Aktsamhetskrav Du ska vidta skäligen åtgärder för att förhindra frysning. Du ska även vidta de åtgärder som Trygg-Hansa föreskrivit till exempel vid besiktning för att förhindra läckageskada. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. (se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>10.2.2.1 Försäkringen ersätter skada som orsakas av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från</p> <ul style="list-style-type: none"> - Invändigt stuprör eller dagvattenledning som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning (spillvattenledning). -Våtrum som är byggt enligt den byggnorm och de branschregler som gällde vid installations-, reparations-, renoverings- eller byggnadstillfället. <p>Aktsamhetskrav Du ska vidta skäligen åtgärder för att förhindra läckageskada. Du ska vidta de åtgärder som vi föreskrivit för att förhindra läckageskada. Du ska vidta skäligen åtgärder för att förhindra frysning. Exempelvis genom att</p> <ul style="list-style-type: none"> - alla ledningar och behållare töms på vatten, - vatten som finns kvar i ledningar eller behållare är antifrysbehandlat, - huset är uppvärmt. Du måste se till att värmen är tillräcklig för att förhindra frysning. Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen komma att sättas ned. <p>(se nedan Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	

<p>Nya villkor</p>	<p>2.3 Försäkringen ersätter skada om egendom skadas av vatten, olja, annan vätska eller ånga som oberäknat strömmar ut från</p> <ul style="list-style-type: none"> - invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning för spillvatten - badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvvavlopp och som försetts med vattentätt skikt enligt gällande byggnorm/ branschregler <p>Aktsamhetskrav</p> <p>För att undvika läckageskada genom vattentätt skikt, infästningar och anslutningar i våtrum ska du vara uppmärksam på brister som uppstår och snarast åtgärda dessa. För att förhindra frysning av ledningssystem ska skäligen åtgärder vidtas. (se nedan</p> <p>Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>s. 23 Försäkringen ersätter Skada på egendom som orsakas av vätska som oberäknat strömmar ut från</p> <ul style="list-style-type: none"> - avloppssystem, även invändiga stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning - badrum eller annat utrymme som har golvvbrunn och som har försetts med vattentät våtrumsbeklädnad. <p>Aktsamhetskrav</p> <p>Du ska vidta skäligen åtgärder för att förhindra frysning. Du ska även vidta de åtgärder som Trygg-Hansa föreskrivit till exempel vid besiktning för att förhindra läckageskada. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. (se nedan</p> <p>Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>10.2.2.1 Försäkringen ersätter skada som orsakas av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från</p> <ul style="list-style-type: none"> - Invändigt stuprör eller dagvattenledning som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning (spillvattenledning). <p>-Våtrum som är byggt enligt den byggnorm och de branschregler som gällde vid installations-, reparations-, renoverings- eller byggnadstillfället.</p> <p>Aktsamhetskrav</p> <p>Du ska vidta skäligen åtgärder för att förhindra läckageskada.</p> <p>Du ska vidta de åtgärder som vi föreskrivit för att förhindra läckageskada.</p> <p>Du ska vidta skäligen åtgärder för att förhindra frysning. Exempelvis genom att</p> <ul style="list-style-type: none"> - alla ledningar och behållare töms på vatten, - vatten som finns kvar i ledningar eller behållare är antifrysbehandlat, - huset är uppvärmt. Du måste se till att värmen är tillräcklig för att förhindra frysning. Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen komma att sättas ned. (se nedan <p>Nedsättningsvillkor om följderna vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p> 	
--------------------	--	--	--	--

Byggnad under uppförande

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	s. 30 Byggnad under uppförande Byggnad för eget bruk Gäller - under den tid byggnaden är under uppförande, om eller tillbyggnad. - material till byggnationen som är inlåst i lokal Gäller inte - material som inte är inlåst i lokal- - stormskada på verktyg och material som finns utomhus	B20 Försäkringen gäller också för arbetsbodar, verktyg och material för bygget med följande begränsningar . - stöld av verktyg och material ersätts endast om stölden sker genom inbrott i låst utrymme.	11.2 Egendomsskador stöld av eller skadegörelse på verktyg eller material ersätts endast om stölden eller skadegörelsen skett när gärningsmannen brutit sig in i låst utrymme.	-----
Nya villkor	s. 30 Byggnad under uppförande Byggnad för eget bruk Gäller - under den tid byggnaden är under uppförande, om eller tillbyggnad. - material till byggnationen som är inlåst i lokal Gäller inte - material som inte är inlåst i lokal.	B20 Försäkringen gäller också för arbetsbodar, verktyg och material för bygget med följande begränsningar . - stöld av verktyg och material ersätts endast om stölden sker genom inbrott i låst utrymme.	11.2 Egendomsskador stöld av eller skadegörelse på verktyg eller material ersätts endast om stölden eller skadegörelsen skett när gärningsmannen brutit sig in i låst utrymme.	-----
	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	s.15 Försäkringen gäller för byggnad även under den tid den är under uppförande, ombyggnad eller tillbyggnad, men med följande begränsningar: ..... Försäkringen gäller också för arbetsbodar, verktyg och material för bygget med följande begränsningar: - Stöld av verktyg och material ersätts endast om stölden sker genom inbrott i låst utrymme.	s. 9 Försäkringen gäller Skada på byggnad, material och maskinell utrustning enligt Grundskyddet. Stöld av verktyg och maskiner när någon bryter sig in med våld. Stöld av arbetsbod. Högsta ersättningsbelopp för verktyg och maskiner är 35 000 kronor.	10.2.5.10 När försäkrat hus är under uppförande, om- eller tillbyggnad ersätter försäkringen på samma sätt som försäkringen ersätter skada på byggnad, också skada på - arbetsbod, verktyg och maskin som du äger, hyr eller lånar för byggnadsarbetet. - material och maskinell utrustning som är avsett att ingå i huset. Försäkringen ersätter inte - stöld av verktyg, maskin, material och maskinell utrustning då stölden skett från olåst utrymme.	

<p>Nya villkor</p>	<p>2.10 Försäkringen gäller för byggnad även under den tid den är under uppförande, ombyggnad eller tillbyggnad, men med följande begränsningar: ..... Försäkringen gäller också för arbetsbodar, verktyg och material för bygget med följande begränsningar: - Stöld av verktyg och material ersätts endast om stölden sker genom inbrott i låst utrymme.</p>	<p>s. 10 Försäkringen ersätter Skada på byggnad, material och maskinell utrustning enligt Grundskyddet. Stöld av verktyg och maskiner när någon bryter sig in med våld. Stöld av arbetsbod. Högsta ersättningsbelopp för verktyg och maskiner är 35 000 kronor.</p>	<p>10.2.5.10 När försäkrat hus är under uppförande, om- eller tillbyggnad ersätter försäkringen på samma sätt som försäkringen ersätter skada på byggnad, också skada på - arbetsbod, verktyg och maskin som du äger, hyr eller lånar för byggnadsarbetet. - material och maskinell utrustning som är avsett att ingå i huset. Försäkringen ersätter inte - stöld av verktyg, maskin, material och maskinell utrustning då stölden skett från olåst utrymme.</p>	
--------------------	--	--	--	--

Allmänna nedsättningsvillkor

(se även Upplysningsplikt och riskökning)

	Länsförsäkringar	Folksam	If	Moderna Försäkringar
Äldre villkor	<p>Om du inte uppfyllt våra aktsamhetskrav Om du inte uppfyllt kraven minskas din ersättning. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna, bl a försummelsens art och betydelse för skadan. Nedsättningsens storlek kan också påverkas av den skadade egendomens art och värde. Nedsättningen är dock lägst 1 500 kronor. Det är inte bara om du själv försummat aktsamhetskraven som ersättningen kan sättas ned. Avdrag kan också göras om någon annan än du själv varit oaktsam. Detta gäller om den personen handlat - med ditt samtycke eller - i ditt ställe eller - tillsammans med dig eller - på uppdrag av dig haft tillsyn över egendomen. Det gäller också för den som beträffande försäkrade egendom har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig t ex din make eller sambo. Om aktsamhetskrav åsidosatts av någon som var - i sådant tillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken - under 12 år görs inget avdrag på dennes ersättning. Däremot kan den som kan anses ha samtyckt till handlandet få sin ersättning nedsatt. När vi gör nedsättningar av försäkringsersättningar följer vi reglerna i Konsumentförsäkringslagen och den branschpraxis som bildats.</p> <p>...inte uppfyllt våra särskilda aktsamhetskrav Om du inte uppfyllt ställda aktsamhetskrav, minskas din ersättning normalt med 25 % av skadebeloppet dock lägst 1 500 kronor. I vissa fall kan avdraget bli större.</p>	<p>C 63 Aktsamhetskrav, grov vårdslöshet, uppsåt Försäkringens ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoren finns några krav på aktsamhets som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet har haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt. Försäkringens gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligt. Om skadan uppkommit till följd av vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Ansvarsförsäkringens gäller dock utan avdrag även vid grov vårdslöshet.</p>	<p>4.5 Om du inte uppfyller aktsamhetskrav eller annat åliggande Om du inte uppfyllt ett aktsamhetskrav eller annat åliggande kan ersättningen vid en skada minskas med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna. Om följande aktsamhetskrav inte uppfylls är avdraget som regel: 3.3.F angående levande ljus, eld & glöd - avdrag 10 000 kr. 3.3.I angående dörrar, fönster, nyckel eller låsbyte – avdrag 25 % 3.3.J angående förvaring av egendom i hotellrum – avdrag 50 % 3.3.J övrigt – avdrag 50 % 3.3.K angående förvaring i bil – avdrag 50 % 3.3.L angående låsning av cykel – avdrag 50 % 3.3. L övrigt – avdrag 50% Avdraget kan bli större i allvarliga fall, men det kan också bli mindre om försummelsen varit mindre allvarlig.</p> <p>4.6 framkallande av försäkringsfall Om du med uppsåt framkallar ett försäkringsfall får du ingen ersättning. Om du med grov vårdslöshet framkallar ett försäkringsfall kan ersättning, som inte avser skadestånd, utebli eller minskas med ett särskilt avdrag efter vad som är skäligen med hänsyn till den vårdslöshet och omständigheterna i övrigt..</p>	<p>AB 4.2 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren Har du inte följt aktsamhetskrav eller annan föreskrift i villkoren kan ersättningen, såvitt gäller dig, minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om aktsamhetskravet eller föreskriften har åsidosatts genom uppsåt eller genom oaktsamhet. Om aktsamhetskrav eller annan föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada åsidosätts kan ersättningen sättas ned utöver eventuell självrisk på så sätt som anges här nedan. Ersättningen sätts vanligtvis ned men 50%. Vid allvarlig försumlighet kan du till och med bli helt utan ersättning. Avdraget kan minskas eller helt falla bort om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Hur stor nedsättningen blir beror bland annat på - hur länge du åsidosatt aktsamhetskravet eller föreskriften - egendomens värde - om du ökat risken för skada genom att t ex exponera egendomen.</p> <p>AB 4.3 Framkallande av försäkringsfall Har du framkallat försäkringsfall med uppsåt lämnas ingen ersättning såvitt gäller dig. Har du i annan försäkring än privatansvarsförsäkring framkallat försäkringsfall genom grov vårdslöshet lämnas ersättning, såvitt gäller dig, endast i den mån det finns synnerliga skäl.</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>Om du inte uppfyller våra aktsamhetskrav Nedsättning av försäkringsersättning Om du inte uppfyllt kraven minskas din ersättning normalt med 25 % av skadebeloppet, dock lägst 1 500 kronor. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna, bl a försummelsens art och betydelse för skadan. Nedsättningens storlek kan också påverkas av särskilda skäl samt av den skadade egendomens art och värde. Det är inte bara om du själv försummat aktsamhetskraven som ersättningen kan sättas ned. Avdrag kan också göras om någon annan än du själv varit oaktsam. Ditt handlande likställs med: - den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen - din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen antingen är en gemensam bostad eller är lös egendom i en sådan gemensam bostad. Första punkten tillämpas inte om det finns synnerliga skäl mot detta. Om aktsamhetskrav åsidosatts av någon som var - i sådant tillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken - under 12 år görs inget avdrag på dennes ersättning om försäkringsfallet framkallats med uppsåt eller grov vårdslöshet. Däremot kan den som kan anses ha samtyckt till handlandet få sin ersättning nedsatt. När vi gör nedsättningar av försäkringsersättningar följer vi reglerna i Försäkringsavtalslagen och den branschpraxis som bildats.</p>	<p>C 63 Aktsamhetskrav, grov vårdslöshet, uppsåt Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoren finns några krav på aktsamhets som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet har haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt. Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligt eller i den mån du uppsåtligt förvärrat följderna av en skada. om en skada uppkommit, eller dess följer förvärrats, genom grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Detsamma gäller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skada skulle inträffa. Ansvarsförsäkringen gäller dock utan avdrag även vid grov vårdslöshet.</p>	<p>4.5 Om du inte uppfyller säkerhetsföreskrift eller annat åliggande Om du inte uppfyllt ett säkerhetsföreskrift eller annat åliggande kan ersättningen vid en skada minskas med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna. Om följande aktsamhetskrav inte uppfylls är avdraget som regel: 3.3.F angående levande ljus, eld & glöd - avdrag 25% högst 50 000 kr. 3.3.I angående dörrar, fönster, nyckel eller låsbyte – avdrag 25% 3.3.J angående förvaring av egendom i hotellrum – avdrag 50% 3.3.J övrigt – avdrag 50% 3.3.K angående förvaring i bil – avdrag 50% 3.3.L angående låsning av cykel – avdrag 50% 3.3. L övrigt – avdrag 50% Avdraget kan bli större i allvarliga fall, men det kan också bli mindre om försummelsen varit mindre allvarlig 4.6 framkallande av försäkringsfall Om du med uppsåt framkallar ett försäkringsfall får du ingen ersättning. Om du med grov vårdslöshet framkallar ett försäkringsfall kan ersättning, som inte avser skadestånd, utebli eller minskas med ett särskilt avdrag efter vad som är skäligt med hänsyn till den vårdslöshet och omständigheterna i övrigt.</p>	<p>AB 4.2 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren Har du inte följt aktsamhetskrav eller annan föreskrift i villkoren kan ersättningen, såvitt gäller dig, minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om aktsamhetskravet eller föreskriften har åsidosatts genom uppsåt eller genom oaktsamhet. Om aktsamhetskrav eller annan föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada åsidosatts kan ersättningen sättas ned utöver eventuell självrisk på så sätt som anges här nedan. Ersättningen sätts vanligtvis ned med 50%. Vid allvarlig försumlighet kan du till och med bli helt utan ersättning. Avdraget kan minskas eller helt falla bort om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Hur stor nedsättningen blir beror bland annat på - hur länge du åsidosatt aktsamhetskravet eller föreskriften - egendomens värde - om du ökat risken för skada genom att t ex exponera egendomen. AB 4.3 Framkallande av försäkringsfall Har du framkallat försäkringsfall med uppsåt lämnas ingen ersättning såvitt gäller dig. Har du i annan försäkring än privatansvarsförsäkring framkallat försäkringsfall genom grov vårdslöshet lämnas ersättning, såvitt gäller dig, endast i den mån det finns synnerliga skäl.</p>
--------------------	--	--	--	---

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar	
Äldre villkor	<p>Aktsamhetskrav, nedsättning av ersättningen och räddningsåtgärder</p> <p>För att undvika alla typer av skadehändelser ska du vara aktsam. Speciella aktsamhetskrav redovisas i respektive skadehändelse eller anges i ditt försäkringsbrev. TENNANT har rätt att göra avdrag på ersättningen om du inte uppfyllt aktsamhetskraven eller uppfyllt gällande regler och lagar. Avdragets storlek beror på de individuella omständigheterna och styrs av reglerna i Konsumentförsäkringslagen. När en skada uppstått ska du göra vad du kan för att begränsa skadan.</p>	<p>s. 4 Allmänt aktsamhetskrav</p> <p>För att du ska kunna få full ersättning för en skada måste TryggHansas aktsamhetskrav följas. Aktsamhetskraven återfinns i förekommande fall under respektive skadehändelse. Därutöver gäller som aktsamhetskrav att du måste följa bestämmelser i lag, annan författning eller föreskrift meddelad av myndighet som är till för att förhindra eller begränsa skada. Du måste också iaktta av tillverkare, leverantör eller installatör lämnade anvisningar. Om du inte följer aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Nedsättningen kan variera beroende på omständigheterna. Övriga regler om nedsättning finns i avsnittet försäkringsregler.</p> <p>s. 87 Åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren</p> <p>Har den försäkrade inte följt föreskrift i villkoren kan ersättningen, såvitt gäller honom, minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om föreskriften har åsidosatts med uppsåt eller genom oaktsamhet. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet har haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.</p> <p>s.88 Om föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada</p> <p>åsidosatts kan ersättningen sättas ned utöver eventuell självrisk endera på sätt som anges i det villkorsavsnitt där föreskriften finns eller här nedan. Normalt rör det sig om 25 %. Vid allvarlig försumlighet</p>	<p>s. 5 Allmänna villkor -05 Aktsamhetskrav och säkerhetsföreskrift</p> <p>Har du inte följt de aktsamhetskrav eller säkerhetsföreskrifter som anges i villkoren, kan ersättningen sättas ned (minskas). Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bland annat försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull. När det gäller allvarlig eller upprepad försummelse så kan du bli utan ersättning. När det gäller mindre försummelse så blir nedsättningen den som anges under respektive skadehändelse.</p> <p>Framkallande av försäkringsfall</p> <p>Har du framkallat försäkringsfallet kan ersättningen utebli eller minskas enligt följande. När det gäller uppsåt så får du ingen ersättning för egen del. När det gäller grov vårdslöshet så kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till vårdslöshet och omständigheterna i övrigt. Detta gäller inte ersättning som avser skadestånd.</p>	

<p>Forts. äldre villkor</p>		<p>kan den försäkrade till och med bli helt utan ersättning. Hur stor nedsättningen blir beror bland annat på</p> <ul style="list-style-type: none"> - hur länge den försäkrade åsidosatt kraven - om egendomen är stöldbegärlig egendom - egendomens värde - det stulnas placering och tillgänglighet - om den försäkrade ökat risken för stöld genom att till exempel exponera egendomen - om stölden inträffar i storstad, tätort eller på landsbygd - vilka åtgärder den försäkrade vidtagit för att förhindra frysning. Vid åsidosättande av föreskrifter i villkoren om räddningsåtgärder och reglering av skada, gäller följande <p>Avdrag görs med 10 % av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kronor. Avdraget kan höjas i allvarigare fall. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla. Har den försäkrade framkallat försäkringsfallet med uppsåt lämnas inte ersättning såvitt gäller honom. Har den försäkrade i annan försäkring än ansvarsförsäkring framkallat försäkringsfallet genom grov vårdslöshet lämnas ersättning såvitt gäller honom endast i den mån det finns synnerliga skäl. Har den försäkrade åsidosatt i villkoren angivet aktsamhetskrav kan ersättningen sättas ned på sätt som anges i det villkorsavsnitt där aktsamhetskravet finns.</p>		
-------------------------------------	--	--	--	--

<p>Nya villkor</p>	<p>s. 4 2. Aktsamhetskrav, nedsättning av ersättningen och räddningsåtgärder För att undvika alla typer av skadehändelser ska du vara aktsam. Speciella aktsamhetskrav redovisas i respektive skadehändelse eller anges i ditt försäkringsbrev. TENNANT har rätt att göra avdrag på ersättningen om du inte uppfyllt aktsamhetskraven eller uppfyllt gällande regler och lagar. Avdragets storlek beror på de individuella omständigheterna och styrs av reglerna i försäkringsavtalslagen. När en skada uppstått ska du göra vad du kan för att begränsa skadan. TENNANT betalar rimliga kostnader för detta.</p>	<p>s. 6 Allmänt aktsamhetskrav För att du ska kunna få full ersättning för en skada måste Trygg-Hansas aktsamhetskrav följas. Dessa återfinns i förekommande fall under respektive skadehändelse i villkoren, i försäkringsbrevet eller enligt försäkringsavtalet i övrigt. Därutöver gäller som ett allmänt aktsamhetskrav att du måste hantera egendomen på ett sätt som minimerar risken för skada eller förlust. Vidare gäller som aktsamhetskrav att du måste följa bestämmelser i lag, annan författning eller föreskrift meddelad av myndighet som är till för att förhindra eller begränsa skada. Du måste också iaktta av tillverkare, transportör, leverantör eller installatör lämnade anvisningar eller föreskrifter. Om du inte följer aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i förekommande fall under respektive skadehändelse och i avsnittet Försäkringsregler. s. 83 Framkallande av försäkringsfall Om den försäkrade uppsåtligen har framkallat ett försäkringsfall, lämnas inte ersättning från försäkringen såvitt angår honom. Detsamma gäller i den mån den försäkrade uppsåtligen har förvärrat följderna av ett försäkringsfall. Har den försäkrade genom grov vårdslöshet framkallat ett försäkringsfall eller förvärrat dess följder, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i</p>	<p>s. 6 Allmänna villkor -06 Aktsamhetskrav och säkerhetsföreskrift Har du inte följt de aktsamhetskrav eller säkerhetsföreskrifter som anges i villkoren, kan ersättningen sättas ned (minskas). Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bland annat försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull. När det gäller allvarlig eller upprepad försummelse så kan du bli utan ersättning. När det gäller mindre försummelse så blir nedsättningen den som anges under respektive skadehändelse i villkoret. Normalt är nedsättningen 25 %. Framkallande av försäkringsfall Har du framkallat försäkringsfallet kan ersättningen utebli eller minskas enligt följande. När det gäller uppsåt så får du ingen ersättning för egen del. När det gäller grov vårdslöshet så kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till vårdslöshet och omständigheterna i övrigt. Detta gäller inte ersättning som avser skadestånd.</p>	
--------------------	---	---	--	--

<p>Forts. nya villkor</p>		<p>övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Då skadan framkallats genom vårdslöshet som inte är grov i samband med brott mot ett aktsamhetskrav eller en säkerhetsföreskrift i försäkringsvillkoren, har Trygg-Hansa rätt att sätta ned försäkringsersättningen med ett skäligt belopp. Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen. s. 90 Brott mot säkerhetsföreskrifter /aktsamhetskrav Har den försäkrade brutit mot en säkerhetsföreskrift/ aktsamhetskrav i försäkringsavtalet eller i en författning som villkoret hänvisar till, kan försäkringsersättningen, såvitt angår honom, sättas ned med ett skäligt belopp. Nedsättning sker efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan.</p> <p>Den försäkrades räddningsplikt När ett försäkringsfall inträffar eller kan befaras vara omedelbart förestående, ska den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att hindra eller minska skadan och, om någon annan är ersättningsskyldig, för att bevara den rätt Trygg-Hansa kan ha mot denne. Har den försäkrade uppsåtligen åsidosatt sina skyldigheter enligt första stycket, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och</p>		
-----------------------------------	--	---	--	--

<p>Forts. nya villkor</p>		<p>omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade har åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet. Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen. De anvisningar som Trygg-Hansa lämnat ska följas. Trygg-Hansa ersätter försvarliga kostnader som den försäkrade har till följd av åtgärder som avses i första stycket. Vid annan försäkring än ansvarsförsäkring ersätts räddningskostnad, även om försäkringsbeloppet inte räcker till. Ersättning lämnas inte om den försäkrade har rätt till ersättning enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande.</p> <p>s.85 Nedsättning av försäkringsersättningen</p> <p>Har den försäkrade åsidosatt sina förpliktelser enligt försäkringsavtalet minskas försäkringsersättningen med ett skäligt avdrag. I vilken mån nedsättning ska ske avgörs efter vad som är skäligt med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter. Av betydelse är om åsidosättandet skett med uppsåt eller i annat fall graden av oaktsamhet. Hänsyn tas till om det föreligger förmildrande omständigheter eller om nedsättningen skulle bli oskäligt stor. Vid allvarliga brott mot den försäkrades förpliktelser kan ersättningen helt falla bort. Vid nedsättningen tas även hänsyn till hur länge förpliktelsen åsidosatts, om egendomen är stöldbegärlig, egendomens värde, placering och exponering</p>		
-----------------------------------	--	---	--	--

Forts. nya villkor		samt om händelsen inträffat i tätort, storstad eller på landsbygd. Har den försäkrade åsidosatt en särskilt angiven säkerhetsföreskrift /aktsamhetskrav i villkoren, kan ersättningen sättas ned på det sätt som särskilt anges i det aktuella villkorsavsnittet.		
--------------------------	--	---	--	--

Vagnskadeförsäkring

	Länsförsäkringar	Folksam	If
Äldre villkor	<p>321 Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller uppsåtlig skadegörelse av tredje man.</p> <p>322 Försäkringen gäller inte för skada a). som hänt när fordonet använts trots körförbud. Kan du göra sannolikt att skadan hänt oberoende av det som föranlett ett automatiskt körförbud, gäller försäkringen.</p> <p>b). som hänt under tävling med fordonet eller träning för tävling, eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former (till exempel "streetrace") om inte särskilt avtal träffats med oss.</p> <p>323 Föreskrifter</p> <p>a) Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet.</p> <p>b) Fordonets maximilast får inte överskridas.</p> <p>c) Innan fordonet används på isbelagt vatten ska föraren, omedelbart före körning, förvissa sig om att isen har tillräcklig bärlighet.</p> <p>Om föreskrifterna ej följs kan ersättningen minskas eller helt utebli enligt 84. (Se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada)</p> <p>313. Försäkringen gäller inte vid skada a) om föraren inte hade giltigt körkort eller förarbevis eller, vid övningskörning, läraren/eleven inte uppfyllde kraven för tillåten övningskörning eller om du kört moped utan att ha den ålder som krävs, b) om föraren varit straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. Försäkringen gäller om du kan göra sannolikt att skadan uppkommit oberoende av detta., c) Om annan än du själv fört fordonet under sådana förhållanden som anges i a) och b). Försäkringen gäller om du kan göra sannolikt att du inte insett eller bort inse detta eller att du gjort vad du kunnat för att förhindra körningen. d) Om du varit passagerare i fordonet när annan än du själv fört detta under sådana förhållanden som anges i b)., f). Om du använder hastighetshöjande komponenter på mopeden som inte överensstämmer med svenskt typgodkännande, g). som består i slitage, förbrukning eller som har orsakats av bristfälligt underhåll eller uppenbart felaktig reparationsåtgärd.</p>	<p>36. Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående.</p> <p>37. Vi betalar inte skada</p> <p>- som uppstått under körning med bil för vilken körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman.</p> <p>- som hänt under träning med bilen eller under träning för tävling, om vi inte särskilt åtagit oss detta.</p> <p>- som består i slitage eller beror på bristfälligt underhåll.</p> <p>42. Allmänna begränsningar i egendomsskyddet.</p> <p>Vi betalar inte skada</p> <p>- Om föraren kört bilen utan att ha giltigt körkort.</p> <p>- Om läraren/eleven vid övningskörning inte uppfyllt de regler som gäller för övningskörning.</p> <p>- Om föraren gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri.</p>	<p>H.1. Försäkringen gäller skada genom trafikolycka, annan olyckshändelse utanför fordonet, uppsåtlig skadegörelse och anlagd brand av tredje man.</p> <p>H.2. Försäkringen gäller inte för skada</p> <p>- som består i slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll</p> <p>- om de komponenter på mopeden som kan vara hastighetshöjande, inte överensstämmer med svenskt typgodkännande.</p> <p>3.2 Aktsamhetskrav</p> <p>Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning. Fordonets maximilast får inte överskridas. Innan fordonet används på isbelagt vatten ska föraren förvissa sig om att isen har tillräcklig bärlighet. (se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller när aktsamhetskraven inte följs)</p> <p>4.1. Allmänna begränsningar</p> <p>Försäkringen gäller inte för skada på försäkrat fordon eller tillbehör som uppkommer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. När föraren gör sig skyldig till rattfylleri. 2. När föraren inte har det körkort eller den ålder som krävs för att köra fordonet, 3. När fordonet används trots att körförbud meddelats. 4. Under tävling eller träning för tävling, eller vid körning på inhägnat tävlingsområde. <p>När kan ersättningen utebli?</p> <p>I vissa fall lämnar försäkringen ingen ersättning.</p> <p>-Om föraren gör sig skyldig till rattfylleri.</p> <p>-Om föraren inte har det körkort som krävs.</p> <p>-Om bilen används trots att körförbud meddelats.</p> <p>-Vid skador som uppstår under tävling, träning för tävling, eller vid körning på inhägnat tävlingsområde</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>32 Vagnskadeförsäkring 321 Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller uppsåtlig skadegörelse av tredje man. 322 Försäkringen gäller inte för skada a) som hänt under tävling med fordonet eller träning för tävling eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former (till exempel "streetrace") om inte särskilt avtal träffats med oss. 323 Föreskrifter a). Fordon med körförbud får inte framföras. Vid skada sätts ersättningen ned med hundra procent. Om du kan visa att skadehändelsen inträffat oberoende av det som föranlett körförbudet, kan ersättning lämnas i den mån skadan skulle inträffat ändå. b) Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet. c) Fordonets maximilast får inte överskridas. d) Innan fordonet används på isbelagt vatten ska föraren, omedelbart före körning, förvissa sig om att isen har tillräcklig bärlighet. e) Fordonet ska ha lagstadgad utrustning. Försäkringsersättningen minskar inte om du kan göra sannolikt att skadan uppkommit oberoende av detta. Om föreskrifterna b) – e) inte följs, kan ersättningen vid skada minskas eller helt utebli enligt 84. (Se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada) Försäkringsersättningen minskar inte om du kan visa att skadan uppkommit oberoende av detta. 313 Försäkringen gäller inte vid skada b) som består i slitage, förbrukning eller som har orsakats av bristfälligt underhåll eller uppenbart felaktig reparationsåtgärd. 314 Föreskrifter a) Föraren ska ha giltigt körkort eller förarbevis. Vid övningskörning, ska lärare och elev uppfylla kraven för tillåten övningskörning. Om du kör moped ska du ha den ålder som krävs. Vid skada sätts annars ersättningen ned med hundra procent. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Ersättning kan lämnas om du kan visa att skadan uppkommit oberoende av ovanstående krav.</p>	<p>Vagnskada 36. Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående. 37. Vi betalar inte skada - som hänt under träning med bilen eller under träning för tävling, om vi inte särskilt åtagit oss detta. - som består i slitage eller beror på bristfälligt underhåll. 38. Aktsamhetskrav Du skall se till att bilen inte körs när körförbud meddelats av polis eller annan behörig besiktningsman. 44. Gemensamma aktsamhetskrav för egendomsskyddet Du skall se till att bilen inte körs av förare som - saknar giltigt körkort. - kan göra sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri. Du skall se till att vid övningskörning såväl lärare som elev uppfyller de regler som gäller vid övningskörning. (Se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>H.1. Vagnskada Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan olyckshändelse utanför fordonet, uppsåtlig skadegörelse och anlagd brand av tredje man. H.2 Försäkringen gäller inte för skada – som består i slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll – om de komponenter på mopeden som kan vara hastighetshöjande, inte överensstämmer med svenskt typgodkännande. 3.2 Säkerhetsföreskrifter Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning. Fordonets maximilast får inte överskridas. Innan fordonet används på isbelagt vatten ska föraren förvissa sig om att isen har tillräcklig bärlighet. (se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter) 4. Allmänna säkerhetsföreskrifter, begränsningar och andra åligganden. 4.1 säkerhetsföreskrifter Du måste se till att: 1. föraren inte gör sig skyldig till rattfylleri, 2. föraren har det körkort eller den ålder som krävs för att köra fordonet, 3. fordonet inte används om körförbud meddelats, 4. fordonet inte används under tävling eller träning för tävling, eller på inhägnat tävlingsområde, 5. de särskilda säkerhetsföreskrifterna som anges i punkt 3.2 Täckningsschema följs. För samtliga typer av fordon gäller följande särskilda begränsningar och säkerhetsföreskrifter: – Försäkringen gäller inte om du, eller någon annan med din tillåtelse, använder försäkrat fordon och a. föraren gör sig skyldig till rattfylleri b. föraren inte har det körkort eller den ålder som krävs c. fordonet används trots att körförbud meddelats d. fordonet används under tävling eller träning för tävling, eller vid körning på inhägnat tävlingsområde</p>
--------------------	--	---	---

<p>Forts. nya villkor</p>	<p>b) Om föraren är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel vid framförandet av fordonet, sätts ersättningen ned med hundra procent. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Ersättning kan lämnas om du kan visa att skadan uppkommit oberoende av alkohol-/drogpåverkan.</p> <p>c) Om annan än du själv fört fordonet under sådana förhållanden som anges i a) och b) sätts ersättningen ned med hundra procent. Ersättning kan lämnas om du kan visa att du inte insett eller bort inse att föraren varit straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel, eller om du gjort vad du kunnat för att förhindra körningen.</p> <p>d) Om du varit passagerare i fordonet när annan än du själv fört detta under sådana förhållanden som anges i b) kan ersättningen sättas ned på samma sätt som ovan. Ersättning kan lämnas om du kan visa att du inte insett eller bort inse att föraren varit straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel, eller om du gjort vad du kunnat för att förhindra körningen</p> <p>e) Om du använder hastighetshöjande komponenter på mopeden som inte överensstämmer med svenskt typgodkännande, sätts ersättningen ned med hundra procent. Kan du visa att skadan hänt oberoende av åsidosättandet av denna föreskrift sker ingen nedsättning.</p>		<p>Moped – Skadas mopeden och den skulle vara trimmad, så minskas normalt ersättningen från vagnskadeförsäkringen så pass mycket att ingen ersättning alls betalas. (se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller då föreskrifter åsidosatts)</p>
	<p style="text-align: center;">Tennant</p>	<p style="text-align: center;">TryggHansa</p>	<p style="text-align: center;">Dina Försäkringar</p>
<p>Äldre villkor</p>	<p>Vagnskada Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller skadegörelse av tredje man. Försäkringen gäller även för sådana skador under fordonets transport på annat transportmedel. Försäkringen gäller inte för skada: -som skett, när fordonet använts, trots att körförbud meddelats (s.k. kvalificerat) eller inträtt (s.k. automatiskt). Försäkringen gäller dock vid automatiskt körförbud om du kan visa att du inte kände till det och att skadan uppkommit oberoende av det som föranlett det automatiska körförbudet.</p>	<p>Vad du får ersättning för DET HÄR Skada på grund av - trafikolycka - annan yttre olyckshändelse - skadegörelse av annan person. -skada på fordonet när det transporteras på annat transportmedel. Skada på fordonet som orsakats av på fordonet monterad anordning för vägarbete eller snöplöjning. Försäkringen gäller inte - När fordonet använts trots meddelat körförbud. - För skada som skett när fordonet använts inom inhägnat tävlingsområde.</p>	<p>321 Vagnskada Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av tredje man. Försäkringen gäller även för sådana skador under fordonets transport på annat transportmedel. Försäkringen gäller också för skada på lastanordning monterad på lastbil (ex. kran, tipp, bakgavelhiss eller liknande för lastning eller lossning av eget fordon). 322. Försäkringen gäller inte för skada a. som skett när fordonet använts trots meddelat körförbud. b. som skett under tävling med fordonet eller träning för sådan tävling, om inte bolaget särskilt åtagit sig detta.</p>

<p>Forts. äldre villkor</p>	<p>-Om fordonet använts på isbelagt vatten som brustit och som inte godkänts för körning av officiell myndighet. - som skett under tävling med fordonet eller träning för sådan tävling, om inte TENNANT särskilt godkänt detta. -som består i slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll. Aktsamhetskrav Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet. Fordonets maximilast får inte överskridas. (se nedan Nedsättning vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av aktsamhetskraven) Gemensamma undantag Försäkringen gäller inte för skada på bil eller tillbehör - när föraren gör sig skyldig till rattfylleri eller är påverkad av andra droger - när föraren saknar körkort - när bilen används trots meddelat körförbud - under tävling eller träning för tävling</p>	<p>- Om händelsen inträffat under tävling med fordonet, träning för sådan tävling eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former, såvida inte särskilt avtal träffats. Vid skada som består av: - slitage - bristfälligt underhåll. - Om Vägverkets anvisningar för färd på fruset vatten inte följts. Aktsamhetskrav - Fordonet får inte utsättas för onormala påfrestningar - fordonets maximilast får inte överskridas - last i och på fordonet ska stivas och emballeras med omsorg och varsamhet. - fordonets maximala dragvikt får inte överskridas. (se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av aktsamhetskraven) Gemensamma bestämmelser När du inte får ersättning 1.Om du kör utan giltigt och erforderligt körkort eller förarbevis (om fordonet kräver körkort/förarbevis). 2.Om du kör utan att uppfylla de särskilda villkor som gäller för ditt körkort, till exempel glasögon. 3.Om läraren eller eleven vid övningskörning inte uppfyller kraven för tillåten övningskörning. 4.Om du var straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. Försäkringen gäller om du kan göra sannolikt, att skadan uppkommit oberoende av detta. 5.Om någon annan kör fordonet under sådan omständighet som anges enligt 1–4 och du inte kan göra sannolikt att: - du inte insett eller bort inse hur det förhöll sig, eller - du gjort vad du kunnat för att hindra körningen. 7.Om du varit passagerare i fordonet när annan än du själv kört fordonet under sådana förhållande som anges i 4.</p>	<p>d. som består i slitage eller kan hänföras till bristande underhåll. f. På lastanordning monterad på lastbil, om anordningen inte monterats eller använts enligt fabrikantens anvisningar. 323 Föreskrifter 1. Fordon med inträtt körförbud får inte brukas i annan omfattning än vad lagar och förordningar tillåter. 2. Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet. 3. Fordonets maximilast får inte överskridas. 4. Innan fordonet används på isbelagt vatten skall föraren förvissa sig om att isen har tillräcklig bärighet. (se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av föreskrifterna) 3. Kaskoförsäkring 313 Försäkringen gäller inte vid skada a. om föraren fört fordonet utan att ha det körkort, förarbevis eller motsvarande som krävs eller inte uppnått den ålder som krävs för att föra fordonet, eller b. vid otillåten övningskörning, eller c. om försäkringstagaren gjort sig skyldig till rattfylleri eller varit straffbart påverkad av annat berusningsmedel än alkohol. Försäkringen gäller dock om han kan göra sannolikt att skadan uppkommit oberoende av detta. d. om annan än försäkringstagaren fört fordonet under sådana förhållanden som anges i a., b., c. Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan göra sannolikt att han inte insett eller bort inse detta eller att han gjort vad han kunnat för att förhindra körningen f. För fordon som byggts om eller trimmats (t.ex. chipstrimning av personbil eller borttagen strypning hos mopeder och motorcyklar), om inte fordonet därefter registreringsbesiktigats och ägaren underrättat bolaget om ändringen.</p>
------------------------------------	---	---	---

<p>Nya villkor</p>	<p>2.5 Vagnskada 2.5.1 Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller skadegörelse av tredje man. Försäkringen gäller även för sådana skador under fordonets transport på annat transportmedel. 2.5.2 Försäkringen gäller inte för skada: - som skett, när fordonet använts, trots att körförbud meddelats (s.k. kvalificerat) eller inträtt (s.k. automatiskt). Försäkringen gäller dock vid automatiskt körförbud om du kan visa att du inte kände till det och att skadan uppkommit oberoende av det som föranlett det automatiska körförbudet. - om fordonet använts på isbelagt vatten som brustit och som inte godkänts för körning av officiell myndighet. - som skett under tävling med fordonet eller träning för sådan tävling, om inte TENNANT särskilt godkänt detta. - som består i slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll. 2.5.3 Aktsamhetskrav Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet. Fordonets maximalast får inte överskridas. (se nedan Nedsättning vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av aktsamhetskraven) A3. Gemensamma undantag Försäkringen gäller inte för skada på bil eller tillbehör - när föraren gör sig skyldig till rattfylleri eller är påverkad av andra droger - när föraren saknar körkort - när bilen används trots meddelat körförbud - under tävling eller träning för tävling.</p>	<p>B.11 Vagnskadeförsäkring Vad du får ersättning för Det här Skada på grund av trafikolycka, annan yttre olyckshändelse, skadegörelse av annan person. Skada på fordonet när det transporteras på annat transportmedel. Skada på fordonet som orsakats av på fordonet monterad anordning för vägarbete eller snöplogning. Men inte det här Vid skada så består av slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll Aktsamhetskrav - Fordonet får inte användas när det har körförbud. - Last i och på fordonet ska stuvats och emballeras med omsorg och varsamhet. - Fordonets maximala dragvikt får inte överskridas. (se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av aktsamhetskraven) B.2 Gemensamma bestämmelser Vad försäkringen inte gäller för - Skada som sker när fordonet används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde. - Skada som inträffar under tävling med fordonet, träning för sådan tävling eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former. - Skada som inträffar när fordonet körs på fruset vatten, om det inte körs på vinterväg som Vägverket ansvarar för. Aktsamhetskrav - Fordonet får inte köras av förare som är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. - Fordonet får inte köras av förare som saknar giltigt och erforderligt körkort. - Fordonet får inte användas för övningskörning om läraren eller eleven inte uppfyller kraven för tillåten övningskörning. (se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av aktsamhetskraven)</p>	<p>32 Vagnskada 321 Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av tredje man. Försäkringen gäller även för sådana skador under fordonets transport på annat transportmedel. Försäkringen gäller också för skada på lastanordning monterad på lastbil. 322. Försäkringen gäller inte för skada a. som skett under tävling med fordonet eller träning för tävling, eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former på bana eller allmän väg, om inte bolaget särskilt åtagit sig detta. c. som består i slitage eller kan hänföras till bristande underhåll. 323 Säkerhetsföreskrifter för vagnskadeförsäkring 1. Fordon med meddelat eller inträtt körförbud får inte brukas i annan omfattning än var lagar och förordningar tillåter. 2. Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på fordonet. 3. Fordonets maximalast får inte överskridas. 4. Innan fordonet används på isbelagt vatten skall föraren förvissa sig om att isen har tillräcklig bärighet. 6. Lastanordning monterad på lastbil ska vara monterad och använd enligt fabrikantens anvisningar. (se nedan Nedsättningsvillkor vagnskada för vad som gäller vid åsidosättande av föreskrifterna) 313. Försäkringen gäller inte för skada b. För fordon som byggts om eller trimmats (t.ex. chipstrimming av personbil eller borttagen strypning hos mopeder och motorcyklar), om inte fordonet därefter registreringsbesiktigats och ägaren underrättat bolaget om ändringen. 314. Säkerhetsföreskrifter för kaskoförsäkring Ersättning kan vid skada sättas ned. a. om föraren fört fordonet utan att ha det körkort, förarbevis eller motsvarande som krävs eller inte uppnått den ålder som krävs för att föra fordonet, eller b. vid otillåten övningskörning, eller c. om försäkringstagaren gjort sig skyldig till rattfylleri eller varit straffbart påverkad av annat berusningsmedel än alkohol. Försäkringen gäller dock om han.</p>
--------------------	---	--	---

Forts. nya villkor			kan göra sannolikt att skadan uppkommit oberoende av detta. d. om annan än försäkringstagaren fört fordonet under sådana förhållanden som anges i a., b., c. Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan göra sannolikt att han inte insett eller bort inse detta eller att han gjort vad han kunnat för att förhindra körningen.
--------------------------	--	--	--

Nedsättningsvillkor vagnskada

	Länsförsäkringar	Folksam	If
Äldre villkor	<p>84 Nedsättning av försäkringsersättningen kan göras vid</p> <p>a) oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades</p> <p>b) underlåtenhet att anmäla ändring i förhållande som har uppgetts då försäkringen tecknades</p> <p>c) åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren.</p> <p>Avdrag görs med 10 procent vid a) och b) och 20 procent vid c) av ersättningen utöver självrisk, lägst 1 000 kr. Avdraget kan höjas i allvarigare fall, till och med så att ingen ersättning alls betalas.</p> <p>841 Oriktig eller ofullständig uppgift vid skaderegleringen</p> <p>Har den som är berättigad till ersättning efter försäkringsfallet uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet lämnat oriktiga uppgifter, eller dolt något av betydelse, kan ersättningen sättas ned.</p> <p>842 Framkallande av försäkringsfallet</p> <p>Har du framkallat eller förvärrat följderna av försäkringsfallet med uppsåt lämnas ingen ersättning till dig. Har du framkallat eller förvärrat följderna av försäkringsfallet genom grov vårdslöshet lämnas ersättning till dig endast om det finns synnerliga skäl.</p>	<p>102. Om du inte varit aktsam</p> <p>Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoren finns några krav på aktsamhet som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen. Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten. Hänsyn till den betydelse förfarandet haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt. Vi kan göra avdrag även om det är någon annan som varit oaktsam om denne handlat med ditt samtycke eller har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (såsom make/registrerad partner eller sambo) eller i ditt ställe eller tillsammans med dig haft tillsyn över egendomen.</p> <p>Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligen. Om skadan uppkommit till följd av grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Vi kan göra avdrag även om det är någon annan som varit oaktsam om denne handlat med ditt samtycke eller har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (såsom make/registrerad partner eller sambo) eller i ditt ställe eller tillsammans med dig haft tillsyn över egendomen.</p>	<p>4.4 Om du inte uppfyllt en aktsamhetskrav eller annat åliggande kan ersättningen vid en skada minskas med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna. Om du inte följer de säkerhetsföreskrifter som anges under 4.1 1–4 så minskas som regel ersättningen så mycket att ingen ersättning alls lämnas. Om du inte följer övriga aktsamhetskrav eller annat åliggande minskas som regel ersättningen med 20%, dock minst 1 000 kr. Har du lämnat oriktig uppgift om körsträcka minskas som regel ersättningen med 10% per felaktig körsträcke-klass, dock minst 1 000 kr.</p> <p>Angivna procentsatser kan höjas i allvarigare fall eller minskas om det föreligger förmildrande omständigheter. Med dig jämföras annan som handlat med ditt samtycke eller i ditt ställe eller tillsammans med dig har tillsyn över försäkrad egendom eller som har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (t.ex. din make/maka) beträffande den försäkrade egendomen.</p> <p>Om oriktiga uppgifter om försäkringsförhållanden lämnats drabbar det alla som omfattas av försäkringen. Om oriktiga uppgifter lämnas eller uppgifter undanhålls i samband med skada drabbar den som lämnat oriktiga uppgifter eller undanhållit uppgifter.</p> <p>4.5 Om du med uppsåt framkallar ett försäkringsfall får du ingen ersättning. Om du genom grov vårdslöshet framkallar ett försäkringsfall kan ersättningen utebli eller minskas med ett särskilt avdrag efter vad som är skäligt med hänsyn till din vårdslöshet och omständigheterna i övrigt. Detta gäller också om någon annan framkallat försäkringsfallet om denne handlat med ditt samtycke eller har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (t.ex. din make/maka) beträffande den försäkrade egendomen.</p>

<p>Nya villkor</p>	<p>84 Nedsättning av försäkringsersättningen kan göras vid</p> <p>a) oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades</p> <p>b) underlåtenhet att anmäla ändring i förhållande som har uppgetts då försäkringen tecknades, till exempel ändring av körsträcke klass</p> <p>c) åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren.</p> <p>Nedsättning av ersättningen görs utöver eventuell självrisk för:</p> <p>a) och b) med 10 procent c) med 20 procent.</p> <p>Nedsättning kan höjas vid allvarligare fall till och med så att ingen ersättning alls betalas.</p> <p>Den lägsta reduceringen är 1 000 kronor.</p> <p>841 Oriktig eller ofullständig uppgift vid skaderegleringen</p> <p>Har den som är berättigad till ersättning efter försäkringsfallet uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet lämnat oriktiga uppgifter, eller dolt något av betydelse, kan ersättningen sättas ned.</p> <p>842 Framkallande av försäkringsfallet</p> <p>Har du framkallat eller förvärrat följderna av försäkringsfallet med uppsåt lämnas ingen ersättning till dig. Har du framkallat eller förvärrat följderna av försäkringsfallet genom grov vårdslöshet lämnas ersättning till dig endast om det finns synnerliga skäl.</p>	<p>45. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 44 kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den oaktsamhet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelser är lindrig.</p>	<p>4.4 Om du inte uppfyllt en säkerhetsföreskrift eller annat åliggande kan ersättningen vid en skada minskas med ett särskilt avdrag. Hur stort avdraget blir beror på omständigheterna. Om du inte följer de säkerhetsföreskrifter som anges under 4.1 1–4 så minskas som regel ersättningen så mycket att ingen ersättning alls lämnas. Om du inte följer övriga säkerhetsföreskrifter som anges i Täckningsschemat eller ”annat åliggande” minskas som regel ersättningen med 20 %, dock minst 1 000 kr. Har du lämnat oriktig uppgift om körsträcka minskas som regel ersättningen med 10% per felaktig körsträcke klass, dock minst 1 000 kr. Angivna procentsatser kan höjas i allvarligare fall eller minskas om det föreligger förmildrande omständigheter. Med dig jämförs annan som handlat med ditt samtycke eller i ditt ställe eller tillsammans med dig har tillsyn över försäkrad egendom eller som har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (t.ex. din make/maka) beträffande den försäkrade egendomen. Om oriktiga uppgifter om försäkringsförhållanden lämnats drabbar det alla som omfattas av försäkringen. Om oriktiga uppgifter lämnas eller uppgifter undanhålls i samband med skada drabbar den som lämnat oriktiga uppgifter eller undanhållit uppgifter.</p> <p>4.5 framkallande av försäkringsfall</p> <p>Om du med uppsåt framkallar ett försäkringsfall får du ingen ersättning. Om du genom grov vårdslöshet framkallar ett försäkringsfall kan ersättningen utebli eller minskas med ett särskilt avdrag efter vad som är skäligt med hänsyn till din vårdslöshet och omständigheterna i övrigt. Detta gäller också om någon annan framkallat försäkringsfallet om denne handlat med ditt samtycke eller har väsentlig ekonomisk gemenskap med dig (t.ex. din make/ maka) beträffande den försäkrade egendomen.</p>
--------------------	--	--	--

	Tennant	TryggHansa	Dina Försäkringar
Äldre villkor	<p>2. Aktsamhetskrav, nedsättning av ersättningen och räddningsåtgärder</p> <p>För att undvika alla typer av skadehändelser ska du vara aktsam. Speciella aktsamhetskrav redovisas i respektive skadehändelse eller anges i ditt försäkringsbrev.</p> <p>TENNANT har rätt att göra avdrag på ersättningen om du inte uppfyllt aktsamhetskraven eller uppfyllt gällande regler och lagar. Avdragets storlek beror på de individuella omständigheterna och styrs av reglerna i försäkringsavtalslagen. När en skada uppstått, ska du göra vad du kan för att begränsa skadan. TENNANT betalar rimliga kostnader för detta.</p>	<p>Aktsamhetskrav</p> <p>Ersättningen minskas, normalt med 25%.</p> <p>Åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren</p> <p>Har den försäkrade inte följt föreskrift i villkoren kan ersättningen, såvitt gäller honom, minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om föreskriften har åsidosatts med uppsåt eller genom oaktsamhet. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet har haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.</p> <p>Med den försäkrade jämföras</p> <p>a) annan som har handlat med hans samtycke</p> <p>b) den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med den försäkrade</p> <p>c) den som i den försäkrades ställe eller tillsammans med denne har haft tillsyn över försäkrad egendom.</p> <p>Den som var i ett sådant sinnessillstånd som avses i 30 kapitel 6§ brottsbalken eller den som var under 12 år jämföras med den försäkrade endast om han har handlat med dennes samtycke.</p> <p>För nedsättning av trafikskadeersättning gäller trafikskadelagen.</p> <p>Vid underlåtenhet att anmäla ändring i förhållanden som har uppgetts då försäkringen tecknades gäller följande:</p> <p>Avdrag görs med 10 % av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kronor. Avdraget kan höjas i allvarigare fall, till och med så att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, på vilka villkor Trygg-Hansa skulle ha godtagit fortsatt försäkring samt omständigheterna i övrigt. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.</p> <p>För trafikförsäkringen gäller endast att Trygg-Hansa har rätt till resterande premie om underlåtenhet att anmäla ändring medfört för låg premie.</p> <p>Vid åsidosättande av föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada gäller följande</p> <p>Om föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada åsidosatts kan ersättningen</p>	<p>842 Åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren</p> <p>Har den försäkrade inte följt föreskrift i villkoren kan ersättningen såvitt gäller honom minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om föreskriften har åsidosatts med uppsåt eller genom oaktsamhet. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.</p> <p>Med den försäkrade jämföras</p> <p>a. annan som har handlat med hans samtycke</p> <p>b. den som beträffande försäkrad egendom har väsentlig ekonomisk intressegemenskap med den försäkrade</p> <p>c. den som i den försäkrades ställe eller tillsammans med denne haft tillsyn över försäkrad egendom.</p> <p>8421 Vid underlåtenhet att anmäla ändring i förhållanden som har uppgetts då försäkringen tecknades gäller följande:</p> <p>Avdrag görs med 10% av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kr. Avdraget kan höjas i allvarigare fall, t o m så att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet på vilka villkor bolaget skulle ha godtagit fortsatt försäkring samt omständigheterna i övrigt. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.</p> <p>För trafikförsäkringen gäller endast att bolaget har rätt till resterande premie om underlåtenhet att anmäla ändring medfört för låg premie.</p> <p>8422 Vid åsidosättande av föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada gäller följande</p> <p>Avdrag görs med 20% av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kr. I vissa fall gäller särskilda regler om avdrag, som anges vid respektive villkor. Avdraget kan höjas i allvarigare fall, t o m så att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet samt omständigheterna i övrigt. Avdraget kan minskas om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.</p> <p>8423 Vid åsidosättande av föreskrift i villkoren om räddningsåtgärder och reglering av skada gäller följande:</p>

<p>Forts. äldre villkor</p>		<p>sättas ned utöver even-tuell självrisk endera på sätt som anges i det villkorsavsnitt där föreskriften finns eller här nedan. Normalt rör det sig om 25 %. Vid allvarlig försumlighet kan den försäkrade till och med bli helt utan ersättning. Hur stor nedsättning blir beror bland annat på</p> <ul style="list-style-type: none"> - hur länge den försäkrade åsidosatt kraven - om egendomen är stöldbegärlig egendom - egendomens värde - det stulnas placering och tillgänglighet - om den försäkrade ökat risken för stöld genom att till exempel exponera egendomen - om stölden inträffar i storstad, tätort eller på landsbygd. <p>Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan också bortfalla.</p> <p>Vid åsidosättande av föreskrifter i villkoren om räddningsåtgärder och reglering av skada, gäller följande</p> <p>Avdrag görs med 10 % av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kronor. Avdraget kan höjas i allvarligare fall. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla</p> <p>Har den försäkrade framkallat försäkringsfallet</p> <p>med uppsåt lämnas inte ersättning såvitt gäller honom. Har den försäkrade i annan försäkring än ansvarsförsäkring framkallat försäkringsfallet genom grov vårdslöshet lämnas ersättning såvitt gäller honom endast i den mån det finns synnerliga skäl. Har den försäkrade åsidosatt i villkoren angivet aktsamhetskrav kan ersättningen sättas ned på sätt som anges i det villkorsavsnitt där aktsamhetskravet finns. Med den försäkrade jämföras: - annan som har handlat med hans samtycke- den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med den försäkrade om inte särskilda skäl talar mot detta. Den som var i sådant sinnestillstånd som avses i 30 kapitel 6 § brottsbalken eller den som var under 12 år jämföras med den försäkrade endast om han har handlat med dennes samtycke.</p>	<p>Avdrag görs med 10% av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kr. Avdraget kan höjas i allvarligare fall. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.</p> <p>834 Framkallande av försäkringsfallet</p> <p>Har den försäkrade framkallat försäkringsfallet med uppsåt lämnas ingen ersättning såvitt gäller honom. Har den försäkrade i annan försäkring än ansvarsförsäkring genom grov vårdslöshet lämnas ersättning såvitt gäller honom endast i den mån det finns synnerliga skäl.</p>
-------------------------------------	--	--	--

<p>Nya villkor</p>	<p>2. Aktsamhetskrav, nedsättning av ersättningen och räddningsåtgärder För att undvika alla typer av skadehändelser ska du vara aktsam. Speciella aktsamhetskrav redovisas i respektive skadehändelse eller anges i ditt försäkringsbrev. TENNANT har rätt att göra avdrag på ersättningen om du inte uppfyllt aktsamhetskraven eller uppfyllt gällande regler och lagar. Avdragets storlek beror på de individuella omständigheterna och styrs av reglerna i försäkringsavtalslagen. När en skada uppstått, ska du göra vad du kan för att begränsa skadan. TENNANT betalar rimliga kostnader för detta.</p>	<p>Aktsamhetskrav Ersättningen minskas, normalt med 25%.</p> <p>Riskökning Du är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till Trygg-Hansa samtliga ändrade förhållande som är av väsentlig betydelse för riskens bedömning. Om du försummar att anmäla en sådan riskökning kan ersättningen från försäkringen sättas ned på samma sätt som vid brott mot upplysningsplikten. Trafikskadeersättningen får inte sättas ned även om du vid försäkringens tecknande lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som lett till för låg premie. Trygg-Hansa har dock rätt att få rätt premie för risken.</p> <p>Framkallande av försäkringsfallet Om den försäkrade uppsåtligen har framkallat ett försäkringsfall, lämnas inte ersättning från försäkringen såvitt angår honom. Detsamma gäller i den mån den försäkrade uppsåtligen har förvärrat följderna av ett försäkringsfall. Har den försäkrade genom grov vårdslöshet framkallat försäkringsfall eller förvärrat dess följder, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebär en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Då skadan framkallats genom vårdslöshet som inte är grov i samband med brott mot ett aktsamhetskrav eller säkerhetsföreskrift i försäkringsvillkoren, har Trygg-Hansa rätt att sätta ned försäkringsersättningen med ett skäligt belopp. Se vidare avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen. För nedsättning av trafikskadeersättning gäller reglerna i trafikskadelagen (1975:1410).</p> <p>Om du inte följt aktsamhetskraven Har den försäkrade inte följt aktsamhetskrav/säkerhetsföreskrift i försäkringsavtalet eller en författning som villkoret hänvisar till, kan försäkringsersättningen, såvitt angår honom, sättas ned med ett skäligt belopp. Nedsättning sker efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan.</p>	<p>s. 6 Allmänna villkor -06</p> <p>Aktsamhetskrav och säkerhetsföreskrift Har du inte följt de aktsamhetskrav eller säkerhetsföreskrifter som anges i villkoren, kan ersättningen sättas ned (minskas). Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bland annat försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull. När det gäller allvarlig eller upprepad försummelse så kan du bli utan ersättning. När det gäller mindre försummelse så blir nedsättningen den som anges under respektive skadehändelse i villkoret. Normalt är nedsättningen 25 %.</p> <p>Framkallande av försäkringsfall Har du framkallat försäkringsfallet kan ersättningen utebli eller minskas enligt följande. När det gäller uppsåt så får du ingen ersättning för egen del. När det gäller grov vårdslöshet så kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till vårdslöshet och omständigheterna i övrigt. Detta gäller inte ersättning som avser skadestånd.</p>
--------------------	--	---	--

<p>Forts. nya villkor</p>		<p>Nedsättning av försäkringsersättningen Har den försäkrade åsidosatt sina förpliktelser enligt försäkringsavtalet minskas försäkringsersättningen med ett skäligt avdrag. I vilken mån nedsättning ska ske avgörs efter vad som är skäligt med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter. Av betydelse är om åsidosättandet skett med uppsåt eller i annat fall graden av oaktsamhet. Hänsyn tas till om det föreligger förmildrande omständigheter eller om nedsättningen skulle bli oskäligt stor. Vid allvarliga brott mot dina förpliktelser kan ersättningen helt falla bort. Vid nedsättning tas även hänsyn till hur länge förpliktelsen åsidosatts, om egendomen är stöldbegärlig, egendomens värde, placering och exponering samt om händelsen inträffat i tätort, storstad eller på landsbygd. Har den försäkrade åsidosatt en särskild angiven aktsamhetskrav/säkerhetsföreskrift i villkoren, kan ersättningen sättas ned på det sätt som särskilt anges i det aktuella villkorsavsnittet.</p>	
-----------------------------------	--	--	--